

vergadering **12**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 7 december 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een effectiever Vlaams activeringsbeleid	
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het asymmetrische arbeidsmarktbeleid	5
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de schooltoeslagen in het groeipakket voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen	11
ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de ondersteuning van ouders die geconfronteerd worden met zwangerschapsverlies	16
ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over online hulpverlening bij riskant drink- en rookgedrag	19
ACTUELE VRAAG van Immanuel De Reuse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het afnemen van de kinderbijslag van jongeren die rel schoppen, zoals na wedstrijden van de Marokkaanse nationale voetbalploeg	23
ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneekhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over nieuwe OESO-cijfers rond mentaal welzijn bij jongeren	
ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het mentaal welzijn van jongeren na COVID-19	27
ACTUELE VRAAG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanstelling van de zogenaamde Commissie van Wijzen over het lerarentekort onder leiding van Dirk Van Damme	
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de Commissie van Wijzen	
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe Commissie van Wijzen voor het onderwijs	33

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het groot aantal femicides en klachten van intrafamiliaal geweld	
ACTUELE VRAAG van Adeline Blancquaert aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpak van partnergeweld	40
ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het akkoord met Nederland betreffende de estuaire vaart	46
ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de overheveling van bepaalde subsidies van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC)	50
ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het stijgend aantal Belgen dat niet of moeilijk rondkomt op het einde van de maand	
ACTUELE VRAAG van Maaike De Rudder aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de resultaten van het jaarboek armoede en sociale uitsluiting	54
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	60
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013	
– 1440 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 5	
Algemene bespreking	60
Artikelsgewijze bespreking	63
ONTWERP VAN DECREET over regiovorming en tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur	
– 1446 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 5	
Algemene bespreking	63
Verzoek tot raadpleging van de Raad van State	64
ONTWERP VAN DECREET over de toekenning van diverse subsidies aan lokale besturen als vermeld in het VIA6-akkoord	
– 1473 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	64
Artikelsgewijze bespreking	64
VOORSTEL VAN DECREET van Katja Verheyen, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Allesia Claes, Vera Jans en Sarah Smeyers tot wijziging van het decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, wat betreft de vrijstelling van bepaalde informatieverplichtingen en formaliteiten in het kader van de vorming van woonmaatschappijen	
– 1463 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	65
Artikelsgewijze bespreking	66
VOORSTEL van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt betreffende zijn dotatie voor het begrotingsjaar 2023	
– 49 (2022-2023) – Nr. 1	
Bespreking en stemming	66

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013	
– 1440 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 5	
Hoofdelijke stemming	67
ONTWERP VAN DECREET over de toekenning van diverse subsidies aan lokale besturen als vermeld in het VIA6-akkoord	
– 1473 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	67
VOORSTEL VAN DECREET van Katja Verheyen, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Allessia Claes, Vera Jans en Sarah Smeyers tot wijziging van het decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, wat betreft de vrijstelling van bepaalde informatieverplichtingen en formaliteiten in het kader van de vorming van woonmaatschappijen	
– 1463 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	68
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	68
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	70
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	70

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Annick De Ridder, Karolien Grosemans, Bart Tommelein, Steve Vandenberghe: ambtsverplichtingen;

Els Ampe, Guy D'haeseleer, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, Tom Ongena, Els Robeyns, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Van den Brande, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys: gezondheidsredenen;

Filip Brusselmans: ongeval.

Minister-president Jan Jambon is eveneens verontschuldigd.

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een effectiever Vlaams activeringsbeleid

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het asymmetrische arbeidsmarktbeleid

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Voorzitter, minister, collega's, meer mensen aan het werk, dat is de inzet van ons Vlaams arbeidsmarktbeleid. We hebben 180.000 werkzoekenden en 75.000 openstaande vacatures. Wat hoor je rechtse partijen dan roepen als oplossing, als wondermiddel? Beperk die werkloosheid in de tijd. Dat is gemakkelijk. Dat is een federale bevoegdheid. Maar wat zeggen alle arbeidsmarktspecialisten? De regio's falen, ook Vlaanderen.

Wij kunnen beter. Wij moeten beter. We hebben alle instrumenten in handen om mensen toe te leiden naar een job. Dan vraag ik mij af waarom de voorzitter van cd&v ervoor pleit om mensen tweeënhal jaar in de wachtzaal te laten zitten en aan hun lot over te laten om dan botweg hun uitkering te schrappen. Wij zouden voorstellen op een zeer constructieve manier dat VDAB en de Vlaamse Regering effectief en veel meer investeren om mensen op te leiden naar knelpuntberoepen. Er zijn er meer dan tweehonderd in Vlaanderen.

Waar wacht VDAB op, minister? We hebben de cijfers eens bekeken. 15.000 mensen die meer dan een jaar werkloos zijn, kennen vandaag geen Nederlands en volgen geen opleiding Nederlands. Waar wacht u op om hen op te leiden? Waar wacht de Vlaamse Regering op om te investeren in betaalbare en flexibele kinderopvang, ook voor mama's en ouders die willen gaan werken? Waar wacht de Vlaamse Regering op om te zorgen voor flexibel openbaar vervoer?

Minister, de hamvraag is eigenlijk heel simpel: wat gaat u doen om 180.000 werkzoekenden effectief toe te leiden naar een werkbare, goedbetaalde en veilig beschermde job? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik sta hier voor een keer niet namens de N-VA-fractie maar namens Sinterklaas. Sinterklaas heeft een probleem. Hij kreeg een brief van minister Jo Brouns en hij kan het cadeau dat de minister vraagt, niet geven. Er is maar één persoon in de wereld die hem dat zou kunnen geven, en dat ben ik blijkbaar.

Collega's, ik ga de brief die de minister aan de Sint heeft gestuurd en die de Sint mij overhandigde, even voorlezen.

"Beste Sint, het was een speciaal jaar voor mij. Ik werd minister en dat ministerschap bracht me naar verre en wondermooie oorden. Het allermooiste wat ik tot nu toe zag, is Kortrijk. Wat een mooie stad!

Tijdens mijn vele reizen naar het prachtige West-Vlaanderen leerde ik dat maar liefst 14.000 Noord-Fransen daar werken en slechts 6000 Walen. Nochtans werken in Henegouwen 4 op de 10 mensen op beroepsactieve leeftijd niet. Nochtans ligt Henegouwen vlak bij West-Vlaanderen. Nochtans zitten West-Vlaamse bedrijven met duizenden openstaande vacatures. Ik leerde dat Noord-Fransen zo gretig zijn om te komen omdat hun werkloosheidsuitkering in de tijd beperkt is.

Lieve Sint, ik wil zo graag dat we hier in Vlaanderen meer mensen aan het werk krijgen, want dat betekent sterkere bedrijven, minder uitkeringen en een betere begroting. Daarom vraag ik u, Sinterklaas, om mij, zoals het trouwens in de rest van de wereld is, de mogelijkheid te geven om in Vlaanderen de werkloosheidsuitkering in de tijd te beperken. Ik weet dat mijn partij daar vroeger anders over dacht, maar ook wij evolueren mee.

Uw kapoen, Jo." (*Applaus bij de N-VA*)

Minister, ik vind het een fantastische brief. Ik heb goed nieuws voor u: hierbij mijn handtekening onder de volgende tekst: "Het Vlaams Parlement steunt minister Brouns om via asymmetrisch beleid de werkloosheidsuitkering in de tijd te beperken in Vlaanderen."

Ik had echter zelf ook een vraag voor de Sint: Sinterklaas, kunt u ervoor zorgen dat het dit voorjaar al geregeld is? Ik geef u alleszins mijn handtekening. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Gennez en collega Ronse.

Collega Gennez, zoals u weet, doet VDAB, van de eerste tot de laatste medewerker, er iedere dag alles aan om elke Vlaming die op zoek is naar werk, zo snel als mogelijk toe te leiden naar een gepaste job. En gelukkig zijn het er vandaag weinig en is het aantal werklozen historisch laag. Ik heb het al een aantal keren mogen zeggen en ik krijg vandaag de kans om het te herhalen: ze doen dat met een meer dan ooit sterk aanklappende aanpak. De contactstrategie is verscherpt van zes naar twee weken. Mensen die daarbij ondersteuning nodig hebben, worden op die manier extra ondersteund. VDAB gaat naar werkgevers wanneer blijkt dat die bijzondere moeilijkheden ervaren bij de invulling van vacatures.

U hebt verwezen naar taal. We gaan met het actieplan 'Vijf voor taal' heel concreet hierrond werken zodat, als de afspraken niet worden nageleefd, er kan worden gesanctioneerd. We investeren dus in taalopleiding.

Jobcoaching na de aanwerving is heel belangrijk om de duurzame uitbouw van een job te kunnen waarborgen.

Het is ook heel belangrijk dat we vroeger dan ooit gaan inzetten op maatwerk, specifiek voor die groepen die vandaag kwetsbaar zijn. Het is een heel belangrijke maatregel om hier te onderstrepen.

Collega's, vanaf dag 1 dat VDAB mensen begeleidt, is het mogelijk dat ze na controle een sanctie krijgen. Ik geef even de cijfers voor 2021. 7000 werkzoekenden verloren minstens tijdelijk hun werkloosheidsuitkering. 1362 van hen moesten zelfs opnieuw aan de slag gaan als ze opnieuw het recht op een werkloosheidsuitkering willen. In vergelijking met het buitenland en onze eigen regio's krijgt 5,6 procent van diegenen die vandaag in Vlaanderen werkzoekend zijn, een sanctie als dat nodig is. In Wallonië is dat 2,3 procent en in Duitsland is het 3 procent. VDAB is dus in Vlaanderen heel aanklampend bezig.

Collega's, het klopt evenzeer dat er vandaag ook een groep mensen is waarbij VDAB op een bepaald ogenblik tot de vaststelling komt dat ze niet toeleidbaar zijn. Het gaat over een groep van ongeveer 18.000 mensen die na herhaaldelijke trajecten, na heel veel bemiddelingsinspanningen – ook vanuit henzelf – niet in staat zijn om op een bepaald ogenblik in hun leven arbeidsactiviteiten op te pakken. Dan moet je de vraag stellen of het werkloosheidstatuut het juiste statuut is. Het gaat vaak om mensen met multiproblemen: mensen in armoede, dakloosheid, psychiatrische problemen, drugsverslaafden. VDAB is gericht op werk en doet er ook alles aan om mensen toe te leiden naar werk, maar op dat ogenblik zijn dat voor die mensen niet de juiste begeleidingsmethoden. Ze hebben vaak meer ondersteuning nodig in bijvoorbeeld de zorgsfeer.

Maar we laten die mensen niet los, dat is belangrijk. Die mensen moeten ingeschreven blijven bij VDAB zodat er na een herevaluatie eventueel opnieuw kan worden gezocht naar werk voor die groep.

Collega Ronse, u weet dat we, wat het asymmetrische beleid betreft, al een heel aantal stappen hebben gezet. Ik heb hier ook al vaak mogen verwijzen naar het voorbeeld van de tijdelijke werkloosheid en de verplichte inschrijving op dat vlak. Daarnaast is het absoluut waar dat we aan de Federale Regering, aan collega Dermagne vragen om nog meer sleutels in handen te krijgen, om nog meer hefboomen in handen te krijgen om vorm te geven aan het Vlaamse arbeidsmarktbeleid.

Ik denk hierbij heel concreet aan de beschikbaarheid. Het is belangrijk om een regionale invulling te kunnen geven aan de passende dienstbetrekking of de sancties, waarvan we de hoogte dan zelf mogen invullen, zoals we vandaag in 't Pallieterke konden lezen.

Collega Ronse, ik denk dat het allemaal voorbeelden zijn van asymmetrisch beleid die we vandaag nodig hebben om ons arbeidsmarktbeleid nog verder te kunnen versterken. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Minister, ik lees 't Pallieterke niet, maar ik heb wel Sammy Mahdi in de reguliere media, in 'De zevende dag' horen zeggen dat de oplossing voor de werkloosheid is om die in de tijd te beperken. Eigenlijk geeft hij aan u als Vlaams cd&v-minister een buis. Ik twijfel niet aan uw goede bedoelingen. U hebt zelf een hele reeks aan voorstellen, maatregelen, enzovoort opgesomd, maar in de feiten zitten we met 180.000 werkzoekenden en 75.000 openstaande vacatures. Dat zijn 180.000 mensen die u kansen ontnemt. Dat zijn 75.000 werkgevers die geen personeel vinden. Dat is een rem op onze economie, een rem op onze welvaartsstaat. En dat is gewoon heel slecht voor onze sociale bescherming.

Minister, waar wacht u op als cd&v-minister, als Vlaams minister bevoegd voor het werk en de economie, om de hand aan de ploeg te slaan en om ook al die 180.000 Vlaamse werkzoekenden effectief naar een job toe te leiden? (*Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA*)

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik heb u net uw sinterklaascadeau gegeven waar u zo hard naar vroeg. Ik vind dat u er toch iets enthousiaster bij mag staan. Hier in dit Vlaams Parlement hebt u Open Vld, die staat voor een beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd. Wij met de N-VA willen een beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd. Cd&v wil een beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd. Er is een meerderheid in dit Vlaams Parlement, en de Vivaldi-regering heeft bij haar aantreden gezegd dat ze voor een asymmetrisch beleid gaat: "Wel Vlaanderen, wel Wallonië, wel Brussel, je mag zelf je keuzes maken wat je wilt rond arbeidsmarktbeleid." We kunnen het nu doen. We hebben een meerderheid voor de beperking van die werkloosheidsuitkering in de tijd, dus minister: wanneer gaat u die deal beklinken met minister Dermagne? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Sancties voor zieken, gemeenschapsdienst voor werklozen, het degressief maken van de uitkeringen, het beperken van de uitkeringen in de tijd: collega's, er is duidelijk een opbod in het sanctioneringsbeleid en mijn fractie zal daar niet in meegaan, niet omdat wij vinden dat werkzoekenden geen plichten zouden hebben, wel omdat al het onderzoek hierover aantoonde dat dit soort maatregelen de mensen niet aan een job helpt, maar wel het risico op armoede vergroot. Minister, collega Ronse, nog niet zo lang geleden kropen zestien proffen arbeidsrecht in hun pen om te waarschuwen tegen dit soort maatregelen. Kijk dus alstublieft ook een beetje naar de wetenschap. Als je mensen aan een job wilt helpen, stop dan met besparen op VDAB, investeer in betere kinderopvang, en last but not least: zorg voor meer werkbaar werk op die arbeidsmarkt. Ik dank u. (*Applaus van Jos D'Haese*)

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Namens mijn collega Tom Ongena, die helaas ziek in bed ligt en anders zeker ook mee deze vraag gesteld had: ik ben ook heel blij dat cd&v ons jarenlange standpunt van de beperking van de werkloosheid in de tijd eindelijk steunt. We zijn het enige land ter wereld waar je eeuwig werkloos kunt blijven en op het einde van de rit ook nog eens een pensioen krijgt dat niet gek veel verschilt van mensen die wel heel hun leven gewerkt hebben. Collega's, iedereen – van links tot rechts – voelt aan dat dat niet houdbaar is, dat dat onrechtvaardig is. Er zijn nu heel veel partijen die voor de beperking van werkloosheid in de tijd zijn. Ik stel voor dat we daar inderdaad werk van maken. Maar op Vlaams niveau hebben we ook een verantwoordelijkheid, moeten we activeren. Minister, ik hoor eigenlijk weinig concreets wat u gaat doen voor mensen die weigeren in te gaan op sollicitaties voor die tienduizenden vacatures die nog steeds openstaan. Wat gaat u nu concreet doen om ervoor te zorgen dat VDAB daar strenger tegen optreedt? Want dat hebben we zeker ook nodig in ons land. (*Applaus van Willem-Frederik Schiltz*)

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega's, laten we eerlijk zijn, die beperking van werkloosheid in de tijd is geen maatregel maar een trofee die de luidste roeper hier absoluut op zijn hoed wil zetten. Want wat heeft de werkgever, de werkzoekende of de Vlaamse arbeidsmarkt er in godsnaam aan dat we het statuut

gaan veranderen van mensen die werk zoeken en dat we die naar alle waarschijnlijkheid zullen doorsluizen naar het OCMW en dat de druk daar ook verhoogd zal worden? Daar ga je toch niet de effectiviteit op onze arbeidsmarkt mee versterken. Daar ga je toch niet meer mensen mee aan de slag helpen. Dit is gewoon een symbolentrofee die u probeert binnen te halen.

Minister, als het gaat over wat Vlaanderen kan doen: iedereen heeft het hier over VDAB. Geef VDAB dan meer middelen. Er is in het verleden op bespaard geweest. Die mensen kraken onder de druk. Er zijn door verschillende collega's vragen gesteld over mensen die bij VDAB werken en langdurig ziek zijn omdat ze het niet kunnen volgen.

Versterk dan VDAB, zorg ervoor dat ze de mensen op maat kunnen helpen en dat ze ervoor kunnen zorgen dat meer mensen op een kwalitatieve manier begeleid worden. Er zijn 180.000 werkzoekenden, maar ik geef nog een ander cijfer, collega's: 235.000 Vlamingen zijn langdurig ziek en kunnen niet presteren op de arbeidsmarkt omdat ze uitgewrongen worden als een citroen. Maak daar een prioriteit van, dan gaat u als Vlaams minister echt stappen vooruit zetten op het vlak van werkbaarheid en het sterker maken van onze arbeidsmarkt, in plaats van aan die symbooldossiers te werken. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega's, onze arbeidsmarkt staat in brand. Vanuit Vlaanderen voeren we een bijzonder sterk beleid met de instrumenten die we hebben. Dat sterke beleid, dat is niet iets wat ik zeg, dat is wat Eurostat zegt. Ik heb net de cijfers opgezocht. Vlaanderen slaagt erin om twee tot drie keer meer transities van werkloosheid naar werk te verwezenlijken dan Brussel of Wallonië; werklozen gaan twee tot drie keer sneller aan het werk in Vlaanderen, in vergelijking met Brussel of Wallonië. We werken binnen een federaal kader. Ook op federaal niveau hebben we ambities geuit om onze werkzaamheidsgraad te verhogen in de richting van 80 procent. Ik ben een beetje teleurgesteld dat u daar niet naar verwijst, collega Gennez.

Wat stellen we vast? Dat we ondanks alle vragen voor een sterk asymmetrisch beleid – ook van uw fractie, collega Gennez, en ook uw fractie, collega Annouri – nul krijgen op het rekest van de PS, en dat we in de Federale Regering weinig steun krijgen van de fracties van collega Annouri en van collega Gennez. De linkse en extreemlinkse fracties vinden elkaar in het immobilisme. We moeten dat immobilisme doorbreken, collega's. We hebben daarvoor inderdaad het voorstel op tafel gelegd om op federaal niveau een hervorming door te voeren van ons werkloosheidssysteem, zodat iedereen op de juiste plaats de juiste begeleiding kan krijgen om zo snel mogelijk terug aan het werk te gaan. Laat ons alstublieft niet vervallen in lethargie en stilstand, maar hervormen en vooruitgaan. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Over het activeringsbeleid is al heel veel gezegd. Wij proberen al jaren om mensen te activeren, maar het verwachte resultaat blijft uit. Denk maar aan de talloze migranten van niet-Europese herkomst die tot op heden nog niet aan het werk zijn. Ik ga een paar cijfers noemen. Concreet werken slechts zes op de tien migrantenmannen en slechts vier op de tien migrantenvrouwen. Al jaren spreken we hier over een asymmetrisch arbeidsmarktbeleid, maar al jaren horen we bij cd&v dezelfde woorden, woorden die niet omgezet worden in daden. Steeds horen we: "We zijn ermee bezig, het wordt in de toekomst opgenomen."

Minister, voor ons is het van belang dat het arbeidsmarktbeleid volledig Vlaams wordt, want Vlaanderen en Wallonië staan lijnrecht tegenover elkaar, ook qua arbeidsmarktbehoeften. Al jaren kaarten wij aan dat Vlaams geld in Vlaamse handen moet blijven en dat het Vlaamse geld nu in die bodemloze Waalse putten verdwijnt. Dat moet stoppen, minister. De verantwoordelijkheid enkel bij VDAB leggen is op dit moment niet genoeg en het is ook geen optie.

Mijn vraag, minister: waar wacht u op om het arbeidsmarktbeleid volledig Vlaams te maken? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Ronse, geen brief aan Sinterklaas, maar een brief aan collega Dermagne, om werk te maken van een apart statuut.

Ja, collega Gennez, VDAB werkt meer en meer aanklampend, dat weet u. Zij doen dat allemaal, elke dag opnieuw en zeer aanklampend. Zij hebben een en dezelfde ambitie: zoveel mogelijk mensen helpen die vandaag op zoek zijn naar werk, hoe moeilijk hun profielen vaak ook zijn. De groep mensen die vandaag werkzoekend is, is vaak een groep met een grotere rugzak dan de groep die we voorheen kenden. Zij hebben dus extra zorg nodig en VDAB doet dat op een zeer aanklampende manier.

U weet dat we het werkgelegenheidsakkoord hebben: activeren, opleiden, inzetten op werkbaar werk. Er wordt dus meer dan ooit ingezet op activering. Meerdere collega's hebben daarnaar gevraagd, ook collega Annouri, en heel terecht. Want de naast de mensen die op zoek zijn naar werk, en bij wie we 100 procent moeten inzetten op activering, zijn er ook bepaalde groepen bij wie dat heel moeilijk is. Daar oordeelt VDAB op een bepaald ogenblik dat er op dat moment voor die mensen andere noden zijn dan richting werk. Ook daar moeten we omkadering voor hebben en daarover gaat dat debat.

Maar daarnaast, voor de activering, om te komen tot de invulling van alle Vlaamse vacatures en tot een werkzaamheidsgraad van 80 procent, moeten wij heel sterk inzetten op de niet-actieven. Daar hoort onder andere de groep van langdurig zieken bij. Dat zijn vandaag in Vlaanderen 240.000 mensen. Het is belangrijk dat we daar heel sterk op inzetten.

Dat zijn 700.000 niet-actieve Vlamingen. Die verdienen ook bijzonder veel aandacht om die werkzaamheidsgraad richting 80 procent te brengen.

Collega De Witte, wat de eindigheid betreft: zoals verschillende collega's ons daarop geattendeerd hebben, toont het buitenland aan dat dat een extra middel, een extra druk kan zijn voor sommige mensen. Maar ik herhaal dat wij ook de groep die niet-toeleidbaar is, die groep die op een bepaald moment in hun carrière door VDAB als dusdanig wordt beoordeeld, niet loslaten.

Collega Vande Reyde, u verwijst naar de wijze waarop VDAB vandaag aan de slag gaat met die groep mensen. Ik herhaal het: ze doen dat heel aanklampend, en als er moet worden gesanctioneerd, dan wordt er ook gesanctioneerd. Dat is in vergelijking met de ons omliggende landen, dus wat dat betreft zijn die cijfers daar ook goed.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Collega Bothuyne, ik neem aan dat u de inspanningen van Frank Vandenbroucke, met de 'terug naar werk'-coaches en de verlaging van de lasten op de sociale economie, die voor extra jobs hier in Vlaanderen hebben gezorgd, in dank aanvaardt.

En tegelijkertijd zou ik aan u, minister, toch willen vragen waarom u zegt dat VDAB het onderste uit de kan haalt. Tot op vandaag weet VDAB, en dus de Vlaamse Regering en u, niet wat mensen die meer dan twee jaar lang werkloos zijn, aan jobaanbiedingen, trajectbegeleiding, stages of opleidingen gekregen hebben. Als u dat niet weet, en u kunt niet antwoorden op schriftelijke vragen van ons, dan vraag ik mij af hoe u durft te zeggen dat u alles, alles, alles uit de kast haalt, of het onderste uit de kan haalt. Dat klopt gewoon niet.

Eigenlijk heeft Sammy Mahdi gezegd dat men er in Vlaanderen niet in slaagt. "Wacht, we gaan een paraplu opendoen en we gaan zien of we federaal een symboolmaatregel kunnen afdwingen." Maar zo werkt dat niet, collega's. Een actief arbeidsmarktbeleid, dat is mensenwerk, dat is aanklampend beleid, dat is investeren in opleiding, in kinderopvang, in mobiliteit, en niet mensen 2,5 jaar aan hun lot overlaten. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijn gedachten zitten nu vooral bij al die mensen, al die Vlamingen die vandaag keihard aan het werk zijn, en die er allemaal van overtuigd zijn dat door die uitkering in de tijd te beperken, we meer handen aan de ploeg zullen kunnen slaan. Dat is bewezen, overal. Dat bewijst West-Vlaanderen met het grote aantal Fransen die bij ons komen werken.

En wat moeten al die hardwerkende Vlamingen denken? Ze zien hier een meerderheid in het Vlaams Parlement die zegt: beperk de werkloosheidsuitkering in de tijd. Ze zien een Federale Regering die zegt dat Vlaanderen op het vlak van arbeidsmarkt mag doen wat het wil. En tegelijk zien ze een Vlaamse minister die onmachtig is, die moet gaan smeken bij een radicaal-linkse Waalse socialist, om dat alsjeblieft, alsjeblieft te mogen doen. Mensen verstaan dat niet meer. Mensen verstaan dat niet meer.

Ten tweede: ik wil ook de hand uitsteken naar de Vlaamse socialisten. Want waar de Waalse socialisten alles doen om werken tegen te houden, hoor ik hier de Vlaamse socialisten in het Vlaams Parlement zeggen om VDAB nog meer op controle, nog meer op sanctionering te laten inzetten. Wel, collega Gennez, u ziet in mij, en ik denk trouwens in alle collega's, een partner, om ook het sanctie- en controlebeleid van VDAB dat we hier in Vlaanderen voeren, te gaan versterken. Ik dank u. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de schooltoeslagen in het groeipakket voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het groeipakket is in Vlaanderen de kinderbijslag, maar dan verder uitgewerkt. En ons groeipakket bestaat eigenlijk uit drie delen: de gezinsbijslagen, de selectieve participatietoeslagen, en een aantal andere toeslagen.

En, collega's, het bleek enige tijd geleden dat, wat betreft de basisbedragen, die bedragen voor jongeren, voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die in een Vlaamse instelling zaten, op een andere manier geregeld waren dan voor die die in een federale instelling zaten. En op 1 juli, dankzij een voorstel van decreet – ook collega Schryvers heeft daar een stevige zet gedaan – hebben we ervoor gezorgd dat dat verdeeld wordt: twee derde op rekening van de instelling, die

uiteindelijk de kosten maakt, en nog een derde op een geblokkeerde rekening, ten voordele van de jongere.

Maar toen we die aanpassing deden, collega's, hebben we dat enkel gedaan voor deel één, de gezinsbijslagen, en niet voor deel twee, de selectieve participatietoelagen, gemeenzaam gekend als de schooltoeslag.

En wat blijkt? Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen zitten eigenlijk in de groep van zelfstandigen. Ook als zij in een instelling verblijven, ook als zij een voogd hebben, worden zij gezien als alleenstaand en krijgen zij tot 3387 euro netto.

Collega's, het hoeft geen betoog dat dat twee ongewilde effecten heeft. Ten eerste, het heeft een potentiële aantrekkingskracht, want voor kinderen en jongeren uit die landen is dat veel geld. Maar ten tweede heeft het ook een potentiële aantrekkingskracht voor mensen die het minder goed voorhebben met deze jongeren en die deze middelen willen gebruiken om af te persen. Er zijn zelfs mensensmokkelaars die dat in het vooruitzicht stellen en zeggen dat als de jongeren daar zijn, ze dat aan hen moeten betalen.

Recent was er een voorstel van minister Somers om daarop in te grijpen. Minister, wanneer grijpen we hierop in om dit zo snel mogelijk stop te zetten? Wat zullen we daar effectief aan doen? Kunnen we de 'een derde, twee derde'-regel eventueel toepassen op alle toelagen? Voor deel één hebben we dat al gedaan, maar kunnen we het ook doen voor delen twee en drie van het groeipakket?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Daniëls, ik dank u voor uw vraag. Vooraleer ik ten gronde inga op de niet-begeleide minderjarigen wil ik toch wel zeggen dat het de doelstelling is van het groeipakket en de schooltoeslag in Vlaanderen om jongeren kansrijk te laten opgroeien. We stellen daar ook budgetten voor ter beschikking. Die basisdoelstelling is dus van toepassing op elke jongere in Vlaanderen.

Zoals u weet, wordt de schooltoeslag één keer per jaar uitbetaald. Voor dit schooljaar is dat al gebeurd, collega's, zoveel mogelijk net voor het begin van het schooljaar, omdat dan de grootste kosten worden gemaakt. Daar ben ik eigenlijk wel trots op.

Maar voor niet-begeleide minderjarigen hebben we met de regering twee maatregelen genomen die toch wel tot een wijziging zullen leiden voor volgend schooljaar. De eerste maatregel is dat we de niet-begeleide minderjarigen die in een opvang verblijven waarin ze worden ondersteund en begeleid niet meer zullen beschouwen als alleenstaand, maar als personen die worden ondersteund en begeleid. Dat betekent dat het bedrag van de uitkering naar beneden gaat. Dat is de eerste maatregel.

De tweede maatregel is voor mij het allerbelangrijkste en die is dat ik echt maximaal wil gebruikmaken van het systeem van de geblokkeerde rekening. Dat bestaat vandaag al bij de voorzieningen jeugdhulp. Dat betekent dat het bedrag wordt gestort op een geblokkeerde rekening en dat de voogd dan beslist hoe de middelen worden besteed. Ik zal ook de federale collega's vragen om dat maximaal toe te passen, ook voor jongeren die onder de instellingen van het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (Fedasil) vallen.

Dat betekent dat je dan een bedrag hebt dat redelijk is, omdat de jongeren worden ondersteund, maar ook dat er controle is over de uitgaven en dat je

vermijdt dat, zoals er op een bepaald moment in de media kwam, bedragen zomaar worden doorgestuurd naar andere landen en niet worden ingezet voor datgene waarvoor we het groeipakket en zeker de schooltoeslag beschouwen, namelijk de ontwikkeling van de jongeren.

Dat zijn twee heel concrete maatregelen die eraan komen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, minister, dat zijn twee belangrijke maatregelen. Collega De Vreese heeft er in het verleden al naar verwezen.

Ten eerste, het bedrag wordt dan gebruikt waarvoor het dient. Als we in Vlaanderen in de voorzieningen middelen voorzien voor dat kind, is dat een eerste stap.

Ten tweede is er de geblokkeerde rekening en die interesseert mij. Want u zegt dat de voogd daarover beslist, maar dan gaan we er wel van uit dat alle voogden het goed voorhebben. Voogdij en ook de controle daarop zitten bij de federale overheid. We stellen vast dat de voogd voor die niet-begeleide minderjarige vreemdelingen niet altijd een advocaat of iemand uit Vlaanderen of België is, maar soms ook een kennis of ver familielid. Die voogden hebben op dat moment dan toch een grote vrijheid.

Het gaat in dezen inderdaad over schooltoelagen. De middelen moeten worden gebruikt waarvoor ze dienen. Zou het dan niet beter zijn om de schooltoelage aan de school te storten waar die kinderen schoollopen? Zo kunnen die middelen effectief volledig worden gebruikt waarvoor ze dienen, namelijk de school.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Dank u wel, collega Daniëls, dat u mijn argumentatie over de aantrekkingskracht en het misbruik overneemt. Toen ik de vorige keer daarover plenair tussenkwam, minimaliseerde uw collega Lorin Parys dat volledig en heeft hij dat helemaal weggenueanceerd. Maar goed, blijkbaar maakt het dan toch school.

Minister, ik wil een bijkomende vraag stellen in verband met de meerder- of minderjarigheid. Ik heb dit ook naar aanleiding van de budgetbesprekingen gevraagd. De federale Dienst Voogdij wil geen botscans meer maken om effectief vast te stellen of men minderjarig is. Dat is iets wat zeker en vast nodig is want uit steekproeven blijkt dat 69 procent een valse leeftijd opgeeft. Dat heeft tot gevolg dat wij aan die mensen het groeipakket uitbetalen. U zei dat u het werk van de Federale Regering niet zou overnemen, maar dat u wel contact zou opnemen met de vraag hoe ze het zouden doen.

Hebt u daarover contact opgenomen? Indien u dat niet doet, zult u er dan van uitgaan dat mensen die geen botscan hebben ondergaan meerderjarig zijn, zodat ze geen recht hebben op het groeipakket? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Het is van belang dat de schooltoeslag wordt gebruikt waarvoor die bedoeld is. Dat is vanzelfsprekend. We vinden het een goede zaak dat er wordt overgegaan naar een geblokkeerde rekening omdat er verhalen zijn, en we weten niet in welke grootteorde, dat er druk is van bijvoorbeeld mensensmokkelaars om die bedragen door te storten. Dat is natuurlijk iets wat we te allen tijde moeten vermijden.

De maatregel van de storting op een geblokkeerde rekening, waarna de voogd over het gebruik kan beslissen, is een goede maatregel. We moeten vertrouwen hebben in die voogden. Zij hebben het beste zicht op wat de jongere in kwestie nodig heeft. Ik wil u ook vragen om dat nieuwe systeem te evalueren en te monitoren om te zien of het voldoet.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): De schooltoelage dient om kinderen en jongeren kansen te geven op goed onderwijs. Het geld moet ook daarvoor worden gebruikt. Als men vaststelt dat bij jongeren die in een opvangcentrum verblijven, de kosten om naar school te gaan al betaald worden, dan is het onlogisch om dubbelop nog eens een toelage te geven omdat men ervan uitgaat dat ze die tegemoetkoming van de opvang niet krijgen. Dat is dubbelop. Dat is geen goed beleid. De maatregel die u voorstelt is een goede maatregel. Het kan niet de bedoeling zijn dat het geld wordt gebruikt om uiteindelijk aan mensensmokkelaars door te storten.

Collega Daniëls stelt voor om het rechtstreeks aan de scholen te geven. Van het kindergeld gaat twee derde rechtstreeks naar het opvanginitiatief. Ik vraag me af of het geen goed idee is om er voor de schooltoelage ook op die manier naar te kijken. Zo kan men twee derde rechtstreeks naar de opvang laten gaan. Is daarnaar gekeken? Hoe kijkt u naar dat voorstel?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): In november 2022 heb ik hier nog een vraag om uitleg over gesteld. Ik heb toen gezegd dat een schooltoeslag moet dienen voor wie die nodig is. Dat is voor het kind zelf, niet voor de familie en niet voor mensensmokkelaars. Elk profitaat moet eruit. Vandaar dat ik blij ben dat men dit systeem herbekijkt. Ik ben ervan overtuigd dat men dat bedrag moet storten op een geblokkeerde rekening. Men moet ook instructies aan de voogden geven waarvoor men het geld exact kan gebruiken. Zo groeit de geloofwaardigheid en kan het profitaat eruit. *(Applaus van Maurits Vande Reyde)*

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik heb het gevoel dat de heer Daniëls een klein beetje aan dementie lijdt. Wij hebben dat in november 2022 uitgebreid besproken met minister Dalle, die minister Crevits verving. Het voordeel van die bespreking was dat we cijfers hebben gekregen. Ik heb het gevoel dat we hier van een mug een olifant maken. Het gaat in 2022 over 814 kinderen en jongeren die een schooltoelage hebben ontvangen, tussen 203 euro en 718 euro, met een ijkingspunt in augustus, 1 keer per jaar.

Het kan zijn dat er een heel kleine groep misschien misbruik van maakt, en dat moet voorkomen worden. In die zin zal ik de minister ondersteunen in haar voorstel om, in functie van kinderen en jongeren die kansen moeten krijgen in het onderwijs, dat systeem te hervormen. *(Applaus bij Groen en van Jos D'Haese)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's.

Ten eerste, ik moet in dezen de opmerking van mevrouw De Martelaer toch nuanceren, want wat ik daarnet gezegd heb, is nieuws, collega's. Het is dus een vraag van collega Daniëls en het kan geen een-tweetje zijn, want hij behoort niet tot mijn partij. Maar we hebben met de regering beslist om twee aanpassingen

aan te brengen op het systeem dat vandaag bestaat. Voor alle duidelijkheid, collega's. Ik zie dat sommigen grijnzen, maar ik wil dat toch wel helder stellen.

Dat betekent: een – en ik zie hier steun op alle banken –, het bedrag dat nu gegeven wordt, is te hoog. We gaan die mensen niet meer beschouwen als alleenstaanden, want er is een opvang, er is begeleiding. Dus het bedrag gaat naar beneden. Ik bespeur hier geen enkel tegenprotest.

Twee, ook belangrijk, ik wil dat het bedrag voor iedereen op een geblokkeerde rekening komt. En daar zijn vandaag in de Vlaamse voorzieningen geen problemen: het wordt op een geblokkeerde rekening gezet. Vlaanderen geeft het goede voorbeeld. Maar dat is nog niet voor alle niet-begeleide minderjarigen het geval. Vandaar dat ik inderdaad met onze federale vrienden overleg zal hebben, om ten eerste, collega's, te zien dat er voldoende voogden zijn – want er was commentaar, collega Daniëls, op die voogden, maar we moeten er vooral genoeg hebben – en twee, dat daar ook heel goede afspraken mee gemaakt worden.

Ik ben bereid, op suggestie van sommige collega's, om ook overleg te hebben over de vraag waarvoor die middelen bestemd zijn en waarvoor ze prioritair moeten dienen. Maar tussen dat en ze rechtstreeks doorstorten naar de school, om dan de schoolboeken te betalen, is er voor mij nog een nuance. Ik vind het veel belangrijker dat alle voogden de middelen gebruiken waarvoor ze bestemd zijn, namelijk om te voorzien in de schoolse opleiding. Maar dat kan ook zijn dat dat een stuk medische zorg is. Er zijn vele mogelijke zaken waaraan dat geld besteed kan worden. Dus er is nog werk aan de winkel, ook voor dat overleg met de federale collega's.

Collega De Reuse, u mag het mij niet verwijten. Het is vier of vijf dagen geleden, denk ik, of misschien een week, dat u mij de vraag gesteld hebt. Wij hebben al contact genomen met de federale collega's. Ik wacht nu op de resultaten van het overleg, maar ik wil absoluut zeker zijn dat, als we budgetten vrijmaken voor minderjarigen, het minderjarigen zijn. Uiteraard moet ik daarover een zekere check hebben.

Collega Schryvers, uiteraard zullen we dat evalueren. Maar ik begrijp dat u ook zeer tevreden bent dat we, een, het bedrag aanpassen, en twee, ook de geblokkeerde rekening gaan toepassen.

Collega Anaf, bedankt ook voor de steun. U stelde de vraag om het naar de opvanginitiatieven te laten gaan. Die krijgen eigenlijk al een basisvergoeding, dus is het niet meer nodig. Vandaar dat we in steun van drie derde naar een derde gaan. Maar dat wordt dan gebruikt voor de leerlingen zelf. Ik ben er zelf niet zo'n fan van, ik zou het liever op de rekening hebben via de voogd en het dan heel gepast doorstorten.

En dan, collega Saeys, u vroeg om instructies te geven aan de voogden. Dat wil ik zeker doen. Enfin, we moeten dat uiteraard ook bespreken met de Federale Regering.

En collega De Martelaer, tot slot, of het nu een, tien, honderd of duizend misbruiken zijn, elk misbruik op dit vlak is er voor mij een te veel. Dus vandaar dat het zeer gepast is dat we hierop ook gaan ingrijpen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega De Martelaer, misschien voor uw dementie, maar in april 2022 hebben we er ook al over gesproken, en toen deed u net hetzelfde. U zei dat het niet uitmaakt. Het gaat over 2,5 miljoen euro van de Vlaming, en

voor u maakt dat niet uit. Voor ons maakt dat wel uit. Dat is een groot bedrag. Een, twee, elke jongere, niet-begeleide minderjarige vreemdeling die wordt misbruikt vanwege dit geld, is er een te veel. En dan moet u dat niet minimaliseren, dan is dat voor ons cruciaal.

En minister, de voorstellen die u doet, zijn, denk ik, een goede zaak. Het beleid zou moeten zijn: bed, bad, brood, school. Die middelen voor school dienen voor school. En of dat nu een geblokkeerde rekening is, waar we strikt op toezien dat het, wat betreft die schooltoelage, enkel voor die schoolkosten is of aan de school wordt gegeven, dat maakt eigenlijk niet zoveel uit, zolang we maar zeker zijn dat ook het deel dat op een geblokkeerde rekening komt, waarover voogden beslissen, 100 procent en enkel en alleen gebruikt wordt waarvoor het dient: school en niets anders. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de ondersteuning van ouders die geconfronteerd worden met zwangerschapsverlies

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Voorzitter, minister, collega's, nu zondag, de tweede zondag van december, is het Wereldlichtjesdag. Mensen over heel de wereld branden dan kaarsjes ter nagedachtenis van overleden kindjes. Dat kunnen kindjes zijn die overleden zijn toen ze klein waren, na de geboorte, maar het gaat ook over kindjes waarvan ouders afscheid hebben moeten nemen tijdens de zwangerschap. Dat gebeurt heus wel vaker dan we allemaal denken. Bijna een op de zes vrouwen wordt tijdens de zwangerschap geconfronteerd met zwangerschapsverlies.

Eerder deze legislatuur heb ik al aandacht gevraagd voor het thema via een conceptnota. We hebben dat ook gedaan via een voorstel van resolutie, samen met een aantal collega's. Zopas heeft onze collega, senator Maud Vanwalleghem, ook een voorstel van resolutie ingediend en enkele dagen geleden konden we de pakkende getuigenis lezen van presentatrice Julie Van den Steen, die getuigde over haar verhaal in de media. Veel ouders zullen zich herkend hebben in de gevoelens en in het verdriet dat daar werden beschreven.

Het verdriet van zwangerschapsverlies is vaak erg onderbelicht en het is moeilijk om erover te spreken. Iedereen moet er natuurlijk op een eigen manier mee kunnen omgaan, maar één zaak is wel zeker: het is niet de duur van de zwangerschap die bepalend is voor het verlies en de rouw die ouders die dit meemaken, ervaren. Die getuigenissen bewijzen dat er absoluut nood is aan erkenning en ondersteuning van mensen die dit meemaken.

Vandaar mijn vraag, minister: wat kan er vanuit Vlaanderen nog meer worden gedaan om ouders die geconfronteerd worden met zwangerschapsverlies te ondersteunen bij het verwerken van dat verdriet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega, voor de vraag. Ik verwijs graag naar een quote van onze senator Maud Vanwalleghem, die stelt dat een kind verliezen, rouwen is en telkens weer klappen krijgen. Ik denk dat het onze gezamenlijke verantwoordelijkheid is om te kijken op welke wijze we het verlies en ook de soms onbewuste handelswijze van de overheid draaglijker kunnen maken. Je kunt ze niet verlichten maar wel draaglijker maken.

Daarom hebben we beslist om volgende week een extra overleg te hebben met ons Vlaams Expertise Netwerk Perinatale Mentale Gezondheid (VEN PMG), waar heel wat ervaringsdeskundigen zijn die ook goede voorbeelden geven. Ik wil, als Vlaams minister, toch een heel concreet engagement nemen. Vandaag staat op de website van Opgroeien dat “we niet automatisch op de hoogte worden gebracht van het overlijden van jullie kindje”. Dat is een klein zinnetje, maar wat mij betreft is het een verschrikkelijk lastig zinnetje. Je vraagt aan de mensen om de administratie te verwittigen over wat er gebeurd is met je kind.

Ik denk dat er vandaag andere manieren zijn om op de hoogte gesteld te worden en dat dat perfect mogelijk is via de eerstelijnsamenwerking, waarbij er een samenwerking ontstaat waardoor onze administratie in de meeste zaken verwittigd wordt van die zaken. Ik wil echt alles op alles zetten om ook met de federale overheid te kijken hoe die koppeling met het rijksregister beter kan gebeuren, om die situaties waarbij mensen zelf die stap moeten zetten, tot het allergrootste minimum te beperken. We moeten op dat vlak beter doen dan dat we vandaag doen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Dank u wel, minister. Ik apprecieer uw engagement, omdat ik inderdaad denk dat het een belangrijke stap is. Ouders die dit meemaken, hebben nood aan erkenning, aan ondersteuning, maar ook aan informatie. Maar je kunt daar maar pas proactief mee omgaan wanneer je weet over welke ouders dit gaat. Ik denk dat het heel belangrijk is dat daar stappen zouden kunnen worden gezet zodat ouders niet zelf de zoektocht moeten doen.

Want ouders hebben heel veel vragen, zoals wat er met hun kindje gebeurt of welke rechten ze hebben om op een gepaste manier afscheid te nemen en dergelijke. We hebben daar vorige legislatuur ook nog een aantal initiatieven genomen om bijvoorbeeld de sterretjesweides en de vlinderbomen mogelijk te maken. We weten dat dat niet voor iedereen nodig is, maar voor de mensen die ermee geholpen zijn, kan dat heel helend zijn. Daarom moeten we hun ook die mogelijkheden geven, minister.

In de resolutie die we vorig jaar hebben goedgekeurd, hebben we ook gevraagd dat er zou worden nagegaan op welke manier de Vlaamse ziekenhuizen en de ambulante zorg ouders die een zwangerschapsverlies meemaken, informeren over hun rechten en hen begeleiden, maar ook hoe ouders dat zelf ervaren. Minister, op welke manier wordt daar werk van gemaakt?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Collega Schryvers, ik vind het heel goed dat u die vraag stelt, want er zijn op dit moment heel veel mensen die een zwangerschapsverlies ervaren en die daarna naast dat heel grote leed ook nodeloze kwetsuren krijgen. Het is inderdaad niet nodig om vijftien facturen te krijgen van het ziekenhuis waar flesjes op staan, of infusen enzovoort. Het is inderdaad niet nodig om voortdurend wanneer je het niet wilt te worden geconfronteerd met dat leed. Het is zeker nodig dat ouders en aanstaande ouders worden geïnformeerd over hun rechten en over met wie zij gegevens willen delen. Wat dat betreft, willen wij graag uw vraag steunen, en vooral de keuze daarin van de ouders, de aanstaande ouders en de ouders die hun kindje verloren hebben, volledig volgen.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Voorzitter, het is goed dat er al heel wat initiatieven worden genomen ter ondersteuning van die ouders. Dan denk ik maar aan de ziekenhuizen, aan Kind en Gezin, maar ook aan de lokale besturen. Niet

elke ouder reageert echter op dezelfde manier om dat zwangerschapsverlies te verwerken. De noden om met dat verlies om te gaan, zijn dus heel verschillend.

Minister, mijn concrete vraag is dus: worden die verschillende noden van de getroffen ouders voldoende in kaart gebracht? Op welke manier gaat u het aanbod versterken?

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, collega's, dit is inderdaad een heel emotionele problematiek, die toch wel steeds meer onder de aandacht komt, en daar zijn we natuurlijk ook tevreden over. Collega Schryvers had het over de resolutie die we hier vorig jaar, dus nog niet zo lang geleden, hebben goedgekeurd. Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot die resolutie? Ik roep op om daar snel werk van te maken, ook heel specifiek wat een betere registratie betreft, zodat er onnodig leed kan worden vermeden.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, dank u wel. Van onze kant ook dank voor alle aandacht die u kunt hebben voor deze problematiek en stappen die u kunt zetten voor ouders die worden geconfronteerd met zwangerschapsverlies, voor ouders die een nog maar recent geboren kindje verliezen. Ik heb een heel concrete vraag, een opvolgingsvraag eigenlijk. Een zestal maanden geleden uitte u het voornemen naar aanleiding van een schriftelijke vraag van mijn collega om in gesprek te gaan met de centra algemeen welzijnswerk (CAW's) en de Huizen van het Kind, om te zien of men eventueel toch ook in een vorm van begeleiding kon voorzien voor die ouders of aanstaande ouders. Hoe ver staat het daarmee? Is er al één plek waar die vragen worden gebundeld en waar mensen met zekerheid terecht kunnen voor begeleiding na dit verlies?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Naar aanleiding van de resolutie hebben wij inderdaad een aantal zaken gevraagd. Een daarvan was om na te gaan bij ouders met een zwangerschapsverlies wat hun behoeften zijn bij de verwerking daarvan. Er zijn ook heel wat goede praktijken. Die zouden eigenlijk in kaart moeten worden gebracht, en ook versterkt. Ook moet men diegenen die dat wensen, goed toeleiden naar psychologische hulp. We vroegen ook om eens na te gaan bij hulpverleners wat zij eigenlijk nodig hebben en kunnen doen om die ouders zo veel mogelijk te ondersteunen en naar eventuele psychologische hulp te leiden. Minister, wat is de stand van zaken wat dat betreft?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel. Zoals ik al zei, volgende week is er een gesprek gepland tussen het agentschap Opgroeien en ons perinataal zorgnetwerk. Een van de agendapunten is net de ervaringen die zijn opgedaan en de bevraging die is gebeurd inzake de ervaringen van ouders en wat beter kan. Er zijn een aantal maatregelen. Ik weet dat er federaal wordt gewerkt aan een aantal maatregelen, maar ook binnen Vlaanderen kunnen we wat versterken.

Collega Van den Bossche, daar behoort ook uw punt bij. Je kunt wel toeleiden, maar de kennis moet aanwezig zijn. Ook de tools moeten aanwezig zijn om te kunnen omgaan met diverse noden die mensen hebben. Het is zoals collega Wouters ook zegt: er is niet een remedie om ouders die rouwen te helpen. Er zijn wel mogelijkheden om lijden draaglijker te maken. Als overheid kunnen wij daarbij een rol spelen door ten eerste de administratieve lasten te verminderen. Ten tweede, als er nood is aan een gesprek – voor sommigen is dat online,

anderen vragen om in het ziekenhuis te kunnen spreken – moeten we dat zo gevarieerd mogelijk maken. Maar we moeten er ook voor zorgen dat onze netwerken weten dat ze dat mogen doen.

Dat gesprek wordt volgende week voortgezet. Ik plan ook gesprekken met een aantal ouders die in een recent verleden dat verlies hebben meegemaakt. Het gaat hier niet over budgettaire uitdagingen. Het gaat hier over op maat van de zorgen en noden van mensen een opvolging te kunnen geven.

Collega's Saeys en Schryvers, uiteraard behoort de resolutie die hier werd goedgekeurd tot de basis want dat zijn opdrachten die aan ons werden gegeven. Daarmee willen we, zoals ik al zei, het lijden een stuk draaglijker maken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): In de dromen en gedachten van ouders leeft een kindje al vanaf de prille zwangerschap. Als dat dan eindigt met een zwangerschapsverlies, is er plots niets meer om naar uit te kijken. Iedereen gaat daar natuurlijk op zijn eigen manier mee om. Maar voor heel veel ouders brengt dat heel intens verdriet mee. We moeten daar respect voor hebben en we moeten dat erkennen. Het verdriet over het verlies van een kindje tijdens de zwangerschap kan absoluut niet worden afgemeten aan de duur van de zwangerschap. We moeten het taboe dat nog altijd rond dit thema bestaat durven te doorbreken. We moeten het begrip voor het verdriet vergroten en vanuit Vlaanderen de ouders die dit meemaken de nodige ondersteuning en erkenning geven. Dat is mijn oproep, minister, naar aanleiding van de Wereldlichtjesdag nu zondag. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over online hulpverlening bij riskant drink- en rookgedrag

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Minister, beste collega's, afgelopen week verschenen de zeer interessante resultaten van de allereerste Preventiebarometer. In de opdracht die u gaf, minister, plaatst u de spotlight op de levensstijlkeuzes van de Vlaming. Dat gaat dan over voeding, beweging en mentale gezondheid. De eerste resultaten gaan heel concreet over onder andere roken en alcohol.

Dit is door meerdere redenen goed nieuws. Allereerst, en dat weet u, besteden we mijns inziens nog altijd veel te weinig aandacht aan de invloed van een gezonde levensstijl. Alles wat goed is voor het hart, is ook goed voor het hoofd. We moeten stilstaan bij de grote winsten die we kunnen boeken door relatief eenvoudige gezonde keuzes. Dat is ook wat er nu gebeurt. Zo komt er een hele schat aan informatie vrij. Dankzij die gegevens kunnen we nu voor het eerst daadwerkelijk de effecten van preventiecampagnes meten. Iedereen vindt preventie altijd heel belangrijk. Maar toch wil men ook weten wat werkt, waarom en voor wie. Dat is logisch. Als we nu bijvoorbeeld kijken naar een groep die in het oog springt wanneer het gaat over riskant drankgebruik, dan blijkt het voornamelijk over hoogopgeleide volwassenen te gaan. Eindelijk doorprikken we mythes en kunnen we heel gericht werken.

Opvallend en positief is ook de intentie bij heel wat mensen om ermee aan de slag te gaan. Van alle mensen met riskant drinkgedrag geeft de helft aan dat ze daar vanaf willen. Van alle dagelijkse rokers heeft maar liefst een kwart het

afgelopen jaar een poging ondernomen om ermee te stoppen. Ik denk dat de intenties om dat te doen echt wel deuren openen voor preventiecampagnes.

Minister, het deed me denken aan een aantal zaken die we leerden uit eerdere campagnes. Zo stelde de campagne van het Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs (VAD) vast dat we met online hulpverlening heel wat hoog-opgeleiden bereikten, maar dat we dat met de klassieke hulpverlening niet konden. Vandaar mijn vraag: in welke mate kan online hulpverlening worden ingezet voor de doelgroep in de specifieke campagnes die u aankondigt?

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Jans. Mijn generatie wordt in de eerste preventiebarometer met de neus op de feiten gedrukt. We zijn vaak heel fel bezig met jonge mensen een beetje te stigmatiseren en te zeggen dat alle preventieve maatregelen op hen gericht moeten zijn, wat ook een beetje waar is, omdat de kans op schade in het hoofd op jonge leeftijd groot is. Maar als het gaat over problematisch drankgedrag, dan is de generatie van de vijftigplussers het grootste probleem.

Ik heb naar aanleiding van uw vraag ook eens laten kijken of het nuttig is om verder op online hulpverlening in te zetten of niet. En het antwoord daarop is absoluut: ja! De resultaten zijn bijzonder positief. Ik geef jullie er eentje mee. We hebben de website alcoholhulp.be. Daar werden een driehonderdtal mensen gevolgd via online begeleiding, en de helft daarvan, of ongeveer de helft, is volledig gestopt met alcoholconsumptie. Dat is natuurlijk online begeleiding plus een stukje andere factoren. Je moet zelfdiscipline hebben en je moet je ook laten helpen door je omgeving, natuurlijk, die er achter moet staan. Maar we zien dat die online hulp echt een serieuze hulp kan zijn, en bovendien ook een groep echt kan aanzetten om het alcoholverbruik te verminderen. Dus het antwoord daarop, collega Jans, is absoluut: ja!

Ik voorzie ook aanzienlijke budgetten, bijvoorbeeld bijna 1 miljoen euro voor de online hulpverlening in het algemeen. Maar we zullen ook specifiek inzetten op pakketten rond alcoholgebruik en rookgedrag. Bij het rookgedrag zien we trouwens dat heel wat dagelijkse rokers echt wel de intentie hebben om te stoppen, maar er geen beginnen aan zien, of het niet volhouden. Dus ja, er zijn positieve ervaringen. En ja, alle omstandigheden zijn aanwezig om niet alleen verder in te zetten, maar ook extra in te zetten op die online hulpverlening.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Ik bedank de minister voor haar heel heldere antwoord, en meteen ook al voor de investering die u daarnaast plaatst. Ik herinner me inderdaad zeer goed dat een van de bevindingen was – en dat was niet de opzet van die website alcoholhulp.be, trouwens een aanrader voor iedereen, en ik nodig u uit om nergens sociaal wenselijk te antwoorden, want dat komt misschien bij je op als je de zeer zinvolle test doet – dat ze daar een grote groep mensen ontdekten met een heel ander profiel dan die mensen waar de meeste campagnes op gericht waren, en die mensen die we wel tegenkomen in de klassieke therapie via de wachtkamer. Dus ik geloof echt wel in de mogelijkheden van de online therapie.

Ik heb nog een bijkomende vraag, minister. We hebben nu de cijfers en de gegevens rond drugs, alcohol en roken. Weet u wanneer we de informatie kunnen verwachten rond beweging, voeding – er was denk ik nog eentje die ik over het hoofd zie – en mentale en seksuele gezondheid?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik denk dat – we hebben dat ook in de corona gezien – niet alleen fysieke hulpverlening, maar ook de online hulpverlening een zeer belangrijke bijdrage kan leveren. Wat ik denk, is dat zeker bij alcohol-misbruik dat online gegeven maakt dat men daar anoniem is. Ik denk ook dat dat een positief element is dat de drempel verlaagt om op die manier hulp te gaan zoeken. Ik denk dat er al positieve resultaten zijn met alcoholhulp.be. Maar een verslaving is vaak ook iets ... zeker bijvoorbeeld bij roken, heeft men gemiddeld zeven pogingen nodig om ervan af te zijn. Sowieso is een verdere opvolging wel zeer belangrijk.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Ik denk dat de samenleving vrij goed gesensibiliseerd is wat betreft de gevaren en de nefaste gevolgen van roken, en dat de overheid ook al decennia stappen zet om dat roken steeds meer in te perken en kinderen daar steeds verder van weg te houden. Rond alcohol heb ik het gevoel dat voor mensen die zichzelf niet als verslaafd beschouwen, de gevaren niet zo snel worden onderkend. Mijn bezorgdheid gaat daar een beetje naar uit. Hoe zorgen we ervoor dat brede groepen van de bevolking – jongeren, maar ook anderen – die zichzelf niet of nog niet als verslaafd beschouwen, maar wel behoorlijk wat drinken, beseffen wat de grote gevaren zijn van alcohol, de meest maatschappelijk aanvaarde verslavende stof in onze maatschappij.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Uiteraard juicht de N-VA iedere hulpverleningsmaatregel toe die werkt en die alcohol- en tabaksgebruik duidelijk doet dalen. We zitten als partij er een beetje mee gewrongen dat het structureel beleid op alle niveaus wat lijkt te ontbreken. Er wordt al een tijd gesproken over verschillende interfederale plannen: eentje over schadelijk alcoholgebruik, eentje over tabak, eentje over gokverslaving. Die plannen zouden trouwens binnen minder dan een maand eigenlijk in werking moeten treden maar ze hebben federaal wel de ene vertraging na de andere opgelopen, waardoor ik nu op deelstatelijk niveau nog altijd niets gezien heb. Wij maken ons daar echt wel wat ongerust over.

Minister, mijn vraag aan u is dan ook tweeledig maar zeer concreet. Zie ik spoken of kunt u mij garanderen dat dat die interfederale plannen zeker in orde komen? Kan het alstublieft allemaal ook iets structureler?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik ben blij, zeker met het eerste deel van uw antwoord, waarin u zelf ook eventjes aangeeft dat meten weten is. Het is goed dat we nu een aantal dingen weten. In juni van dit jaar hadden we in de plenaire vergadering een stevig debat over problematisch alcoholverbruik op jeugdkampen. Ik heb toen gezegd dat we moeten durven te zeggen dat er andere problemen zijn die ook belangrijk zijn en dat alcohol een issue is dat breder gaat dan alleen bij jongeren. Ik weet dat er toen nog een aantal vragende blikken waren. Ik denk dat dat erop duidt dat de cijfers die deze week bekend werden niet door iedereen gekend zijn en dat dat het belang om doelgroepgericht te werken wel centraal stelt.

Ik heb twee aanvullende opmerkingen of vragen. Minister, hoe werken we volgens uw inzicht aan het tegengaan van een cultuur waarin alcoholgebruik in de eerste plaats op een zeer pushende manier wordt aangebracht? Het WK is een goede periode om op te merken dat nog altijd het beeld bestaat dat je niet van een voetbalmatch kunt genieten als je niet voldoende punten drinkt op café of aan de toog. Ik zie dat in allerlei beeldvorming nog opduiken.

Online hulpverlening is een zaak, maar daarnaast zijn er voor onze fysieke hulpverlening gigantische wachtlijsten. Hoe zult u die versneld afbouwen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Jans, de tweede reeks onderzoeken zal normaal klaar zijn in het voorjaar van 2023. Ik denk dat het gaat over bewegen, eten en sedentair gedrag. Dat is allemaal aan elkaar gelinkt, namelijk eten en bewegen en gezondheid.

Collega Verheyen, voor het alcoholplan lopen inderdaad veel initiatieven. Er is interfederaal een draft gemaakt en nu volgt er een stakeholdersbevraging. Ook hier zou het voorjaar witte rook moeten brengen. Ik hoop echt dat we erdoor geraken omdat we uiteraard eenduidige boodschappen moeten geven.

Collega Van den Bossche en collega Vaneeckhout, het is de eerste keer dat we een dergelijke barometer hebben. Voor mij is die ontzettend belangrijk omdat we zwart-op-wit de vinger op de wonde kunnen leggen en kijken waar de grootste problemen zitten. We voelden al aan – ik heb het in het verleden vaak opgemerkt – dat er bij de jongeren wel een probleem is maar dat bij oudere leeftijdsgroepen het veel meer maatschappelijk normaal is en dat er zelfs druk is om alcohol te consumeren en dat het lastig is om neen te zeggen op gezellige momenten. Het geeft ons nu de kans om heel gerichte campagnes te ontwikkelen naar doelgroepen en op evenementen. U haalt het WK aan. Gisteren was er trouwens een parlementaire vraag van de heer Annouri over het gokken. Dat is ook zo iets. De Preventiebarometer moet ons in staat stellen om gerichte campagnes te voeren en gericht te kijken hoe we de mensen het beste helpen.

Collega Saeys zei heel terecht dat voor alcohol online hulpverlening interessant is omdat mensen in de thuissituatie dingen gaan opzoeken en hulp zoeken. Het gebeurt vanuit de anonimiteit. Ik erken wel dat dat vaak niet volstaat en dat men nog extra begeleiding nodig heeft, maar het kan wel de sprong naar het verminderen of zelfs stoppen van alcoholgebruik een stuk gemakkelijker maken. Vandaar ook mijn intenties om daar volop op in te zetten.

De Preventiebarometer is dus een uitstekende zaak om veel gericht en fijnmaziger te kunnen werken. Collega Jans, er komt een vervolg. Het is nu mijn bedoeling om naast de online hulpverlening ook heel gericht campagnes te voeren richting bepaalde doelgroepen bij de bevolking om het niet-alcoholgebruik een stuk normaler te maken en zo mensen te stimuleren om te minderen of zelfs te stoppen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoord en de collega's voor de heel terechte bedenkingen.

Het is inderdaad vaak veel eenvoudiger om een pintje of een glaasje wijn te bestellen – er is trouwens niets mis met een pintje of een glaasje wijn – dan om uit te leggen dat je niet of niet meer drinkt of om uit te leggen dat je bewust al dan niet een tijdje gezonde keuzes maakt. En toch is dat wat steeds meer Vlamingen ontdekken, al dan niet tijdens een Tournée Minérale of omdat ze gewoon de slechte gewoontes en de gevolgen daarvan beu zijn.

Die groep is groot. De winst die we kunnen nemen in mentale en fysieke gezondheid, is ook groot. U hebt er een speerpunt in uw beleid van gemaakt, en dat vinden we een zeer sterke zet. Niet betuttelen, niet met het opgeheven vingertje, maar echt de bondgenoot zijn van alle mensen die gezonde keuzes

willen maken en die hun slechte gewoontes overboord willen gooien. Uw timing in deze decembermaand is dan ook *pico bello*. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Immanuel De Reuse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het afnemen van de kinderbijslag van jongeren die rel schoppen, zoals na wedstrijden van de Marokkaanse nationale voetbalploeg

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, er zijn nog zekerheden in dit leven. Ondanks alle hoop op een rustige feestavond gisteren liep het weer uit de hand na de match van Marokko. Winnen of verliezen, het speelt zelfs geen enkele rol.

We herinneren ons allemaal de rellen van vorige week: de brandende wagens en deelsteps, het vandalisme, het vernielen van winkels en straatmeubilair, geweld tegen de politie, onze hulpverleners. Gisteren was het weer zover. Trieste balans in Brussel en Antwerpen: een 140-tal Marokkaanse relschoppers en criminelen werden opgepakt.

Een kordate aanpak dringt zich op om die huidige straffeloosheid te stoppen. Ik verwijs graag naar de uitspraken van de federale minister van Justitie, die toegaf dat er nood is aan een kordater beleid tegen dit "relschoppend tuig" – zijn eigen woorden – maar ook aan een totaalaanpak waarin ook de deelstaten hun verantwoordelijkheid nemen.

U weet dat het Vlaams Belang de door de federale minister van Justitie georganiseerde straffeloosheid al vaak heeft gehekeld, maar in dezen treden we hem dan toch bij. De minister van Justitie deed zelfs een suggestie. Ik citeer: "Ook de ouders moeten voor hun verantwoordelijkheid worden gesteld. Het is wel geen federale bevoegdheid, maar waarom niet inkorten en schrappen in de kinderbijslag? Zou dat geen oplossing zijn?" Einde citaat.

Minister, mijn vraag aan u is zeer eenvoudig: gaat de Vlaamse Regering initiatieven nemen om eindelijk een einde te maken aan de straffeloosheid en de softe aanpak van de relschoppers? Gaat u – en dat is zeker iets waar een grote meerderheid van de Vlamingen achter staat – iets doen aan het afnemen of inkorten van de kinderbijslag van dat tuig dat elke gelegenheid te baat neemt om vernielingen aan te brengen en om onze hardwerkende politie te bedreigen en aan te vallen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Reuse, voor alle duidelijkheid: ik keur rellen, in welke vorm dan ook, absoluut niet goed. Zeker bij sportwedstrijden is het zo spijtig als je na goede of minder goede resultaten amok maakt en goederen van mensen vernietigt. Het is afschuwelijk, en ik kan niet anders dan dat ten stelligste te veroordelen.

Maar rond het ballonnetje dat is opgelaten door onze federale minister van Justitie zou ik eigenlijk een suggestie willen doen. Zorg dat de mensen worden geïdentificeerd, zorg dat het gerecht zijn werk kan doen – schuld of onschuld is van belang –, zorg dat de mensen worden opgevolgd en veroordeeld. Kortom, doe je job! (*Applaus bij cd&v en de N-VA*)

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, ik stel vast dat u uw eigen verantwoordelijkheid duidelijk ontloopt. U hebt ook al in de pers gezegd dat het juridisch onmogelijk zou zijn. Mij lijkt het wel heel straf te beweren dat u aan de minister van Justitie, die ons rechtssysteem hopelijk toch wel goed kent, suggereert dat het onmogelijk zou zijn. Ik stel vast dat het in andere landen wel lukt. In het Verenigd Koninkrijk krijgen jongeren die in voorarrest zitten, geen kindertoeslag meer, met deze nuance dat het bedrag nadien wordt gestort als er een vrijspraak volgt. Kinderen die in arrest worden genomen, verliezen het volledig. Wat elders kan, moet hier ook kunnen.

Ik denk dat u zich daarin verschuilt achter juridische argumenten, maar dat het eigenlijk politieke onwil is. Bent u bereid om een onafhankelijke studie te laten uitvoeren naar de manier waarop de inkorting of de inhouding van de kinderbijslag van relschoppers of criminelen alsnog gerealiseerd kan worden? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega's van het Vlaams Belang, wat willen jullie eigenlijk zeggen? Willen jullie zeggen dat als mensen criminele feiten plegen en de kleur jullie niet aanstaat, dat jullie dan sociale rechten gaan afnemen? (*Opmerkingen van Sam Van Rooy*)

Er is niemand hier in dit parlement die vindt dat relschoppers niet aangepakt moeten worden. U bent het volledig eens met de minister. Als er vandalen zijn, als er hooligans zijn, als er relschoppers zijn, na eender welk evenement, moeten die opgepakt en geïdentificeerd worden en dan moeten ze hun straf daarvan dragen. Diegenen die schade geleden hebben, moeten worden vergoed. Maar dat koppelen aan sociale rechten die iedereen heeft wanneer de kleuren van de ouders u niet aanstaan, is simpelweg beschamend. En ik wil u dan nog bedanken om kleur te bekennen, collega De Reuse, want dit gaat niet over relschoppers aanpakken. Dit gaat weer over de typische sfeerschepperij waaraan u doet want u verwijst naar een match van gisteren. Ik hoop trouwens dat Marokko de finale haalt. Ik besef echter dat dat wil zeggen dat jullie waarschijnlijk nog eens twee weken vooraan zullen staan om weer allerlei vragen te stellen. Mijn enthousiasme vermindert dus al een klein beetje. (*Opmerkingen van Sam Van Rooy*)

Maar het gaat natuurlijk over de wij en zij, de enige lijn die getrokken moet worden. Gisteren tijdens de match zijn er in Antwerpen en Brussel helaas naast de relschoppers, die 140 man, duizenden mensen op straat gekomen, ook vaders, ook winkeliers, ook jeugdorganisaties om ervoor te zorgen dat de dingen in goede banen geleid werden. De politie heeft hen daar ook voor bedankt. In plaats van gewoon zwart te kijken en er een bewijs uit te trekken dat hier niet van tel is, zou u zich eerder moeten schamen. (*Applaus bij Groen en van Kim De Witte*)

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, ik kan alleen maar herhalen wat iedereen vindt: nul komma nul begrip voor amokmakers, ook voor jonge amokmakers die elke gelegenheid aangrijpen om de boel kort en klein te slaan. Ik heb het vorige week ook gezegd: die moeten worden gestraft en dat kan vandaag, bijvoorbeeld met boetes. (*Opmerkingen bij het Vlaams Belang*)

Doe dat dus gewoon. Maar de grote uitdaging daarnaast is natuurlijk hoe we ervoor zorgen dat mannekes van soms 14 jaar zich niet zo laten ophitsen, niet zo vatbaar zijn voor bendes, voor oproerkraaiers, ook omdat ze het gevoel hebben dat ze niks meer te verliezen hebben. Dat kan alleen als we opnieuw perspectief

bieden. Dat moet via onderwijs, via opvoeding. Dan gaan we toch niet zeggen dat we minder gaan investeren in onderwijs en opvoeding? Wat wij zeggen is: ja, straffen, maar gebruik daar de kinderbijslag niet voor.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Er zijn drie zaken. Zoals ik vorige keer al gezegd heb: relschoppers aanpakken is absoluut nodig, bestraffen is absoluut nodig. Het is schandalig dat een aantal het nodig vindt om het feest voor de rest te verpesten. Twee, ik heb respect voor alle mensen – dat mag toch wel eens gezegd worden – die zich de afgelopen matches ingezet hebben om ervoor te zorgen dat die feesten op een goede manier konden verlopen, wat op heel veel plaatsen ook zo gebeurd is. Dat zijn geen gemakkelijke mensenmassa's om in bedwang te houden, om te controleren. Die mensen hebben fantastisch werk geleverd. Drie, aan alle traditionele partijen: stop nu eens met extreemrechts achterna te lopen, achterna te huppelen want dit is wat je krijgt. Je legt zelf de ballen voor het doel. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

Als Open Vld Vlaams Belangpraat begint te gebruiken in het federaal parlement, dan komt het Vlaams Belang met die Open Vld-praat naar dit Vlaams Parlement om de eigen minister in de problemen te brengen. Stop met die racistische praat achterna te lopen. Trek een streep in het zand tegen racisme in plaats van ermee in te huppelen. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Eerst en vooral wil ik natuurlijk die rellen heel sterk veroordelen. Dat kan niet. Daar moet tegen opgetreden worden. Met betrekking tot het groeipakket: dat heeft natuurlijk duidelijke doelstellingen. Ik betreur dat die dan met de regelmaat van de klok door sommigen in vraag gesteld worden en dat er ingegrepen zou moeten worden in het groeipakket. Wat moet er wel gebeuren? In plaats van in te grijpen in het groeipakket, moet er opgetreden worden tegen relschoppers. Daar hebben we een instrumentarium voor. In Vlaanderen heet dat het Jeugddelinquentiedecreet waarin een heel scala aan maatregelen, aan mogelijke sancties opgenomen zijn en die toegepast moeten worden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, stap één voor eender welke maatregel is natuurlijk identificeren. Het is niet omdat er tv-beelden zijn dat je kunt zeggen dat we van iedereen het groeipakket zullen afpakken want dan is de vraag van wie juist. Als ze dan geïdentificeerd zijn, is mijn eerste belangrijkste taak om hen effectief te straffen en hen te laten opdraaien voor de kosten die gemaakt zijn.

En dat gaat niet enkel over die step of die auto. Dat gaat ook over de inzet van politie en dergelijke. Verhalen! Verhalen! Als er dan verantwoordelijke ouders zijn, dan zullen ze wel weten waarover het gaat. Maar die straffeloosheid – waarbij men opgepakt wordt, maar al terug thuis is vooraleer de laatste agent zijn materiaal in zijn locker heeft gehangen – is de werkelijke reden waarom ze opnieuw op straat komen. Ik wil aan degenen die de oproep doen van het groeipakket, eigenlijk vragen om hun bevoegdheid volledig uit te oefenen. Identificeer, en vervolg effectief.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Voetbal zou een feest moeten zijn, maar jammer genoeg zijn er jongeren die daar anders over denken en die rellen beginnen te schoppen. Eerst en vooral moet dat snel en kordaat aangepakt worden. De

frustratie van heel velen is juist dat daar eigenlijk draaideurcriminelen van gemaakt worden. Dat is natuurlijk niet de bedoeling. Die straffeloosheid moet eruit. Vandaar dat ik het voorstel van het supersnelrecht zeker en vast genegen ben. Ik denk dat dat het eerste is waarvan werk moet worden gemaakt. Ik denk dat dat nu de allereerste en belangrijkste stap is.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Reuse, en anderen, ik zou toch één zinnetje willen citeren uit Het Laatste Nieuws, van Astrid Roelandt. Zij heeft geschreven: "Insinueren dat we relschoppers kunnen straffen door hun kindergeld af te pakken is pure misleiding. Dit is mensen als onwetende onnozelaars behandelen, alsof het geloofwaardigheidsprobleem van de politiek nog niet groot genoeg is." Helder, zwart op wit op papier: dit is geen remedie. Ik ga akkoord met iedereen die hier gezegd heeft dat we voldoende instrumenten hebben. We hebben in Vlaanderen een jeugddelinquentierecht. Zorg dat die jongeren of ouderen die amok maken snel gestraft worden.

Collega's, tot slot zou ik, naar aanleiding van alles wat we gezien hebben, twee groepen willen bedanken. Eerst en vooral onze politionele diensten, die fantastisch werk hebben geleverd en die dat dag in dag uit doen bij alle evenementen, en ten tweede de duizenden gewone mensen die genoten hebben van het voetbal en ervoor gezorgd hebben dat er ook een groot feest was op vele plaatsen in Vlaanderen. Laat ons deze goede zaken niet uit het oog verliezen vooraleer we al onze aandacht besteden aan alles wat mogelijk slecht was. (*Applaus bij cd&v en de N-VA*)

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Collega Annouri, of wij hier volgende week en de week erna staan, dat zal vooral afhangen van de betrokken gemeenschappen en hun gedrag, niet van wat wij daarover te vragen hebben. Want genoeg is genoeg, denk ik, en ik denk dat de meeste mensen dat wel vinden. Er zijn diverse peilers, en elk beleidsniveau moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Dat is de oproep die vorige week werd gedaan. Ongeacht hoe we het bekijken, de belastingbetaler zal toch weer het gelag betalen en zeker alle schade van de voorbije weken mogen vergoeden.

In Vlaanderen, minister, bestaat een systeem dat draaiend gehouden wordt door heel wat belastingbetalende Vlamingen: een systeem om de ouders te ondersteunen in de opvoeding van hun kinderen. Dat heet inderdaad het groeipakket. Maar daartegenover moet natuurlijk ook een engagement staan van die ouders. Als blijkt, zoals nu, dat een aanzienlijk aantal Marokkaanse ouders schromelijk tekortschieten in deze plicht, dan lijkt het ons niet meer dan evident dat de overheid in ruil deze sociale voordelen stopzet. Voor ons is het duidelijk: het is gedaan met het eenrichtingsverkeer. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneekhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over nieuwe OESO-cijfers rond mentaal welzijn bij jongeren

ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het mentaal welzijn van jongeren na COVID-19

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Ik hoop dat u het mij vergeeft dat ik die vragen heb samengevoegd.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Geen enkel probleem. Dat is ook uw recht.

De voorzitter: Dank u, collega Vaneekhout. Zo genereus.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Ik ken mijn plek, maar ik ken ook mijn rechten. En ik ken ook uw rechten en plichten.

Minister, collega's, iedere week opnieuw staan we hier met heel wat bezorgdheden voor de ministers en de Vlaamse Regering, die we zo overtuigend mogelijk proberen over te brengen. En dat is altijd vol passie, maar wanneer we echt vol passie moeten zitten, dan is dat als het gaat over de bezorgdheden voor onze toekomst, voor onze jeugd. Dat is zo als het gaat over kinderopvang, als we hier week na week de debatten over de schandalen die daar plaatsvinden, proberen te voeren. Dat is ook zo als het gaat over het mentaal welzijn van onze kinderen en jongeren.

Hoe willen wij dat de toekomstige generaties antwoorden formuleren op de grote uitdagingen van morgen? Denk aan de klimaatuitdagingen, een steeds complexer wordende samenleving, een niet-evidente arbeidsmarkt. Dat zijn allerlei gigantische uitdagingen. Hoe willen wij dat onze jongeren morgen klaar zijn om daar antwoorden op te formuleren, als we er vandaag als politiek, als beleid, als samenleving niet in slagen om het mentaal welzijn, de problemen die er zijn bij jongeren, aan te pakken?

Gisteren kwam de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) nog maar eens – dat is niet nieuw, dat is al jarenlang zo – met dramatische cijfers als het gaat over het mentaal welzijn van onze tieners, onze kinderen, onze jongeren. Voor de coronacrisis werd meer dan 9 procent van de jongeren geconfronteerd met depressieve gevoelens. Dat was toen al dramatisch. In 2021 was dat bijna 29 procent. Collega's, een op de drie van onze jongeren wordt geconfronteerd met depressieve gevoelens en vandaag is dat nog altijd een heel stuk hoger dan voor corona.

Dit probleem is niet alleen coronagerelateerd, dit probleem is structureel. Voor het eerst in de geschiedenis sinds er gemeten wordt, zijn jongeren minder positief dan de oudere generaties over wat de toekomst brengt, minister. En het Vlaamse beleid slaagt er niet in om te doen wat er vandaag moet gebeuren: tijdig die jongeren opsporen, zorgen dat het voor hen duidelijk is dat ze hulp kunnen krijgen, dat ze hulp nodig hebben, dat ze ergens terecht kunnen. En dat is in België de Vlaamse verantwoordelijkheid, om vroeg en nabij – dat zijn woorden die u heel vaak gebruikt – jongeren kansen te bieden en hulp aan te bieden. Hoe zult u ervoor zorgen dat die cijfers eindelijk, na drie jaar – vanuit allerlei richtingen in de samenleving wordt die vraag gesteld – naar beneden gaan? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, tijdens de pandemie zijn er heel veel mensen geweest die het mentaal zeer zwaar hebben gehad. Het waren vooral de jongeren die zich slecht in hun vel voelden. Wat blijkt nu uit het nieuwe OESO-rapport? Dat tot op de dag van vandaag, zelfs nu, na de coronaperiode, er nog steeds heel wat jongeren zijn die het echt niet gemakkelijk hebben, en we zien dat eigenlijk in alle Europese landen. Vooral de groep 18- tot 29-jarigen kampt meer met angsten en depressieve gevoelens dan de oudere volwassenen, ook in ons land. Want we hebben cijfers van Sciensano die dat ook aantonen, dat jongeren het moeilijk hebben, zelfs nu nog. En we zitten zelfs nog niet op het niveau van voor deze hele coronacrisis.

Nu, het is natuurlijk niet gemakkelijk om dat te verklaren, maar er zijn toch twee zaken. Enerzijds weten we allemaal dat adolescentie, jongvolwassenheid, een belangrijke, kwetsbare periode is in de ontwikkeling. Maar anderzijds zien we ook dat mensen zich toch wel zorgen maken rond de economische situatie. Er zijn heel wat onzekerheden rond de financiële toestand en de impact die dat zal hebben, ook op de autonomie.

Dus ik denk dat het heel belangrijk is dat we die jongeren vooral vroegtijdig en snel kunnen opsporen, en toeleiden naar de juiste hulp. Vandaar ook mijn heel simpele vraag: wat gaat u eraan doen om deze jongeren tijdig en snel te bereiken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt, collega's. Eerst en vooral, het resultaat van het OESO-onderzoek raakt mij uiteraard ook. Ik denk dat iedereen die jongeren kent begaan is met het wel en wee van jongeren. Jongeren hebben periodes waarin het wat minder goed gaat, en dat is op zich niet ongewoon. Maar als je ziet dat het algemeen geluksgevoel zeer fors gedaald is, dan weet je dat het niet goed gaat.

Collega Saeys, u zegt het zelf: het is een fenomeen dat niet alleen in Vlaanderen voorkomt. Dat is ook logisch, de wereldproblemen zijn heel groot. Het is een algemeen fenomeen.

Maar wat ik belangrijk vind, collega's Saeys en Vaneeckhout, is dat jongeren die zich minder goed voelen, op tijd ergens terecht kunnen. U hebt absoluut een punt dat we moeten bekijken wat we beter kunnen doen.

Er zijn twee zaken waarin ik nu al extra wil investeren. Ten eerste: de onlinehulp. U weet dat ik er aanvankelijk sceptisch over was en dat ik me afvroeg hoe dat toch mogelijk was. Maar ik merk dat men heel gemakkelijk de stap zet. Ten tweede: vorige week was ik op bezoek bij het OverKop-huis in Gent. Daar heb ik gezien hoe men geïntegreerd gaat werken met jongeren. Ik verwijs naar 'Vroeg en nabij'. Dat is ook de reden waarom ik extra budget uittrek om die OverKop-huizen een stuk sterker te maken.

Ten derde moeten we ook eens over het muurtje kijken. Ik vind het bijzonder goed dat de terugbetaling van de psychologische eerstelijnsbegeleiding in orde is. Dat is federaal geregeld. En dat gaat dan niet over preventie, maar over hulp.

Voor mij is het echt belangrijk dat we bruggen bouwen, dat we de jongeren duidelijk maken dat die hulp kan worden geboden en dat het niet speciaal is om die hulp ook effectief te gaan zoeken.

Het is een strijd op vele fronten. Er zijn ook bruggen te leggen met onderwijs. Vooral, ten eerste, de extra investeringen in onlinehulpverlening en, ten tweede, de extra investeringen in de OverKop-huizen zijn heel concrete maatregelen die ik vanuit Vlaanderen wil nemen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Iedere dag krijg ik mails, signalen en noodkreten van leerkrachten die aangeven dat het niet te doen is. Gisteren waren die er ook in de pers. Ik krijg hetzelfde signaal van jeugdwerkers. Ik krijg iedere dag het signaal van studenten die zeggen dat ze hulp nodig hebben en dat ze vier, zes, acht maanden tot een jaar lang op wachtlijsten staan vooraleer die hulpverlening er komt.

U zegt – en dat is deels terecht – dat jullie antwoord onlinehulpverlening en OverKop-huizen is. Maar dat is nog altijd een drempel. Ieder onderzoek wijst uit dat, wanneer jongeren niet tot hulpverlening komen, dat heel vaak te maken heeft met het idee dat ze het zelf wel zullen oplossen.

En waar moet je dus naartoe? Je moet ervoor zorgen dat de jongeren niet zelf de drempel over moeten, maar dat de drempel voor hen wordt overgestoken. U moet dus naar de plaats waar de jongeren zijn. U moet hen niet vragen om naar het OverKop-huis te komen, maar zelf naar de school gaan. U moet op andere plaatsen in het jeugdwerk, in de jeugdsector, in de jeugthuizen aan de slag.

Uw collega, minister Weyts, is net binnengekomen. Wij horen alleen maar dat de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) vandaag niet de ruimte hebben om die psychologische dienstverlening aan kinderen en jongeren op school te kunnen bieden.

Zult u zo meteen in overleg gaan met uw collega om de CLB's fundamenteel te versterken en op die manier echt op het terrein uw werk te kunnen doen?
(Applaus bij Groen)

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, u sprak over onlinehulpverlening. We hebben er daarnet ook al een vraag over gehad. Dit kan zeker een belangrijke aanvulling zijn, net als de OverKop-huizen. Maar als we kijken naar echte depressies, angststoornissen en ook eetstoornissen – want die hebben we enorm zien toenemen – dan zal dat niet voldoende zijn. En dan moeten we inderdaad kijken naar andere hulp.

En ja, we blijven geconfronteerd met die wachtlijsten. En dat kan enorm schrijnend zijn. Want we willen juist niet dat een situatie escaleert, omdat het dan alleen nog maar erger wordt. We moeten dus zo vroeg mogelijk kunnen ingrijpen. Ik weet dat er al belangrijke stappen zijn gezet, zowel hier op Vlaams als op federaal niveau. Er is echt een inhaalbeweging als het gaat over het mentaal welzijn.

Bij de introductie van de ggz-netwerken (geestelijke gezondheidszorg) en de eerstelijnspsychologische functie merk ik dat er op het terrein heel wat verschillen zijn. Sommige werken goed, andere werken minder goed. Wat is uw zicht op die ggz-netwerken en de eerstelijnspsychologische functie?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): De impact van de coronapandemie is groot geweest op jongeren. Als je luistert naar jongeren, is die ontstaan omdat ze geen contact

meer hadden met elkaar. Niet meer met elkaar kunnen spreken, is een groot stuk van het probleem. Ik denk dat er twee belangrijke zaken zijn. Naast het gegeven van psychologische en professionele ondersteuning is er ook het inzicht, collega's, dat we eigenlijk nooit nog scholen, universiteiten, plaatsen waar jongeren elkaar ontmoeten, mogen sluiten. Dat is belangrijk. Maar we moeten jongeren ook doen inzien dat het belangrijk is met elkaar te spreken. De oprechte vraag 'hoe is het met jou?', is een belangrijk stuk van de oplossing. Als ik naar het hoger onderwijs kijk, zijn die verschillende facetten belangrijk, waarbij het samen erover spreken curatief en niet enkel preventief werkt. Ik wil die oproep ondersteunen, naast hetgeen de minister heeft aangebracht.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): De pandemie heeft ervoor gezorgd dat er meer angst en depressieve gevoelens leven bij onze jongeren. De cijfers zijn nog altijd zeer dramatisch. Het is essentieel dat er aandacht wordt besteed aan de oorzaken en dat die worden aangepakt. Maar daarnaast is het ook heel belangrijk om in te zetten op preventie en het weerbaar maken van onze jongeren.

Onze fractie vraagt, minister, om werk te maken van een integrale aanpak om onze jongeren te ondersteunen en hulp te bieden, waar nodig, zodat zwaardere mentale problemen kunnen worden voorkomen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Ik wil de vele vragen ondersteunen die tegemoetkomen aan een verbeterd aanbod en meer aandacht besteden aan het mentaal welzijn van kinderen en jongeren. Als het gaat over corona en mentaal welzijn, verwijs ik graag naar het initiatief van onze fractie om rond coronamaatregelen en de communicatie daaromtrent, de zogenaamde mentale welzijnstoets in te voeren, omdat we daar echt de effecten zagen.

Minister, onze vraag is om op twee sporen te blijven inzetten. Natuurlijk moeten de wachtlijsten ingeperkt worden en moet het aanbod meer toegankelijk en leesbaar worden. Maar we moeten ook op zoek naar de echte oorzaken. Anders blijven we dweilen met de kraan open. Wat u doet met de OverKop-huizen en eerste hulp bij psychologische vragen, is waardevol. Het is een gratis aanbod voor eender wie – daar kun je met je wijkcomité naartoe, of de jeugdleiding kan daarnaartoe, of het oudercomité – om te leren omgaan met mensen in je omgeving die aangeven dat het niet goed gaat. Dat zijn belangrijke initiatieven om met iedereen in de samenleving dit probleem aan te pakken. Want enkel en alleen vanuit de hulpverlening zal het niet lukken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, niet enkel angst en stemmingsklachten zijn gevoelig verhoogd sinds de coronapandemie, maar ook suïcidaliteit bij jonge mensen. Wat mij veel zorgen baart, is dat ik de laatste tijd nogal eens signalen krijg dat de centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG's) de neiging hebben om, wanneer een jongere een mislukte poging heeft ondernomen, de begeleiding van die jongere compleet stop te zetten. Zij vinden dat een soort van risicobeheersing voor henzelf. Ik vind dat ze zo het risico voor de jongere enorm verhogen. Want die heeft een band opgebouwd met iemand, die is in begeleiding. We weten dat na een mislukte poging verdere begeleiding zeer belangrijk is. Gelukkig lukt niet elke poging. En gelukkig zijn er veel mensen die dat te boven kunnen komen. Mijn vraag is: kunt u met de CGG's in gesprek gaan om ervoor te zorgen dat, wanneer iemand een suïcidepoging onderneemt, dat niet betekent dat de begeleiding onmiddellijk wordt gestopt? Het zou zeer verontrustend zijn dat men zelfs in tweede lijn zou zeggen: "Nu doen wij het niet meer met jou."

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ja, angstklachten, depressieve gevoelens, eetstoornissen, als we die cijfers zien, die zijn onwaarschijnlijk hoog. Het verbaasde mij jammer genoeg niet, maar die komen wel aan. Het doet mij nadenken over het soort samenleving waar wij in leven, dat, na die coronacrisis, jongeren op die manier nog steeds geraakt worden.

Als het gaat over oplossingen, dan zijn er interessante zaken. Voor het gemakkelijker toegankelijk maken van hulp hebben we TEJO, de OverKop-huizen, de jongerenadviescentra enzovoort. Ik denk dat daar nog een grote stap te zetten valt met het injecteren en introduceren van psychologen en grafisch psychologen in die groepspraktijken, om ervoor te zorgen dat je gewoon naar de psycholoog kunt gaan zoals je naar de dokter gaat. Het gaat over de psychologen dan. Er werden vanuit de Federale Regering psychologen aan 10 euro beloofd. Dode letter tot op vandaag. Ik ben nog niemand tegengekomen die ervan heeft kunnen gebruikmaken. Dat zijn zaken waar nog veel vooruitgang nodig is.

Maar ik denk dat het inderdaad begint voor hulpverlening. Hoe komt het dat er zoveel jongeren zijn die zich slecht voelen vandaag? En ik denk dat dat begint met luisteren naar jongeren. En ik voel mij een beetje ongemakkelijk, als we zoveel jongeren in de zaal hebben, dat we er hier ondertussen onder volwassenen over discussiëren. Mijn vraag aan u is, minister: hoe wilt u het gesprek met jongeren aangaan? Ze zijn misschien ook volwassen, maar toch jonger dan ik, en zeker jonger dan jullie. *(Gelach)*

Ik heb niets gezegd over u, mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Uw tijd is om. *(Gelach. Applaus)*

Jos D'Haese (PVDA): Hoe wilt u, minister, het gesprek aangaan om te kijken hoe we de oorzaken van dat mentaal welzijn aanpakken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor alle vragen en aanvullingen.

Eerst en vooral, ik ben het ermee eens dat preventie natuurlijk de beste remedie is. Vroeg genoeg leren spreken over hoe je je voelt, is zo belangrijk. Ik heb het zelf nog niet zo lang geleden gezegd: als je uiterlijk iets hebt, dan kun je er gemakkelijk over spreken. Dan zeg je dat je op reis bent geweest en dat je gevallen bent. Dat is geen probleem. Maar als je je slecht voelt in je hoofd, dan is dat iets wat zo moeilijk bespreekbaar is. In West-Vlaanderen is daar echt een specifieke campagne rond gevoerd, over dat je erover moet spreken. Er zijn zelfs liedjes over gemaakt door Brihang, over dat kiezeltje in de schoen waar we toch maar niet over spreken. Hopelijk heb ik nu wel juist geciteerd.

In elk geval, ik ben akkoord dat die preventie zo belangrijk is. Maar dat is ook de reden waarom er op dit ogenblik een bevraging loopt – ik ben de naam vergeten – in het derde middelbaar naar hoe jongeren zich voelen, net om die zaken bespreekbaar te maken. Dus ik vind dat eigenlijk wel een stap voorwaarts. En doordat we beter meten, zien we natuurlijk de volledige omvang. Misschien hebben we ook jarenlang de ogen wat meer dichtgedaan. Dan denk je dat je geen probleem hebt, want er wordt eigenlijk niet naar gevraagd. Dus er is geen probleem. Nu, denk ik, maken we het wel bespreekbaar op alle mogelijke manieren.

Collega Vaneeckhout, ik ben het ermee eens dat we de stap moeten zetten naar waar die jongeren zijn. Maar ik vind dat online hulpverlening net zo'n stap is. Het

kan vanuit je slaapkamer, het kan vanuit de keuken, het kan vanuit de school, het kan van overal. Daarnaast is het ook zo – zo heb ik mij toch laten informeren – dat de terugbetaling van de psychologen op vindplaatsniveau is. Dat betekent dat je dus naar de plaatsen waar de jongeren zijn, kunt gaan. Die mogelijkheid is er dus.

Is dat al perfect, collega's? Neen. Het is nieuw, er moeten conventies gemaakt worden. Ik vind dat verschrikkelijk moeilijk, als ik dat mag zeggen, maar ik ga er, als bevoegd minister, wel mee op toezien dat die conventies er komen en dat ze operationeel worden. Want anders hebben we er natuurlijk niet veel aan. Dat overleg moet dus zeker gevoerd worden, maar het toont wel aan dat we sensitiever aan het worden zijn en dat we mee zoeken naar manieren waarop jongeren zich kunnen laten helpen. Ik kan jongeren niet gelukkig maken. Ik kan er wel voor zorgen dat er instrumenten zijn waarmee men, als dat nodig is, zeer laagdrempelig en gemakkelijk hulp kan krijgen.

Sowieso, denk ik, collega Jans, dat het belangrijk is om te zoeken naar wat de oorzaken zijn. Dat kunnen heel veel oorzaken zijn. Ik denk dat iedereen die nadenkt over zijn jeugd – ik heb dat toch – ook wel eens mindere periodes heeft gehad. Dat kan de Weltschmerz zijn, dat kan een liefdeshistorie zijn, er zijn zoveel mogelijke problemen. Het belangrijkste is dat je ze niet opsluit in je hoofd, maar dat je er met iemand over kunt praten. En die mogelijkheden kunnen nog verbeterd worden, maar die zijn toch al een stukje ruimer.

Collega Van den Bossche, het choqueert mij een beetje, wat u zei over die CGG's. Een gesprek wordt zeker opgenomen. Ik ga dat checken, of dat klopt, en zo ja, wat de redenen zijn en toch wel pushen dat dat niet zo bruusk zou gebeuren, als dat absoluut zo is. Maar ik ben wel een beetje optimistisch in die zin dat de mogelijkheden voor jongeren om hulp te vragen toch een pak verruimd zijn. Dat we in het operationeel maken, collega Saeys, en zeker collega Vaneekhout, nog wat stappen voorwaarts te zetten hebben, is juist, maar het kader om hulp te verlenen is absoluut aanwezig, dus laat er ons ook samen een succes van maken. En het resultaat zal te vinden zijn in hoe jongeren gebruik kunnen maken van de tools die er zijn.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega's, minister, twaalf jaar: het duurt gemiddeld twaalf jaar voor een jongere die een geestelijk gezondheidsprobleem ontwikkelt, hulp zoekt. Een 15-jarige die vandaag op school vaststelt dat hij niet helemaal goed in zijn vel zit en dat er iets niets klopt, zoekt en vindt dus gemiddeld op 27 jaar iemand die hem kan verder helpen. Dat is dramatisch. Dat zorgt voor drama's bij die persoon, maar het is ook voor de samenleving dramatisch en onaanvaardbaar.

Minister, ja, onlinehulpverlening is een eerste stap en verlaagt gevoelig de drempel. Maar ja, je moet op het terrein aanwezig zijn. En dan blijft daar de noodkreet van de CLB's, van de directies, van de sector, van de leerkrachten, van de jeugdwerkers, van de hele vrijetijdssector om hun extra ondersteuning aan te bieden, om op de plaatsen waar jongeren zichzelf zijn en ontdekken dat er een issue is en dat ze met iets aan de slag willen, ze meteen de nodige hulp te kunnen aanbieden. Dus, versterk die CLB's, ga het gesprek aan, en ga ermee aan de slag. Want de jongeren kunnen niet wachten. Onze toekomst kan niet wachten. *(Applaus bij Groen en van Jos D'Haese)*

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, het is natuurlijk onthutsend dat we nog altijd zien dat er heel wat jongeren stil lijden, zoals ik het noem. Want, wanneer

je mentale problemen, angst- of depressieve gevoelens hebt, moet je daar eerst en vooral over durven te praten. Dat is inderdaad de eerste stap die genomen moet worden. Maar als men dan uiteindelijk toch de drempel om erover te praten over geraakt, moet er natuurlijk hulp klaar staan. En daar botsen we nog altijd op muren. Ik denk dat daar echt nog verder werk van moet worden gemaakt. Ik weet dat er al heel wat inspanningen gedaan zijn, en daar ben ik enorm blij mee. Maar ik roep zeker en vast op om dat verder met de federale collega te doen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanstelling van de zogenaamde Commissie van Wijzen over het lerarentekort onder leiding van Dirk Van Damme

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de Commissie van Wijzen

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe Commissie van Wijzen voor het onderwijs

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, drie maanden geleden kondigde u aan dat u een Commissie van Wijzen zou inrichten. Half oktober kon u in de commissie nog niet veel concreets zeggen omdat het nog in voorbereiding was. Het voorbije weekend hebt u dan uw ei gelegd en laten weten dat u aan onderwijsexpert Dirk Van Damme de opdracht hebt gegeven om die wijze commissie gestalte te geven. Maar ik moet zeggen dat we als parlement nog niet veel wijzer geworden zijn. Dirk Van Damme mag blijkbaar van een wit blad vertrekken en, onder andere, gaan nadenken over te rigide systemen zoals de vaste benoeming, over schoolopdrachten in plaats van lesuupdrachten, maar ook over de vlakke loopbaan en zo verder. Dat zou dan moeten uitmonden in een modern school- en personeelsbeleid voor het onderwijs en op die manier oplossingen bieden voor het lerarentekort en de dalende onderwijskwaliteit als gevolg daarvan.

Maar, minister, wij vragen ons toch af in hoeverre dit initiatief nu niet te laat komt. Die commissie zou pas toch tegen eind 2023 haar eindverslag overmaken, waardoor er nog maar enkele maanden zullen overblijven om deze legislatuur nog hervormingen op te starten. En het is dan nog maar de vraag of uw onderwijsclub – ik denk dan vooral aan de onderwijsverstrekkers en de vakbonden – dan nog bereid zullen zijn om die nieuwe pistes te aanvaarden en snel hervormingen willen doorvoeren. Die kans lijkt ons, eerlijk gezegd, toch aan de kleine kant en dus bestaat het risico dat dit allemaal een slag in het water zal zijn. Daarom, minister, is mijn vraag of het wel wijs is om die hete aardappel van het loopbaanpact de facto door te schuiven naar de volgende legislatuur en de mogelijk andere minister van Onderwijs. Dank u. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het tekort aan leerkrachten is inderdaad iets wat ons allemaal bezighoudt. Het begrip 'lerarenloopbaanpact' heb ik in mijn carrière als onderwijspedagoog eigenlijk al heel veel legislaturen horen terugkomen. Een aantal ministers hadden inderdaad de intentie om een lerarenloopbaanpact met alle partners te sluiten, maar ofwel werd de kar telkens

overladen, ofwel had je de ene die iets wou en de andere die zei dat dat onbespreekbaar was voor hem. Zo werd de kar gevuld.

In deze legislatuur zijn er een aantal gerichte maatregelen genomen. Ik heb het vorige keer al gezegd: zo u wilt, is dat al een deel van het boek 'Leraren-loopbaanpact', want dat zijn al diverse hoofdstukken in dat boek en die zijn al afgesproken en zelfs al van kracht. Over een aantal andere zaken moeten we echter dieper discussiëren, ook met mensen die er iets verder vanaf staan, die ook internationaal een aantal zaken hebben bekeken, die iets meer open kunnen bekijken hoe we dit nu echt kunnen aanpakken zonder in die loopgraven te komen. Allicht zal straks iemand zeggen: "Weer een commissie. Moet dat?" Ja, maar het andere, dit nog eens opnieuw met dezelfde mensen proberen, die rit is al gereden.

Minister, ik denk dat de stap die u zet, een goede en belangrijke stap is om inderdaad vrij te kunnen denken. Natuurlijk kunnen we in dit parlement niet alles regelen met betrekking tot het lerarenloopbaanpact en de uitdagingen die er zijn. Helaas, maar ook gelukkig maar, want elke school en elke situatie is anders, en regelmatig wordt er ook gepleit voor vrijheid. Minister, zullen deze commissie en de resultaten ervan ook een impact hebben op schoolbeleid, op maatregelen, op initiatieven die men in een school kan nemen, die een inrichtende macht kan nemen, waarvoor wij of de Vlaamse Regering niet noodzakelijk decretaal werk moeten leveren, maar waartoe men daar zelf autonoom beslist?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, inderdaad, een commissie van twintig mensen, waarvan de helft experts en de helft uit de praktijk, moet onder leiding van Dirk Van Damme nadenken over een modern personeelsbeleid. De commissie gaat een jaar nadenken, tot eind 2023, om dan met een plan voor een volgende regering te komen, een plan om na de verkiezingen van 2024 als basis te dienen voor mogelijke hervormingen. Minister, voor mij is dat eigenlijk uw eigen falen als minister toegeven. Het is zeggen: "Het is mij niet gelukt en het zal mij niet lukken om het belangrijkste probleem van ons onderwijs op dit moment, namelijk een tekort aan kwalitatieve leerkrachten, op te lossen." U schuift het torenhoge probleem van het lerarentekort en dus van onze Vlaamse onderwijskwaliteit door naar een commissie en naar een volgende legislatuur.

Minister, mijn fractie, de Groenfractie vindt dat onverantwoord. De heer Van Damme zei op de radio dat er moet worden gewerkt aan een flexibele schoolorganisatie, een nieuwe rechtspositieregeling, professionalisering, ondersteuning van jonge leerkrachten. Wat is daar nieuw aan? Wat zit daartussen dat we niet al jaren weten? Mijn vraag is dan ook: wat gaat u zélf nog doen om het lerarentekort en de lerarenloopbaan aan te pakken? Of gaat u niks meer doen en is het nog anderhalf jaar wachten tot er misschien een startnota zal komen voor een volgende regering? (*Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u wel. Ik denk dat we op die afgelopen drie luttele jaren heel wat grondige en belangrijke hervormingen hebben kunnen doorvoeren, waarbij we ook heilige huisjes niet bepaald hebben gespaard. Ik denk bijvoorbeeld aan de hervorming van de vaste benoeming en het mogelijk maken dat men diegenen die slecht functioneren, niet na vier jaar, maar zelfs al na iets meer dan een jaar kan ontslaan. We hebben mogelijk gemaakt dat zijinstromers tot tien en soms zelfs tot twintig jaar anciënniteit kunnen meekrijgen. Dat is nog nooit gebeurd. We hebben mogelijk gemaakt dat schooldirecties flexibel kunnen omspringen met de middelen die ze krijgen, dat ze van de lerarenuren die ze ter beschikking gesteld krijgen, 20 procent kunnen omzetten, naar eigen inzicht, om

ook andere profielen dan leerkrachten te kunnen aanwerven, dus een moderner hr-beleid te kunnen voeren. We hebben Digisprong mogelijk gemaakt, niet alleen voor leerlingen, maar ook voor leerkrachten, en zo kan ik nog wel even doorgaan.

En dat zijn maatregelen die op de korte of middellange termijn raken aan de fundamenteën. Ik wil gaan naar de grondvesten. Dat vergt een ander soort, een structureel werk. Hoe kun je het best tot resultaten komen? Ik denk dat de weg die nu voorligt, aangewezen is. Ik denk dat er bij verschillende partners in het onderwijsveld een bereidheid bestaat om te hervormen. Je leest dat bijna dagelijks. Elke partner zegt dat hij een grote hervorming wil. Alleen is de hervorming die de ene voorstaat, dikwijls nogal tegengesteld aan de hervorming die de andere voorstaat.

Je kunt blijven doen zoals men al decennia doet, en er blijven naar kijken en altijd akte nemen van de patstelling, of je kunt proberen om dat te overstijgen. Dat is mijn bedoeling, mijn intentie. Ik ken mijn pappenheimers. Ik weet ook dat ik in het sociaal overleg niet verder zal komen. Dat is geen verwijt. Maar als we werken met zo'n commissie, biedt dat ook een zeker comfort, een comfort dat ik als minister niet heb en dat wij ook niet hebben als vertegenwoordigers in dat sociaal overleg. Bijvoorbeeld dat men daar kan vertrekken van een wit blad, dat men kan werken in de luwte, dat men niet met de hete adem van de achterban in de nek zit, dat men niet constant moet terugkoppelen, dat men zich ook kan uitspreken – inderdaad mijnheer Daniëls – over zaken waarover het beleid niets te zeggen heeft, maar die ook te maken hebben met een concrete organisatie in de samenleving, misschien tussen verschillende koepels en netten. Dat zijn allemaal zaken. Het doel is om te komen tot een blauwdruk voor een moderne schoolorganisatie.

U kunt daar misschien wat schamper over doen, maar dit is niet bepaald een nieuwe aanpak. Het is juist, ik heb voorheen al zo'n aanpak gebruikt voor de Commissie Brinckman, de Commissie Beter Onderwijs. De Kwaliteitsalliantie werkt. Ik kan maar vaststellen dat de commissie Beter Onderwijs is gekomen tot verschillende aanbevelingen voor de onderwijsverstrekkers. Er is een selectie van de aanbevelingen waar wij ons achter kunnen scharen. Sommige worden met het Leerpunt al concreet gerealiseerd, het Leerpunt, dat concreet het levenslicht zal zien. Het werkt dus wel. Denk aan de kwaliteitsalliantie, zelfs over materies waarover ik in se niets te zeggen heb. Dat valt onder de onderwijsvrijheid, namelijk de kwaliteit van de leermiddelen. Toch hebben wij dat aangepakt.

Je kunt nu zeggen dat een commissie niet orthodox is, maar als het werkt en het levert resultaten op, wel aan dan! Zo kunnen we vooruitgang boeken.

U mag gerust zijn dat u intussen niet op uw honger zult blijven zitten. U zult nog te bikken krijgen. Het is niet zo dat wij de boeken dichtdoen en zullen zeggen dat het erop zit voor ons en dat ons werk gedaan is. Integendeel! Ik zal u binnenkort nog verrassen met enkele decretales stappen om in de aanpak van het lerarentekort en de onderwijskwaliteit nog bijkomende stappen te zetten. Dat doen wij met deze Vlaamse Regering onmiskenbaar. U kunt nu zeggen dat het misschien onorthodox is, maar als het werkt en als er resultaten zijn, dan zetten wij stappen vooruit. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik heb op geen enkel ogenblik gezegd dat er nog niets gebeurd is. Maar we zijn wat ongerust. U hebt ook aangegeven dat het moeilijk loopt met de poging om verder te komen in het overleg tussen de onderwijspartners. U zegt dan dat u het over een andere boeg zult gooien. Oké, maar dat kan lang duren.

Ik heb nog een tweede vraag. Zal hier nu geen dubbel werk gebeuren, zal er geen overlap zijn met de werkzaamheden van de Commissie Beter Onderwijs, die dan toch grondig heeft gewerkt aan een uitstekend rapport? Zij hebben al heel veel zaken onderzocht. Zult u vermijden dat er tussen die twee verschillende commissies overlap is?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u minister. Dit is inderdaad ook de bevestiging dat die commissie niet alleen zal kijken naar decretale zaken, maar ook naar de zaken waar we hier in het parlement en de Vlaamse Regering geen rechtstreekse impact op hebben, maar die er wel degelijk toe doen. Waarom een leerkracht het onderwijs verlaat, dat zijn niet altijd zaken waar wij invloed op hebben. Ik denk dat dat een belangrijk iets is. Dat is ook iets waar collega Grosemans al regelmatig op gewezen heeft.

Wat u ook aanhaalt, minister, is dat en-en-verhaal. Want natuurlijk zijn er ook nog sectorcomités, gebeuren er hier dingen, gebeuren er nog op uw initiatief bepaalde stappen. Het is die en-en waar ik toch nog even op wil focussen en hoe die commissie zich verhoudt ten opzichte van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de sectorcomités, die we uiteraard kennen, waar u van aangeeft dat bepaalde zaken daar soms stroever in lopen, en ook hoe die zich zullen verhouden tot een bijsturing in de lerarenopleiding, toch ook een plaats die zeer belangrijk is voor onze toekomstige leerkrachten. We krijgen hiervan signalen dat dat niet goed aansluit bij de realiteit, de zogenaamde praktijkschool.

De voorzitter: Mervrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, al in 2011 was er het arbeidsmarkt-rapport van het Departement Onderwijs en Vorming, dat aankondigde dat ons een enorm lerarentekort te wachten stond. We zijn elf jaar later. Ondertussen is het aantal onderwijsvacatures bij VDAB verviervoudigd. Dus het is duidelijk dat de huidige maatregelen, minister, niet voldoende zijn. Het lerarentekort wordt groter en groter en acuter, en dat ondermijnt de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs.

De vijf onderwijsverstrekkers samen hebben u al een nota bezorgd met aanbevelingen over wat zou moeten gebeuren. Ze hebben dan in een opiniestuk een soort noodkreet geslaakt. Ze hebben gezegd dat ze nood hebben aan een reddingsboei voor onze scholen. Ze vragen een nooddecreet met een zestal voorstellen die zij uitgevoerd willen zien. Uiteraard moet zoiets naar het sociaal overleg.

Minister, zult u nog een rol spelen? Brengt u dat sociaal overleg nog samen? Brengt u dit probleem nog naar het sociaal overleg, om daar tot structurele oplossingen te komen, in afwachting van de resultaten van die nieuwe commissie?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, alweer een commissie. Na de Commissie Brinckman, de praktijkcommissie, binnenkort de inclusiecommissie is er nu een Commissie van Wijzen onder leiding van Dirk Van Damme, die het statuut van leerkrachten en het hr-beleid moeten moderniseren. Daar zijn wij op zich heel blij mee. Dat is absoluut nodig.

Maar ik vraag me wel een beetje af wat dan het werk van de minister van Onderwijs is. Al vijftien jaar zegt de N-VA dat onderwijs een absolute prioriteit is. In het regeerakkoord van 2019 staat dat er een lerarenloopbaanpact komt, en

dat men de job van leerkracht opnieuw aantrekkelijker zal maken. En dan komt u nu zeggen, anderhalf jaar voor de verkiezingen, dat een commissie binnen een jaar met een rapport moet komen. Met andere woorden, collega's: er zal deze legislatuur weer niets gebeuren.

Wat is uw plan? Waar zijn uw ideeën? Wat is uw visie? Natuurlijk is het goed om met experts en het veld te overleggen, maar dat zou toch al lang gebeurd moeten zijn. Waarom gebeurt dat nu pas? Sorry, minister, ik vind deze manier van werken echt een toonbeeld van slecht bestuur. We hebben weer vijf jaar verloren. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Allereerst wens ik de heer Dirk Van Damme succes met de toch wel interessante uitdaging. Maar als we kijken naar wanneer deze commissie haar werk zal hebben gedaan, dan zitten we eigenlijk op het einde van de legislatuur. De vraag is natuurlijk: wat zullen we ondertussen nog doen? Het is belangrijk dat er een andere stem bij komt. Dat juichen wij ook toe. Maar als het gaat over alternatieven voor de vlakke loopbaan, als het gaat over de betere begeleiding van jonge leerkrachten, als het gaat over de manier waarop je ervoor zorgt dat die jonge leerkrachten in de eerste jaren geen uren meer bij elkaar moeten sprokkelen en zekerheid krijgen, als het gaat over de paperassen ... Dat zijn allemaal zaken die we eigenlijk weten.

Minister, wat zullen wij, samen, in dit halfrond, in de komende weken en maanden – laat ons zeggen de rest van deze legislatuur – doen om met wat we weten daar toch een antwoord op te bieden, en ervoor te zorgen dat er meer leerkrachten blijven, en er meer mensen zich aangetrokken voelen tot het onderwijs? *(Applaus van Björn Rzoska)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, ik denk dat u weet wat ik zal zeggen, namelijk dat we in 2019 met de meerderheid een regeerakkoord hebben goedgekeurd waar letterlijk in staat dat we een pact zouden sluiten met de stakeholders om de lerarenloopbaan opnieuw aantrekkelijk te maken. Ik heb het vaak herhaald en ik weet dat dat u soms ergerde, en ik ben blij dat een aantal collega's me gevolgd zijn en het woord een aantal keer hebben uitgesproken in de commissie en in de plenaire vergadering. Ik ben blij dat er een raad van wijzen komt die vanuit een wit blad gaat nadenken over de toekomst van ons onderwijs. Het woord 'pact' mag blijkbaar niet vallen. Het staat misschien niet echt meer in uw woordenboek, minister, maar ik stel toch vast dat we tijd verloren hebben. Het is de bedoeling dat er tegen eind 2023 een concept op tafel wordt gelegd waar de volgende regering dan mee aan de slag kan gaan. U spreekt over een onorthodoxe manier van werken, minister, en dat is oké, maar toch moeten de mensen die op de werkvloer staan, de onderwijsactoren, hiermee aan de slag, en zeker ook de jongeren. Mijn concrete vraag is: hoe zult u ervoor zorgen dat dit echt gedragen wordt door het veld?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat we al flink wat hebben hervormd, mevrouw Goeman. Allemaal zaken die men voordien niet heeft kunnen hervormen, hebben wij wel hervormd met deze regering. Als het gaat over de anciënniteit van de zijinstromers: daar is veel over gepraat maar nooit iets aan gedaan. Dat hebben wij gedaan. Over de vaste benoeming is er veel gepraat maar niets gedaan. *(Opmerkingen van Hannelore Goeman en Björn Rzoska)*

We hebben iets gerealiseerd. Zo kan ik nog even doorgaan. We hebben de digitaliseringsgolf gerealiseerd. We blijven op dat pad doorgaan, wees gerust, ook inzake administratieve lasten, ook inzake andere hervormingen ten voordele van het lerarentekort en ten voordele van de onderwijskwaliteit. We blijven erin doorgaan.

In dezen heb ik het over de basisbouwstenen, de grondvesten. Dan kan men gemakkelijk zeggen dat dat toch gemakkelijk is, dat men maar dit of dat moet doen. Maar als het allemaal zo gemakkelijk is, waarom is men er dan al decennia over aan het discussiëren zonder dat er aan die fundamenteën, aan die grondvesten iets gewijzigd is? Daarom volg ik deze werkwijze.

Ik heb trouwens op dat vlak wel wat lering getrokken. Want exact dezelfde kritiek had u ook toen ik begon over de Commissie Beter Onderwijs. U zei: "Zo'n commissie, wat kan die gaan realiseren?" Exact hetzelfde zei men bijvoorbeeld in een vorige regeerperiode over de Oosterweelverbinding. Ter linkerzijde zei men ook: "Hahaha, dat zit volledig vast, dat krijgt hij nooit opgelost, nooit opgelost!" Als ik dan afkwam met een bemiddelaar, een intendant, zei men: "Ga toch weg allemaal! Het uitbesteden!" Wel, we hebben het toch losgetrokken. Het was ook onorthodox, maar het werkt! Er kwam een oplossing! (*Opmerkingen van Björn Rzoska*)

U, Groen, hebt inderdaad liever dat de files daar nog een beetje langer staan te stinken in Antwerpen. Wij willen de files oplossen met fundamentele ingrijpende werken, die trouwens zorgen voor een echte vergroening van de betrokken regio.

Dus, we gaan verder, maar we gaan de grondvesten inderdaad aanpakken. Dan kan men blijven kamperen op een loopbaanpact en een grote conferentie organiseren waarbij ik altijd opnieuw dezelfde mensen zal zien met dezelfde stellingen, wat geen verwijt is, en een grote finale waarbij men bij voorbaat weet dat het nu of nooit is en dat men dus zijn eisen op tafel moet leggen. Men zal dan geen centimeter toegeven, want het is nu of nooit. Dan weet men zeker dat er uiteindelijk niets zal gebeuren, zoals in het verleden ook is gebeurd. Of we kunnen proberen een andere werkwijze te hanteren in functie van het resultaat. Dat kunnen we ook. Dat is wat ik in dezen tracht te doen en waarbij ik vertrouwen heb in de leiding van die commissie. Ik denk dat we echt kunnen spreken over een autoriteit inzake onderwijs, die gezorgd heeft voor een 'gepondereerde' samenstelling, een goed overgewogen samenstelling, waarbij, voor alle duidelijkheid, alle mensen die daarin zitten, enkel zichzelf vertegenwoordigen. Er is dus geen achterban, geen organisatie, geen belangengroep of federatie, maar alleen zichzelf. Misschien kunnen we zo effectief tot voorstellen komen. We moeten hun daarvoor de nodige tijd geven. Als er concrete voorstellen uitkomen waarmee we snel aan de bak kunnen komen, welaan dan, dan gaan we dat ook doen.

Dus dit is, tegenover al het negativisme dat hier opnieuw wordt geëtaleerd, een piste van hoop en perspectief om bepaalde patstellingen eindelijk te overstijgen en doorbraken te realiseren. Dit stemt mij tot enig optimisme, in plaats van dat constante negativisme en het constant blijven inbeuken op bestaande patstellingen. Je kunt niet zeggen dat het maar zo simpel is, want zo simpel is het eenvoudigweg niet.

Ik denk dat we met deze aanpak absoluut vooruit kunnen. En over de bekommernis van de heer Laeremans: voor alle duidelijkheid, ik vrees geen overlap tussen de werkzaamheden of het opgeleverde werk van de commissie-Brinckman, waar de focus op onderwijskwaliteit lag. Hier ligt de focus op onderwijsorganisatie. Ongetwijfeld versterkt het ene het andere, maar ik denk dat de scheidslijnen wel heel duidelijk zijn. Alleszins is dit een werkwijze met de

bedoeling om, zoals ik al in andere dossiers heb trachten te doen, mensen samen te brengen, tegenstellingen te overstijgen, dossiers te ontmijnen en resultaten te boeken. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw bijkomend antwoord. Voor alle duidelijkheid: wij hebben als Vlaams Belang niets tegen een wit blad. Aan de andere kant van de wereld is daar tegenwoordig zelfs een heel volksprotest mee aan de gang, waarbij de actievoerders het als symbool gebruiken. Die jonge mensen tonen zich natuurlijk veel dapperder dan ik, want zij kunnen daarvan zware gevolgen ondervinden. Ook de betekenis is niet dezelfde, want een blanco blad ginder betekent alles wat ze willen zeggen, maar niet mogen zeggen. Bij ons betekent het dat alles van nul kan worden heropgebouwd, waarbij iedereen zijn vrije creativiteit kan botvieren.

Wij vrezen dat dit toch wel erg veel tijd zou kunnen kosten. Het risico bestaat ook dat heel wat van die vellen in de prullenmand zullen belanden voor er eindelijk iets mee zal gebeuren.

Wij hopen dat u daar in tussentijd zeker niet op zult wachten. U hebt daarnet aangegeven dat u de boeken niet dicht doet. U hebt gezegd dat er een aantal verrassingen op komst zijn. We kijken ernaar uit en we wensen de commissie-Van Damme uiteraard veel succes, want het is nodig. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik hoor hier daarnet zeggen: "De onderwijs-verstrekkers, zes voorstellen in de krant. Voer ze uit." De volgende dag zeggen de andere sociale partners: "Excuseer, die zes voorstellen, dat gaan we niet doen. Als ge dat doet, leggen we de boel plat." Collega's, dat is net het probleem waar we al jaren op stoten en waar ook de vorige ministers van Onderwijs op zijn gestoten en waar je dus geen vooruitgang krijgt, mevrouw Goeman. *(Opmerkingen van Hannelore Goeman)*

Inderdaad, geen vooruitgang. De zaken waar de leerkrachten van wakker liggen, nemen we aan. Als leerkrachten zeggen dat de leerlingen te weinig Nederlands kennen, dan zetten we daarop in. Als leerkrachten zeggen dat er in het M-decreet zaken staan die men niet kan doen, dan maken we een nieuw Leersteundecreet. Als ze zeggen dat we mensen vanuit de privésector moeten kunnen aantrekken, dan maken we de zijinstroom. Als ze zeggen dat we moeten zorgen dat leerlingen ook kunnen leren op het werk, dan maken we duaal leren. Dat zijn allemaal belangrijke zaken, collega Goeman en collega Meuleman, die we inderdaad hebben gerealiseerd.

Ik kijk uit naar deze commissie, en ik wens ze veel succes om een blauwdruk voor te leggen waarmee we aan de slag gaan met verfrissende nieuwe ideeën, zonder een stellingenoorlog die ons tot niets leidt. *(Applaus bij de N-VA en van Gwendolyn Rutten)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het is uw job om de onderwijspartners rond de tafel te brengen. Het is uw job om het vertrouwen te herstellen. Het is uw job om structurele hervormingen door te voeren. Niet die van de heer Van Damme. Anders moet de heer Van Damme daar komen zitten. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

Minister, u kunt misschien zeggen dat er ook andere ministers hun tanden op hebben stukgebeten. Maar, mijnheer De Wever, weet u nog, in de wandelgangen, 'de kracht van de verandering'? De N-VA op Onderwijs en we zouden eens zien hoe alles zou veranderen. Het lerarentekort is nog nooit zo groot geweest. Het onderwijs en de onderwijskwaliteit staan enorm onder druk, en dat met een N-VA minister. Ik had meer verwacht. Ik had verwacht dat er tegen deze legislatuur nog iets zou worden gedaan aan het lerarentekort, en niet dat het over deze legislatuur naar de volgende legislatuur zou worden getild. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het groot aantal femicides en klachten van intrafamiliaal geweld

ACTUELE VRAAG van Adeline Blancquaert aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpak van partnergeweld

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Het afgelopen weekend zijn er opnieuw twee vrouwen slachtoffer geworden van femicide, van moord op vrouwen omdat ze vrouw zijn, wegens hun gender. Een man in Dendermonde heeft zijn zwangere vriendin vermoord samen met het kindje van 5 jaar. In Kortrijk heeft een man zijn ex-partner vermoord. Minister, femicide is een belangrijk en groot probleem. Dit jaar alleen al zijn er 22 vrouwen slachtoffer geworden van femicide. Femicide is slechts het topje van de ijsberg. Partnergeweld is een groot probleem in onze samenleving. We schatten dat 1 op de 7 vrouwen slachtoffer is van partnergeweld. Het is heel belangrijk dat we hier aan alle vrouwen die geweld ervaren zeggen: spreek erover, zoek hulp, doe aangifte, want in een relatie kan er veel mislopen, maar geweld is nooit normaal, geweld is nooit oké. Aan al die vrouwen die geweld ervaren, moeten we zeggen: laat u horen nu, wij geloven u.

Femicide is niet het begin, maar het eindpunt van een vaak jarenlange escalatie van geweld, van intimidatie. De vrouw in Dendermonde had blijkbaar ook al meermaals aangifte gedaan bij de politie voor huishoudelijk geweld. Bij de politie zijn er elk jaar 50.000 pv's over familiaal geweld. Dat is ook nog maar het topje van de ijsberg. Experts zeggen dat 4 op de 5 vrouwen nooit aangifte doen.

Minister, het is heel erg belangrijk dat we stappen vooruit zetten in de strijd tegen partnergeweld, in de strijd tegen femicide. Het is heel erg belangrijk dat we geweld stoppen, dat we geweld zeker stoppen voor er sprake is van een dodelijke afloop. Dat kan, want veel vrouwen laten op voorhand al iets van zich horen. Minister, ik denk ook dat de Vlaamse Regering, dat u, stappen vooruit kunt zetten, bijvoorbeeld door de hulplijn 1712 uit te breiden, in de Family Justice Centers (FJC's), in de vluchthuizen. Wat zijn uw plannen nog de komende jaren?

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, seksueel geweld is en blijft jammer genoeg tot de dag van vandaag nog steeds een immens groot probleem in onze samenleving, getuige nog maar eens de trieste gebeurtenissen van afgelopen weekend, van afgelopen week en van de afgelopen weken.

Collega Vandecasteele heeft reeds enkele cijfers aangehaald. Het afgelopen jaar alleen al werden 22 vrouwen om het leven gebracht door partnergeweld. Dat zijn

inderdaad schrijnende cijfers die we hier vandaag bespreken. Helaas is dat ook het topje van de schrijnende ijsberg, want 1 op de 4 of zelfs 1 op de 5 van de vrouwen doet aangifte. Veel slachtoffers van dergelijk partnergeweld, ook seksueel geweld, intrafamiliaal geweld blijven dus met hun problemen zitten. Ze durven en kunnen geen aangifte doen.

Minister, wat nog erger is: in vele gevallen waren de politiediensten en het gerecht reeds op de hoogte van de problemen, maar kan er blijkbaar niet doorgebroken worden in de vicieuze cirkel van geweld waar vrouwen mee te maken hebben. Dat is nog maar eens een getuigenis van het feit dat het huidige beleid jammer genoeg faalt.

Minister, welke initiatieven zult u nemen om ervoor te zorgen dat partnergeweld effectief aangepakt wordt om nodeloze slachtoffers in de toekomst te vermijden? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik wil eerst en vooral beginnen met een aantal woorden van respect en steun ten aanzien van de getroffenen, de familie en de gezinnen die door deze moeilijke dagen heen moeten. Ik wil benadrukken dat in het geval van intrafamiliaal geweld de regel altijd uithuiszetting moet zijn. U weet dat daarover een omzendbrief gemaakt is. Ik heb twee jaar geleden ook de eer gehad om aan tafel te mogen zitten met het College van procureurs-generaal. Daar is vanuit Vlaanderen nogmaals de vraag gesteld dat het in het geval van intrafamiliaal geweld bijzonder belangrijk is dat de situatie gede-escaleerd kan worden, zeker als er een kind in het spel is. Dat moet gewoon de regel zijn. Parketten moeten zich niet beraadslagen of schamen om die regel toe te passen.

Dat betekent dan ook dat, als de dader uit huis wordt gezet, de rust in het huis kan terugkeren en dat het slachtoffer zich in een veilige omgeving kan bevinden, en in 50 procent van de gevallen zijn er ook kinderen betrokken.

Waarom is zo'n uithuiszetting belangrijk voor het slachtoffer, maar zeker ook voor de dader? De dader is de allereerste persoon die stop kan zeggen aan het intrafamiliaal geweld. Zodra er een uithuiszetting is, treden de justitieassistenten ook in werking. Zij vatten de dader bij de kraag – dat hebben we twee jaar geleden zo beslist – en die gaat dan ook in hulpverlening. Ook dat is cruciaal, omdat er vaak onderliggende problematieken zijn. We zien aan de hand van de cijfers dat de procureurs het in Antwerpen en Limburg bijzonder goed doen. Zij maken gebruik van het principe van uithuiszetting. Ik wil dus bij deze nogmaals een oproep doen aan alle parketten om daar ook gebruik van te maken.

We zien ook dat daar waar er centra voor intrafamiliaal geweld aanwezig zijn er een aanklampend beleid gevoerd wordt. In Geel hebben we nog zo'n centrum opgericht. Het is de bedoeling dat er volgend jaar in Oost-Vlaanderen, in West-Vlaanderen en in Vlaams-Brabant centra kunnen bij komen. In zo'n centrum moet er natuurlijk hulpverlening zitten, het parket en justitie moeten daarbij betrokken zijn, en ook de justitieassistenten en de lokale besturen hebben daar een cruciale rol in te vervullen.

We hebben het afgelopen anderhalf jaar vanuit Vlaanderen geprobeerd om alle neuzen in dezelfde richting te krijgen, net door de opvang en het aanklampend beleid die bijzonder belangrijk zijn. De financiële middelen zijn er. We zien dat we in Vlaams-Brabant en in West-Vlaanderen zo goed als gereed zijn. We hebben ook het model dat van toepassing is in Antwerpen en in Limburg met de hulp van experts nog beter gemaakt. We zijn van plan om dat volgend jaar uit te rollen. Het is wel bijzonder jammer dat Oost-Vlaanderen nog niet mee is. We hebben een paar weken geleden nog een brief ontvangen van een aantal steden die

zeggen dat ze daar geen budget voor hebben, maar ik vind dat dat nooit een argument mag zijn om je achter te verschuilen. Ik hoop dus dat ook Oost-Vlaanderen zal meedoen om die centra voor intrafamiliaal geweld op te richten. Daar waar ze nog niet zijn hebben we de afgelopen jaren wel casusregisseurs aangeworven, op de agentschappen in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant, zodat intrafamiliaal geweld daar wel opgevangen kan worden.

Wat ook heel belangrijk is, is dat we werken met risicotaxatie. Het is cruciaal dat ook de politie met dat instrument werkt, want een pv is één ding, maar je moet natuurlijk veel verder kijken dan een proces-verbaal. Je moet ook kijken naar de antecedenten, of er in het verleden signalen zijn geweest vanuit Kind en Gezin of andere instanties. Onze Family Justice Centers (FJC's) werken al met risicotaxatie, maar we zouden willen dat ook de politie daarmee werkt.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik denk dat het inderdaad belangrijk is dat er meer en meer Family Justice Centers komen. Ik zie in Antwerpen zelf dat wij daar als huisarts mee kunnen samenwerken en dat dit kan betekenen dat er een echte hulpverlening wordt opgezet en dat het geweld kan worden gestopt. Ik ben dus heel blij te horen dat het plan er is om dat volgend jaar uit te breiden naar elke provincie. Ik denk dat het belangrijk is om daar in elke provincie op in te zetten. Als ik hoor dat het voornamelijk draait rond budgetten dan hoop ik ook dat u in overleg kunt gaan om te zoeken naar een oplossing, als het inderdaad een budgetprobleem is. Want het blijft ook wel uw verantwoordelijkheid om te zorgen dat er overal een Family Justice Center kan komen, opdat het geweld een goede aanpak kent.

Het is ook te hopen dat het geweld kan worden doorbroken lang voordat het nodig is. Als je naar een Family Justice Center gaat, dan is het geweld vaak al redelijk ontspoord. Ik denk dus dat de hulplijn 1712 ook een heel belangrijk instrument is van deze Vlaamse Regering, om ervoor te zorgen dat vrouwen al heel vroeg hulp kunnen en durven zoeken. We horen heel vaak dat vrouwen zich niet begrepen voelen en dat ze het gevoel hebben dat ze, als ze geweld bij de politie melden, niet serieus genomen worden. Zo'n hulplijn is dus een belangrijk en laagdrempelig instrument, waar vrouwen wel gehoord kunnen worden en ook geholpen kunnen worden in hoe ze verdere stappen kunnen zetten om het geweld thuis te stoppen.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik volg uiteraard uw oproep, ook wat betreft die uithuiszettingen. Want helaas, ook hier schiet die maatregel serieus tekort. En u weet ook dat ik u al heel vaak vragen heb gesteld over deze problematiek in de commissie. Onze partij volgt dat ook heel nauwgezet op. En uiteraard speelt de versnippering van de bevoegdheden ook niet in uw voordeel als Vlaams minister. En we zijn er ons van bewust dat een heel deel op het federale niveau moet gebeuren. Maar laat ons natuurlijk ook niet vergeten dat uw partij ook lange tijd deel heeft uitgemaakt van die Federale Regering, En dus in het verleden al in de mogelijkheid was om doortastende initiatieven te nemen om deze problematiek toch te ontmijnen.

U hebt ook enkele initiatieven aangehaald. Er is het Irisproject, er zijn de Family Justice Centers (FJC's), er is de Ketenaanpak Intrafamiliaal Geweld. Dat zijn uiteraard goede initiatieven. Maar in de realiteit moeten we toch durven te zeggen dat deze te laat zijn opgestart. Een aanklappende aanpak is ook essentieel, maar die is, opnieuw, grotendeels onbestaande. U haalde ook reeds het concept van kinderen aan. Zij moeten een veilige omgeving hebben. Vandaar dus ook

mijn bijkomende vraag welke extra initiatieven u zult nemen met uw collega-ministers om hun een veilige toekomst te bieden.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Dit is inderdaad een heel groot probleem. In ons land zijn er jaarlijks zo'n dertig slachtoffers van femicide. Een op de zeven vrouwen is slachtoffer van intrafamiliaal geweld, maar, en dat is veel meer onbelicht, ook een op de tien mannen.

En buiten de aanpak van intrafamiliaal geweld zit er een enorme kans op Vlaams niveau in preventie. Als er echt goede sensibilisering is, echt goede preventie en bemiddeling, bijvoorbeeld bij het centrum algemeen welzijnswerk (CAW), waarop er is bespaard in het begin van deze legislatuur, dan hoeven de daders en slachtoffers er misschien niet te komen. De beste aanpak van intrafamiliaal geweld is maximaal ervoor proberen te zorgen dat het minder gebeurt. En dat kan.

Specialisten halen bijvoorbeeld regelmatig de problematiek van incest aan. Dat was vroeger een zeer groot probleem, en daar zijn enorme stappen gezet. Dat is enorm teruggedrongen. De beste aanpak van geweld is proberen te zorgen dat er geen slachtoffers komen, want niemand wil een slachtoffer zijn, en proberen te zorgen dat er geen daders komen, want uiteindelijk wil ook niemand dader zijn hierin.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): We konden de voorbije periode inderdaad een heel aantal gevallen lezen van femicide en gezinsdrama's. Dat is altijd verschrikkelijk. En dan komt er één vraag naar boven: hadden we dit kunnen voorkomen, en hoe hadden we dit kunnen voorkomen?

Minister, er worden inderdaad heel wat stappen gezet in Vlaanderen, belangrijke stappen. De evolutie van de uithuisplaatsing en de opvolging door justitie-assistenten is daar bijvoorbeeld een van. U verwees naar Antwerpen en Limburg. Uit mijn recente cijfers blijkt dat dat in de andere regio's ook wel stijgt en toeneemt, en dat het in Antwerpen en Limburg een beetje stagneert. Ik kan mij niet voorstellen dat er ook daar geen groot aantal gevallen meer zijn van intrafamiliaal geweld. Ik denk dus dat dat een blijvend aandachtspunt is.

Ik wil het toch nog over iets anders hebben, minister. Enkele jaren geleden hebben we in dit parlement, in het kader van de gezinsdrama's, een studie gekregen waarin de aanbeveling werd gedaan om 'serious case reviews' te doen, om uit te leren, om uit auditrapporten te leren over hoe we dit kunnen voorkomen. Op welke manier wordt hier nog verder werk van gemaakt?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, het is zo dat die hele ketenaanpak bij intrafamiliaal geweld op zich een supergoed systeem is. Maar waar ik mij een beetje zorgen over maak, is dat het erop lijkt, althans in de regio waar ik woon, dat vooral de politie daar zaken op tafel legt. Ik hoor dat er toch eerder zelden vanuit vertrouwenscentra of bijvoorbeeld vanuit het CAW zaken op die tafel terechtkomen, waardoor onder andere de politie-instanties en andere natuurlijk niet verder kunnen gaan in het voeren van een risicotaxatie, het eventueel voorkomen van geweld, en het verder handelen. U zit al een stukje verder in hetgeen waarover u daarnet sprak, maar ik maak mij zorgen over het feit dat men soms heel goed weet dat er sprake is van mishandeling, maar men toch niet de stap zet om dat daar op tafel te leggen en samen te bespreken. Hoe zorgen

we ervoor dat ook die centra binnen Welzijn die stappen eenvoudiger kunnen zetten?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, ieder slachtoffer van intrafamiliaal geweld is er een te veel, en bij iedere case moeten we inderdaad bekijken hoe we dit hadden kunnen voorkomen. Als we zien dat er verschillende interventies zijn gebeurd door de politie, dan moeten toch alle alarmbellen afgaan en moet er kortdaat actie worden ondernomen.

U wijst terecht op die uithuiszettingen. Dat moet absoluut worden opgenomen op het federale niveau.

Maar ik maak mij ook zorgen over de kinderen. Want we zien dat heel wat kinderen betrokken zijn, dat zij het slachtoffer zijn. En die veiligheid, die fysieke integriteit moet voor ons als samenleving toch een topprioriteit zijn. Die kinderen blijven over met een litteken dat ze vaak de rest van hun leven met zich meedragen. Minister, wie denkt er aan de kinderen? Welke rol kunnen de Family Justice Centers daarin spelen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Eerst en vooral wil ik zeggen dat er 35 incidenten met geweld nodig zijn vooraleer een mishandelde partner effectief aan de alarmbel trekt. 35, collega's, dat is toch hallucinant! Dat betekent dat we sneller moeten ingrijpen.

Collega Van den Bossche heeft een punt. We zijn op dit moment aan het bekijken of we voor elke sector een meldpunt kunnen opstellen. Ik weet dat dat niet evident is en dat men daar niet op zit te wachten. Destijds heb ik als staatssecretaris voor Gelijke Kansen een meldcode voor huisartsen ingevoerd, omdat zij ook vaak in de eerste lijn in contact komen met slachtoffers. Slachtoffers doen als patiënt hun verhaal en huisartsen merken dat er iets niet klopt. Daarom hebben we die meldcode ingevoerd.

Ik ben zelf vragende partij. Wanneer we niet tussenkomen in een geweldsdelict bij een eerste, tweede of derde melding, weten we waar dat naartoe gaat, weten we wat helaas de uiteindelijke gebeurtenis zal zijn. Daarom ben ik er voorstander van om in elke sector zo'n meldcode in te voeren. We zijn ermee gestart. Ik hoop dan ook dat eenieder zich daarachter zet.

Drie jaar geleden hebben we beslist om onmiddellijk te starten met de opleiding Kindreflex bij justitieassistenten, zodat zij, wanneer ze aan huis gaan en zaken detecteren, onmiddellijk die signalen opvangen. Die opleiding bij de justitieassistenten zit goed.

We hebben nu ook beslist om 500.000 euro vrij te maken om kinderpsychologen aan te werven, opnieuw in het Family Justice Center. Want ook daar komen vaak gezinnen met kinderen. Dat was een hiaat.

Collega Schryvers heeft naar de review gevraagd. Die is inderdaad gebeurd. Er zijn een aantal hiaten naar voren gekomen in het model dat we vandaag kennen in Limburg en in Antwerpen. Een van de zaken is het gebrek aan kinderpsychologen. We hebben nu een budget van 500.000 euro vrijgemaakt. Ik zou in elk van die centra een kinderpsycholoog willen aanwerven.

De uitrol volgt volgend jaar. Geel heeft begin dit jaar een eigen Family Justice Center kunnen oprichten. Het personeelsplan is klaar en is nu goedgekeurd door

de Inspectie van Financiën, hoewel die inspectie in eerste instantie zei dat er moest worden bespaard en dat er niemand mocht worden aangeworven voor het Family Justice Center. Dat vond ik heel opmerkelijk. Ik ben blij dat ze nu tot inzicht zijn gekomen en dat we verder mogen gaan. Het is de bedoeling dat we dit personeelsplan nog voor het reces laten goedkeuren door de regering en dat we vanaf 2023 kunnen uitrollen.

Ik wil nog eens benadrukken dat je in een lokale begroting keuzes moet maken, maar dat het niet gaat over een heel grote stroom van geld. Het is echt de bedoeling dat we in dat centrum mensen hebben van een lokaal bestuur. Want zij zijn natuurlijk meestal de eerste voelsprietten van wat er achter de gevels plaatsvindt. In West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant wijzen de neuzen nu in dezelfde richting, in Oost-Vlaanderen is er nog wat werk. Maar ik hoop dat we in 2023 voor alle Family Justice Centers personeel, inclusief de kinderpsycholoog, kunnen aanwerven. De risicotaxatie wordt verder geüpdatet door middel van een prof en dan kunnen we dat gangbaar maken.

Maar toch, collega's, wil ik nogmaals benadrukken dat ik tijdelijke uithuiszetting cruciaal vind. Als het over intrafamiliaal geweld gaat, heb je geen drie, vier, vijf pv's nodig. Sorry, maar dat heb je niet nodig. Men moet zo snel mogelijk een explosieve gezinssituatie de-escaleren. En dat doe je alleen maar door de dader uit het gezin te halen. Meestal is dat maar twee weken en dat kan nadien verlengd worden door het parket. Dat instrument bestaat.

Anderhalf jaar geleden had ik een hallucinant gesprek met het College van procureur-generaals omdat ik zei dat het niet kon dat je in Antwerpen of Limburg een procureur hebt die dat instrument gebruikt, terwijl dat in Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen veel minder gebeurt. In West-Vlaanderen zitten we aan 19 uithuiszettingen, in Oost-Vlaanderen 88, in Antwerpen 400, in Limburg 260. En dan moet u weten dat dit in Oost- en West-Vlaanderen al is toegenomen omdat Vlaanderen daar enorm de aandacht op heeft gevestigd. We hebben ook extra personeel aangeworven omdat er meer doorverwijzingen zijn naar justitie-assistenten. Parketten moeten dat durven uitspreken. Er mag geen taboe zijn over het uit huis zetten van een partner die zich schuldig maakt aan geweld.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Het geweld op vrouwen is vandaag in onze samenleving nog steeds een groot probleem. Het is goed dat er steeds meer mensen zijn die daar een einde aan willen maken. Twee weken geleden liep ik mee in een betoging met vierduizend mensen, mannen en vrouwen, in een mars tegen geweld op vrouwen, die allemaal vragen dat de regeringen meer maatregelen nemen in de strijd tegen geweld op vrouwen.

Dat belangrijk signaal uit de samenleving moet ook deze regering meenemen. Ze moet ervoor zorgen dat er stappen vooruit worden gezet in de strijd tegen geweld op vrouwen. Want, bijvoorbeeld, de hulplijn 1712 moet nog worden uitgebreid. Vandaag kunnen mensen er alleen maar tussen 9 en 18 uur terecht, maar op het moment dat vrouwen beslissen om aangifte te doen, om hulp te zoeken en erover te spreken, dan moet die hulplijn bereikbaar zijn. Het kan niet dat de hulplijn nog steeds de capaciteit niet heeft om die hulpverlening te bieden.

Daarnaast moeten de Family Justice Centers uitgebreid worden. Dat is heel belangrijk. Het is ook belangrijk dat we inzetten op uithuiszettingen. Maar we zien ook nog steeds een probleem van gebrek aan plaatsen in vluchthuizen. Als we mensen aanmoedigen om uit huis te gaan, moeten daar ook plaatsen zijn. Er is nog veel werk aan de winkel, ik hoop dat de strijd wordt verdergezet. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Het is jammer dat de traditionele partijen die problematiek veel te lang hebben laten liggen. Het is tijd, collega's, om in te grijpen en om duidelijk te maken dat wij geen enkele vorm van seksueel geweld, van partnergeweld, van intrafamiliaal geweld tolereren in Vlaanderen. Elk slachtoffer is er een teveel.

Minister, voer eindelijk het effectieve en coherente beleid uit waar u en uw partij al jarenlang over praten. Voor het Vlaams Belang is het duidelijk. Wij eisen een beleid dat inzet op preventie, op tijdig ingrijpen, op voldoende ondersteuning, maar ook, collega's, op de keiharde bestraffing van daders. Als jullie daar niet in slagen, dan nemen wij met veel plezier die taak over in 2024. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het akkoord met Nederland betreffende de estuaire vaart

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): De ontsluiting van de haven van Zeebrugge is een thema dat, zeker in de commissie, regelmatig terugkeert. Dat is niet omdat het, zoals velen misschien denken, een West-Vlaams dossier is. Neen, zeker sinds de fusie van de havens van Antwerpen en Zeebrugge spreken we echt wel over een dossier met een impact voor heel Vlaanderen en voor de economie in Vlaanderen.

De ontsluiting is van cruciaal belang. We ontsluiten langs de weg. Dat is goed. Er werd daarin geïnvesteerd door de vorige regering, met de A11. We doen dat via de spoorweginfrastructuur, maar daar moeten we nog stappen vooruit kunnen zetten. Maar we proberen dat ook te doen met de binnenvaart. De ontsluiting via de Stadsvaart Brugge is natuurlijk niet de ultieme oplossing. De oplossing – daar hamer ik al jaren op – ligt in de estuaire vaart. Dat is een verschrikkelijk woord, maar het wil zeggen: met versterkte schepen binnen de kustlijn via de Westerschelde richting de andere havens varen. Dat kan Antwerpen zijn, maar dat kunnen ook Nederlandse havens zijn. De ontsluiting gebeurt via die haven van Antwerpen naar het binnenland, naar het hinterland, waar de afzet moet gebeuren. De estuaire vaart is van cruciaal belang.

Maar Nederland speelt daar al jaren een dubbele rol, waar de toestemming niet wordt gegeven, waar de regels zodanig streng zijn dat we niet met versterkte binnenschepen op die Westerschelde kunnen. We pleiten al jaren voor stappen daarin. De opeenvolgende ministers hebben dat geprobeerd. En ik moet zeggen: we hebben daar ook een punt van gemaakt bij de vorming van deze regering en u hebt dat goed in handen genomen. Er is een gesprek geweest met de Nederlandse regering en ik heb vernomen dat er maandag, eergisteren dus, een intentieverklaring is ondertekend tussen Vlaanderen, Nederland en de Federale Regering, waarbij gesteld werd dat die grenzen, die grendels echt wel weggenomen gaan worden, zodat versterkte binnenschepen wel degelijk via de Westerschelde het binnenland van Vlaanderen en verder kunnen opvaren.

Mijn vraag aan u is, minister: er is de intentieverklaring, maar welke harde garanties hebt u dat die intentieverklaring zal leiden tot een effectieve versoepeling van de regels, om de estuaire vaart op de Westerschelde en een goede ontsluiting van de haven van Zeebrugge mogelijk te maken?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, mijnheer Maertens, voor uw vraag.

Inderdaad, de ontsluiting van de haven van Zeebrugge is van essentieel belang, en de estuaire vaart, u zegt zelf dat u er al jaren voor pleit. Het is eigenlijk een dossier dat al decennialang meegaat. Een tijdje geleden kreeg ik van iemand een mail met een krantenartikel van De Lloyd, de voorloper van Flows, uit 1980, waarin toen eigenlijk al een pleidooi werd gehouden om werk te maken van die estuaire vaart.

Nu, we hebben er werk van gemaakt. We hebben met het Departement Mobiliteit en Openbare Werken een studie gedaan over wat de mogelijkheden zijn, over welke de juridische oplossingen zijn om de estuaire vaart ook effectief mogelijk te maken. En er is inderdaad finaal een doorbraak, in die zin dat er dinsdag een intentieverklaring getekend werd door de Nederlandse collega, minister van Infrastructuur en Waterstaat Mark Harbers, minister van Noordzee, Vincent Van Quickenborne, en mezelf. Bij dit politieke akkoord hebben we duidelijk de intentie vooropgesteld dat we ermee verder moeten. We moeten die estuaire vaart een doorbraak geven. De bedoeling is dan ook heel duidelijk om tegen eind januari 2023 alles juridisch sluitend te hebben, om te komen tot een duidelijk robuust kader, waarbij die estuaire vaart wel degelijk mogelijk is. Zodoende geven we de binnenvaartontsluiting een boost en kunnen we met onze versterkte binnenvaartschepen effectief tot in Vlissingen gaan, zodat we onze havens optimaal kunnen ontsluiten.

Dit is op zich een hele stap verder. Het is nu zaak om in detail te werken aan de uitvoering van een verdrag, een Benelux-beschikking, om dat juridisch robuuste kader te hebben en onze havens op die manier ook effectief ontsloten te hebben. Dat is inderdaad een boost voor Zeebrugge en heel West-Vlaanderen, maar eigenlijk voor heel onze regio. De ontsluiting van onze havens is economisch zeer belangrijk. Ik denk dus dat het een enorme mijlpaal is die we nu gezet hebben.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoord.

Ik hoor 'eind januari', dat is een bijzonder scherpe timing. Ik hoop dat die echt wel gehaald wordt, maar als dat de afspraak is, dan gaan we ervan uit dat die afspraken gehonoreerd worden.

Ik denk dat die intentieverklaring om de regels te versoepelen zeer positief, gunstig is voor de exploitatie van de haven van Zeebrugge, maar ook – en dat mogen we niet vergeten, collega's – voor de vele bewoners en gebruikers van gronden langs het Schipdonkkanaal. Het Schipdonkkanaal staat al jaren in de vitrine om uitgebreid te worden, om die ontsluiting van de haven te realiseren. Wel, wij hebben hier in maart bijna unaniem een resolutie goedgekeurd waarin het parlement aan de regering vraagt om die reservatiestroken te schrappen en daartoe een planningsinitiatief te starten, zodra er een overeenkomst is met Nederland. Dat is dus goed nieuws. Ik neem aan dat ik u die vraag zelf in principe niet hoeft te stellen. Ik ga er ook van uit dat daarover afspraken zijn binnen de regering. Ik zal het haar persoonlijk ook nog zeggen en haar aanmanen tot spoed. Ik hoop dat de minister van Omgeving die job dan ter harte zal nemen en dat er voor alle omwonenden, gebruikers van de gronden en landbouwers heel snel zekerheid komt over de nieuwe bestemming voor hun gronden.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Dank u wel, minister, voor het antwoord. Het is inderdaad een belangrijk dossier en vandaar dat we er ook met Vooruit mee de schouders onder gezet hebben. Voorzitter, het is een belangrijk dossier voor

West-Vlaanderen, maar ook voor Oost-Vlaanderen en niet het minst ook voor de ontsluiting van de haven en de aanwezigheid van reservatiestroken. Die zorgen al decennialang voor rechtsonzekerheid voor bewoners langs het Schipdonkkanaal. Ook lokale besturen hebben al actie ondernomen om die reservatiestroken te laten schrappen door middel van moties. Is er al duidelijkheid, minister, naar aanleiding van het principeakkoord dat jullie gesloten hebben, over wanneer die reservatiestroken zouden worden geschrapt? Op die rechtszekerheid wachten bewoners en landbouwers al decennialang.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (cd&v): Minister, het is inderdaad, zoals u zelf aanhaalt, al ettelijke jaren dat we over dit akkoord spreken met Nederland en u bent er eindelijk in geslaagd om een akkoord te bereiken. Ik kan u daarvoor dus ook vanuit onze fractie proficiat wensen. We zijn heel tevreden. Het is een heel belangrijke stap in de verdere ontsluiting van onze haven van Zeebrugge, naast andere zaken zoals de realisatie van de nieuwe zeesluis, die ook wel heel belangrijk is.

Maar naast de ontsluiting van de haven hebben we natuurlijk ook de resolutie over de reservatiestroken van het Schipdonkkanaal zoals mijn collega vermeld heeft. Die resolutie is ook belangrijk voor de Oost-Vlaamse collega's onder ons. En daarin staat dat, zodra er een schriftelijke afspraak in dat kader vastligt, er werk zal worden gemaakt van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor de volledig schrapping van die reservatiestroken. Ik heb voor u dus dezelfde vraag als die van de collega's. Wanneer zou er eventueel kunnen worden gestart met de opmaak van dit GRUP?

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, het meeste goederenvervoer in Vlaanderen gaat nog altijd over de weg, en daar kunnen we niet omheen. Ik denk dat dat, gezien onze centrale ligging in het economisch hart van Europa, niet meer dan normaal is. Maar we willen toch ook meer inzetten op binnenvaart en op het spoor. Beide opties zijn namelijk een goedkope manier om een veilig en vlot goederentransport te garanderen. Er moet dus niet alleen meer geïnvesteerd worden in onze water- en spoorwegen. Ook akkoorden zoals deze bieden vaak heel goede opportuniteiten. Laten we eerlijk zijn: vanuit de haven van Antwerpen vertrekt momenteel nog de helft van het transport via de weg, binnenvaart is goed voor 39 procent en slecht 8 procent gaat over het spoor. In de haven van Zeebrugge gaat bijna 70 procent van het transport over de weg. En hoewel het aandeel van de binnenvaart stijgt, is er voor ons zeker nog een groeimarge. Minister, begin dit jaar kondigde u een steunpakket van 12,5 miljoen euro aan om de verbinding tussen de havens van Antwerpen en Zeebrugge te optimaliseren. Mijn vraag is welke stappen er naast dit akkoord met Nederland nog genomen zijn om die verbinding tussen die beide havens verder te optimaliseren en welke stappen u in de toekomst nog zult nemen.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik wens u alleszins proficiat met de intentieverklaring die u hebt ondertekend. Het is reeds dertien jaar dat ik op diezelfde nagel ben blijven kloppen omdat de estuaire vaart uiteraard zeer belangrijk is voor Vlaanderen omdat er minder containers op de weg komen. Maar ik zal niet wegsteken dat het ook zeer belangrijk is voor de mooiste en derde stad van Vlaanderen. Zoals u weet, hebben wij een haven, maar kunnen niet alle boten rond onze stad heen varen. We hebben nu reeds zesduizend keer dat zes bruggen rond onze binnenstad open en dicht gaan, en het maximum is

daar bereikt. Wij kunnen dus niet ontsluiten via onze stad, want dan kan niemand onze stad nog binnen.

Daarom heb ik altijd gezegd dat er geen schrapping van de reservatiestroken mocht komen zolang de estuaire vaart geen realiteit is, omdat wij anders met onze stad volledig geblokkeerd waren. Andere ministers hebben er hun tanden op stuk gebeten. Meer bepaald uw voorgangers, zowel minister Crevits als minister Weyts, hebben het ook gewild. Maar nu hebt u toch gisteren die intentieverklaring kunnen ondertekenen. Mijn vraag aan u is wanneer het verdrag effectief in werking gesteld zal worden.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, al jaren pleiten wij voor de schrapping van de reservatiestroken rond het Schipdonkkanaal, omdat we de verbreding van het Schipdonkkanaal helemaal geen goed idee vonden, wat ook is gebleken uit heel wat studies, maar ook om rechtszekerheid te geven aan bewoners rond het Schipdonkkanaal. De meerderheidspartijen hebben in maart gezegd dat er eerst een akkoord moest zijn over de estuaire vaart vooraleer men kon starten met de schrapping van die reservatiestroken. Minister, die letter of intent is er nu. Een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) opmaken duurt twee jaar. Zal nu worden gestart met het opmaken van het RUP, of zijn er nog barrières waar we door moeten vooraleer we starten met de schrapping van de reservatiestroken? Wij pleiten er alvast voor om er nu mee te starten. De bewoners hebben al heel lang gewacht.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, dank u wel voor de bemoedigende woorden. We hebben inderdaad opnieuw een mijlpaal bereikt met de ondertekening van die intentieverklaring over de estuaire vaart. Ik denk dat dat op zich een heel belangrijk aspect is. Ik kan u ook nog meegeven dat we tijdens elk overleg dat we hadden met onze Nederlandse collega's, hebben gewezen op het belang van die estuaire vaart voor heel de ontsluiting van onze haven in Zeebrugge, voor heel de economische ontwikkeling van onze regio. Op zich is het dus sowieso een goede zaak dat we die intentieverklaring nu hebben. Dat is het politieke engagement dat we wel degelijk die estuaire vaart mogelijk kunnen maken. Dat is uiteraard ook heel belangrijk in het kader van de modal shift weg van de weg en richting de waterwegen. Die zal sowieso heel wat oplossingen bieden voor de files op onze wegen, die al zeer druk bereden zijn. Zoals ik daarstraks al zei, is het nu zaak om tegen eind januari 2023 onverwijld te komen tot duidelijke, concrete afspraken met alle randvoorwaarden, zodat we een bilateraal verdrag, een bilateraal afsprakenkader hebben waarmee we dan verder aan de slag kunnen gaan.

Collega's, er waren ook heel wat vragen over het Schipdonkkanaal en de reservatiestroken die daarrond liggen. Ik begrijp dat er daar inderdaad geruime tijd, sinds de jaren 70, denk ik, een vraag is van heel wat omwonenden naar meer rechtszekerheid. Er is ook het verschil in statuut en bestemming van de respectievelijke oevers van het Schipdonkkanaal, Oost-Vlaanderen versus West-Vlaanderen. We weten dus dat er vaak heel wat discussie en stof tot gesprek was over heel de kwestie van die reservatiezone. Deze Vlaamse Regering heeft zich er echter duidelijk toe geëngageerd, mede naar aanleiding van de resolutie van dit Vlaams Parlement, dat zodra er hierover een schriftelijke afsprakenkader zou zijn, er dan ook onverwijld werk zou kunnen worden gemaakt van dat GRUP. U begrijpt dat een GRUP vaak een langer doorloopproces heeft. Dat is dat geïntegreerd planproces. Door het feit dat we nu dat afsprakenkader voor de estuaire vaart hebben, is er echter duidelijkheid en staan alle neuzen in dezelfde richting om te kunnen overgaan tot de schrapping van die reservatiestroken.

Zowel collega Demir als ikzelf heeft al meermaals onderstreept dat we dat zullen doen. We zullen collega Demir dan ook onmiddellijk vragen om met dat geïntegreerd planproces te starten en daadwerkelijk over te gaan tot de schrapping van de reservatiestroken, zoals duidelijk werd gevraagd door dit parlement en zoals ook al meermaals schriftelijk werd bevestigd.

Mevrouw Van Volcem, wat de zes beweegbare bruggen rondom Brugge betreft, we willen Brugge uiteraard niet volledig op een eiland zetten. We weten dat ook daar de noden groot zijn, dat we daar tal van werken moeten uitvoeren. Een aantal hebben we al uitgevoerd, onder andere aan de Dampoortsluis, maar ook met de beweegbare kunstwerken zijn we bezig: we vragen de omgevingsvergunningen aan en bekijken wat we wanneer kunnen uitvoeren. Dat zullen we dus ook zeker alle aandacht geven om het centrum van Brugge, het mooie Brugge, zoals u terecht zegt, zeker ook altijd toegankelijk en bereikbaar te houden.

Collega's, opnieuw, first things first. We hebben die intentieverklaring, we hebben dat politiek engagement van onze Nederlandse collega's en van de federale overheid. Ik denk dat dat de eerste belangrijke stap is die we moesten zetten. Alleszins ben ik de collega's van de federale overheid, maar ook de Nederlandse collega's heel dankbaar dat ze gevolg hebben gegeven aan ons verzoek, dat er werk van is gemaakt en dat we nu die intentieverklaring hebben, zodat we eind januari een finaal, globaal en juridisch robuust kader hebben, zodat die estuaire vaart een feit is en we de binnenvaart daadwerkelijk een boost kunnen geven. Dat is belangrijk voor de modal shift en voor de hele economie tout court. *(Applaus bij Open Vld en van Martine Fournier)*

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, de verdere ontsluiting van de haven van Zeebrugge via de estuaire vaart is cruciaal. Het is heel positief dat we daar nu stappen vooruit kunnen zetten: voor de economische ontwikkeling van de haven en van Vlaanderen in bredere zin. Dat is echt wel goed nieuws, zeker ook voor de omwonenden van het Schipdonkkanaal. In de resolutie staat dat er nu een planningsinitiatief zal worden gestart om die reservatiestroken te schrappen. Daarmee wordt rechtszekerheid gegeven aan al wie in die buurt woont. Dat is voor die mensen echt wel cruciaal. Die mensen wachten daar al jaren op.

Het heeft wat tijd en moeite gekost, ook hier in dit parlement, om alle neuzen in dezelfde richting te krijgen, maar ik ben er toch een klein beetje trots op dat we daarin geslaagd zijn en dat we nu zullen kunnen zorgen voor rechtszekerheid voor al die mensen. Ook al is het soms heel bescheiden: met een klein steentje kun je ook al heel wat doen in de rivier. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de overheveling van bepaalde subsidies van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC)

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, tijdens deze legislatuur is het bijzonder duidelijk geworden dat het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), toch een ondergeschikt bestuur van Vlaanderen, absoluut geen prioriteit meer wenst te maken van een sterke Vlaamse aanwezigheid hier in onze stad. Een volgende stap werd vorige week gezet toen bekend raakte dat het Verenigd College van de VGC de beslissing had genomen om subsidies die vroeger door de

VGC werken uitgekeerd aan vzw's in Brussel, die op verschillende domeinen heel wat goed werk leveren, over te hevelen naar het College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Men gaf daar allerlei argumenten voor: de eenheid van beleid, samenhang, complementariteit van het beleid en dergelijke meer.

Dat klinkt allemaal heel mooi, maar de realiteit is natuurlijk dat dit opnieuw een stap is naar de afbouw van de Vlaamse, Nederlandstalige aanwezigheid hier in Brussel. Dat wordt dus blijkbaar ook gedragen door andere partijen. Open Vld, Groen en Vooruit gaan mee in dat verhaal. Dat kadert natuurlijk in het verhaal waarin vzw's die subsidies moeten krijgen van de armlastige Franse Gemeenschapscommissie (COCOF). De COCOF heeft natuurlijk graag dat de subsidieverlening aan die vzw's wordt overgenomen door de GGC. In een pennentrek worden de Vlaamse vzw's afhankelijk van de GGC. Die partijen gaan gewillig mee in wat ik dan de 'vergewestelijking' noem, in de verzwakking van de aanwezigheid van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel, terwijl ons Vlaams regeerakkoord juist zegt dat wij de band tussen Vlaanderen en Brussel moeten versterken. We moeten het fijnmazige netwerk van de Vlaams-Brusselse verenigingen, van die vzw's, versterken.

Minister, u bent lid van het VGC-College. Wettelijk hebt u het recht om daar aanwezig te zijn. Wat is uw reactie op die demarche, op die pennentrek waarmee dat netwerk wordt verzwakt? Bent u als Vlaams minister betrokken in die besluitvorming?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u, college Vanlouwe, voor de vraag. Voor de duidelijkheid: er is geen overheveling van middelen of bevoegdheden. Wat er is gebeurd, is dat men op VGC-niveau een aantal subsidies stopzet en dat de GGC vervolgens die subsidies zal voortzetten. Ook voor de duidelijkheid: verschillende van die organisaties ontvangen ook vandaag al subsidiëring vanuit de GGC. Het is belangrijk om dat te weten.

Ik ben op zich principieel niet gekant tegen een realiteit waarbij ook andere instanties of entiteiten middelen geven aan Nederlandstalige organisaties die wij vanuit Vlaanderen steunen. Ik kan er eigenlijk alleen maar tevreden over zijn als men dat doet.

Volgens mij zijn er in deze beweging drie belangrijke uitgangspunten.

Ten eerste het behoud van de Nederlandstalige dienstverlening. Daar ben ik het wel met u eens, collega Vanlouwe, dat we daar heel behoedzaam mee moeten omgaan. Ik ben een geboren optimist, maar ik ben wel bezorgd als ik zie wat er hier met deze operatie gebeurt.

'The proof of the pudding will be in the eating.' Dus we zullen moeten kijken wat dit in de praktijk betekent. Maar voor mij is het wel essentieel dat als we vanuit Vlaanderen Nederlandstalige vzw's ondersteunen, dat hun dienstverlening perfect Nederlandstalig kan verlopen. Het feit dat de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie ook bijkomend zal ondersteunen, betekent natuurlijk dat ook het Frans een plaats moet hebben, volgens de GGC dan, in die organisaties. Dus we zullen goed moeten opvolgen wat dat betekent. Maar dat is dus het eerste punt: het behoud van de Nederlandstalige dienstverlening.

Het tweede is het respecteren van eenieders bevoegdheden. Ik heb vandaag die beslissing en de motivering van de GGC niet kunnen lezen, maar we zullen dat natuurlijk goed opvolgen. Voor mij is het belangrijk dat als ik subsidies en

erkenning geef, er natuurlijk een correcte toepassing is van een Nederlandstalige werking.

Ten derde is het essentieel dat we sterk blijven inzetten op een Nederlandstalig middenveld. Zo zal ik zeker garanties vragen aan collegelid Smet dat het budget voor jeugdwerkingen niet verminderd wordt door deze operatie. Ik ga daar ook over in overleg met de collegeleden, want daarover is geen voorafgaand contact geweest met mij. Dat was uw tweede vraag.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u wel, minister. Ik vind dat u hier eigenlijk nog behoorlijk licht overheen gaat. Want ik til, net als mijn factie, daar bijzonder zwaar aan. Voor mij gaat het eigenlijk over een soort van 'vijandige overname', waarbij dat netwerk, dat inderdaad zeer succesvol is in Brussel, afhankelijk zal worden van de GGC.

Ik weet dat er gezegd wordt dat dat een institutionele discussie is, maar het gaat over iets fundamenteels. Het gaat over het feit of wij als Vlaamse Gemeenschap hier nog iets te zeggen hebben in Brussel. Wij hebben dat uitgewerkt gedurende vele jaren. Uw partij heeft daar ook aan meegewerkt. U hebt gesproken over dat Nederlandstalige middenveld, maar plots zal dat middenveld afhankelijk worden van de GGC.

Ik heb wel gelezen wat er in de VGC-raad gezegd is. Daar zegt mevrouw Van den Brandt doodleuk dat de tweetaligheid in de GGC grondwettelijk verankerd is. Wel, dan zit ze eigenlijk gewoon te liegen, te jokkebrokken zoals een klein kind. Iedereen weet dat de dienstverlening niet in het Nederlands gebeurt. We hebben dat gezien bij de zorginstellingen, de woonzorgcentra. We zien dat in de ziekenhuizen. Er was hier een debat, hoorzittingen met directeurs van ziekenhuizen, die zeggen dat die tweetalige, Nederlandstalige dienstverlening er niet is.

Ik vind het dan ook bijzonder jammer dat u niet naar het College van de GGC gaat. Ik blijf erbij: u had daar uw stempel op kunnen zetten, maar u hebt dat jammer genoeg tot op heden nog steeds niet gedaan.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega Vanlouwe, u zult aan mij en aan Groen altijd een partner hebben als het gaat over het feit dat Nederlandstaligen in Brussel Nederlandstalige dienstverlening moeten kunnen krijgen. Daar is soms veel werk aan, daar klaagt u terecht over, en daar moeten we samen aan werken.

Maar het potsierlijke kaakslagflamingantisme dat u hier tentoonspreidt, is werkelijk nergens voor nodig. Het gaat inderdaad over een betere coherentie, minder versnippering in beleid, minder planlast. En of u dat nu wilt of niet, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in Brussel neemt heel wat initiatieven die ook superbelangrijk zijn voor de Nederlandstaligen in Brussel en voor het meer-talige netwerk dat Brussel nu eenmaal is.

Dus ik denk dat u in dezen de bal mislaat. Ik vind het zelf een beetje potsierlijk. Ik ben blij dat de minister het goed geduid heeft, maar voor alle duidelijkheid: voor die organisaties, voor hun werking, verandert er niets. Het enige wat verandert, is de rekening van waar zij het geld overgeschreven krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Heel kort: nu zal Brussel, de GGC, eindelijk ook zelf meer investeren in organisaties met een tweetalige werking, met een

werking ook in het Nederlands, en nu is het weer niet goed. Want dat is natuurlijk de realiteit: een organisatie zoals D'Broej zal door deze operatie 250.000 euro extra krijgen om een werking te blijven ontwikkelen waar alle Brusselse jongeren welkom zijn, in het Nederlands, maar wel open voor alle jongeren die het Nederlands een warm hart toedragen, omdat zulke organisaties voor ons net een toegangspoort zijn tot het ongelooflijk rijke Nederlandstalige aanbod in Brussel. Dat betekent ook dat de VGC natuurlijk zelf verder blijft investeren in die organisaties, maar vanuit haar eigen prioriteiten, zoals gezegd, voor alle Brusselaars die daar een beroep op willen doen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, dank u wel voor de extra commentaren. Ik herhaal, collega Vanlouwe, dat voor mij die tweetalige dienstverlening, en zeker de Nederlandstalige dienstverlening, waar het gaat over een door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde organisatie, essentieel is.

Collega Van den Brandt heeft natuurlijk gelijk dat organisaties die door de GGC worden ondersteund, grondwettelijk tweetalig moeten zijn. Maar we weten in de praktijk dat dat vandaag onvoldoende het geval is en soms zelfs helemaal niet en dat daar dus hard aan moet worden gewerkt. Voor ons, hier, hebben wij natuurlijk sterke garanties waar het gaat over organisaties die nog worden ondersteund door de Vlaamse Gemeenschap. D'Broej is daar een voorbeeld van. Die hebben wij in het kader van het bovenlokale jeugdwerk recent erkend en er extra middelen aan toegekend. Dat is een sterke garantie omdat wij er dan ook vanuit ons beleid een impact op kunnen hebben. JES is een ander voorbeeld. Dat is een landelijk jeugdwerk, actief in Brussel, Gent en Antwerpen, waar wij degenen zijn die erkennen. Ik ga ervan uit dat zij een Nederlandstalige dienstverlening behouden en zelfs kunnen versterken. Maar ook daar geldt: 'The proof of the pudding is in the eating.'

Ik heb gezegd dat wat de bevoegdheden betreft, ik dat vandaag niet kan inschatten. U verwijst naar het verslag van de VGC-Raad. Het is natuurlijk de GGC die deze beslissing zal moeten nemen en motiveren. Ik ben erg benieuwd naar de wijze waarop ze dat zullen doen. We zullen er zeker goed op toezien. Het is een belangrijke zaak.

Wat betreft mijn aanwezigheid in het GGC-College, waar ik inderdaad volgens de bijzondere wet als waarnemer aanwezig mag zijn, verwijs ik naar onze eerdere discussies en ook naar de vragen die ik heb gesteld aan de minister-president om het op te nemen met zijn collega minister-president Vervoort. Misschien is dat iets dat u ook met hen kunt opnemen wanneer u daar nog problemen of vragen rond zou hebben.

Tot slot – dat is voor mij essentieel – is het belangrijkste voor mij dat ons Nederlandstalig netwerk hier niet verzwakt maar versterkt uit komt. Ik zal erop toezien, ook in overleg met de collegeleden, dat de middelen die ze vandaag besteden, in het bijzonder voor het jeugdbeleid, er niet op achteruitgaan. Voor mij is dat een essentieel punt, naast de Nederlandstalige dienstverlening die ook gevrijwaard moet worden.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u, minister. Ik hoor collega Bex spreken over het argument van het kaakslagflamingantisme. U moet dat maar eens uitleggen aan de patiënten in de vele ziekenhuizen hier in Brussel die onder het GGC-beleid vallen. *(Opmerkingen van Stijn Bex)*

U moet het maar eens gaan uitleggen aan de Nederlandstalige senioren in de woonzorgcentra hier in Brussel die op geen enkele manier Nederlandstalige hulpverlening krijgen. Telkens wanneer het woord discriminatie valt – en u laat het hier heel veel vallen –, dan hebt u het nooit over de taaldiscriminatie, de tweedetrangsburgers die de Nederlandstaligen in Brussel zijn en waar uw Groenbeleid en uw Vooruitbeleid mee voor zorgen.

Minister, ik heb er inderdaad al vele keren op aangedrongen. Ik vraag van u dat u naar het GGC-College zou gaan. Ik heb erop gewezen tijdens de coronacrisis. Ik wijs er u nu opnieuw op. U zegt dat de minister-president het moet oplossen. Neen, u hebt het recht om daar aanwezig zijn. Zorg voor verandering. Ga ernaartoe. Houd die negatieve trend met die minder Vlaamse aanwezigheid in Brussel gewoon tegen en zorg ervoor dat de Vlaamse Gemeenschap sterk staat in Brussel. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het stijgend aantal Belgen dat niet of moeilijk rondkomt op het einde van de maand

ACTUELE VRAAG van Maaïke De Rudder aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de resultaten van het jaarboek armoede en sociale uitsluiting

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, maandag, tijdens mijn raadpleging als huisarts, komt Pascale bij mij en ze zegt mij dat ze haar afspraak ... *(Opmerkingen bij de meerderheid)*

Collega's, het is belangrijk dat we de signalen die wij horen, naar hier brengen. Ik vind het pijnlijk dat er zo een reactie op is.

Maandag tijdens mijn raadpleging zei Pascale tegen mij dat ze een afspraak bij de specialist heeft afgezegd. Pascale is niet de enige. Er zijn veel mensen die vandaag kosten uitstellen omdat ze het allemaal niet meer kunnen betalen. Pascale zegt dat ze het niet meer kan betalen, want dat haar energiefactuur is verdubbeld, en dat ze dit jaar haar metekind geen sinterklaascadeau kan geven.

Collega's, minister, vier op de tien Belgen geven vandaag aan dat ze op het einde van hun loon nog een stuk maand over hebben. Mensen kunnen de facturen vandaag niet meer betalen en ze moeten pijnlijke keuzes maken.

Aan de ene kant zijn er ouders die in godsnaam niet weten hoe ze de energiefactuur gaan betalen, en aan de andere kant zijn er steeds meer miljonairs die niet weten wat ze moeten doen met hun geld. De armen worden armer en de rijken worden rijker. Hoe ziek is dat?

We zien dat vandaag bijna de helft van de Belgen bespaart op eindejaarscadeaus voor de kinderen maar aan de andere kant zijn er het afgelopen jaar 7500 miljonairs bij gekomen. Kom niet zeggen dat er geen geld is. Kom niet zeggen dat er geen oplossing is voor het probleem van armoede. Doe niet, minister, alsof armoede een natuurfenomeen is.

We weten wat een beleid kan doen om armoede aan te pakken. We weten wat deze Vlaamse Regering kan doen in de strijd tegen armoede. Dat is investeren in kindergeld want dat helpt mensen in armoede. Dat is betaalbaar wonen, dat

zorgt voor een daling van de armoede. Dat is een maximumfactuur in het onderwijs, dat helpt in de strijd tegen armoede.

Maar wat doet deze Vlaamse Regering? Deze Vlaamse Regering neemt kindergeld af van de gezinnen. Deze Vlaamse Regering laat de wachtlijst voor sociale woningen groeien. Ouders hebben steeds meer moeite om de schoolfactuur te betalen.

Minister, gaat u eindelijk echt een beleid voeren dat mensen in armoede helpt? *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (cd&v): Voorzitter, minister, vorige week is het nieuwe armoedejaarboek van de Universitaire Stichting voor Armoedebestrijding (USAB) gelanceerd. Wat blijkt? Het risico om in armoede te belanden is in 2022 gedaald ten opzichte van 2020. Een op de acht Belgen leeft vandaag in armoede omdat hun inkomen lager ligt dan de armoede-inkomensgrens.

We weten natuurlijk allemaal dat er vandaag nog een grote groep mensen is die in armoede leeft, maar die niet worden meegeteld in de armoedecijfers omdat hun inkomen net boven de armoede-inkomensgrens ligt. Ook die mensen mogen we niet laten vallen. De groep wordt alsmaar groter en groter. Denk maar aan de crisis die nu op ons afkomt en waar we volop op inzetten. Het zijn allemaal factoren die ervoor zorgen dat mensen het vandaag moeilijk hebben.

Voor onze partij staat bovenaan ons lijstje: één persoon in armoede is er één te veel. Minister, u bent coördinerend minister voor Armoedebestrijding. U pakt het armoedebeleid goed aan, en vooral, u pakt het armoedebeleid structureel aan. Dat is een heel belangrijk aspect in het armoedebeleid.

Ik hoor collega Vandecasteele wijzen op alles wat er niet goed is, maar ik denk dat er heel wat aspecten wel goed zijn. Er is de coronasteun die we hebben gegeven aan mensen die het moeilijk hebben. Er is de kinderbijslag met de 100 euro die vorige week nog is uitbetaald als extra steun voor de kwetsbare gezinnen. Ik denk dat we dat toch ook mogen zeggen.

Minister, ik wil het kort nog even hebben over het VAPA (Vlaams Actieplan Armoedebestrijding). U hebt vorige maand een bijsturing gedaan. Er zijn nieuwe acties bij gekomen. Hoe ziet u in de bijsturing van het VAPA de mogelijkheid om de positieve tendens die er toch wel is, verder te laten evolueren in het nieuwe armoedeplan dat nu is bijgestuurd?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, dank u wel voor de vragen.

Ik begin misschien met de cijfers die gisteren naar voren kwamen. Ze zijn inderdaad vervat in het Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting. Voor de duidelijkheid: het zijn geen nieuwe cijfers. Toen ik gisteren naar het radionieuws luisterde, dacht ik even dat er nieuwe cijfers waren die ik nog niet kende, maar dat was niet zo.

Het zijn de SILC 2021-cijfers (Statistics on Income and Living Conditions) die over 2020 handelen. Het zijn zeer positieve cijfers. Vlaanderen heeft de laagste cijfers sinds de metingen: 7,8 procent. In België is het 12,7 procent.

Inderdaad, elke persoon in armoede is er één te veel. 7,8 procent is uiteraard nog altijd 7,8 procent te veel. Maar het zijn absoluut geen actuele cijfers; ze gaan terug op 2020. Dat is ook de reden waarom we van in het begin hebben gezegd, toen ik in mei minister van Armoedebestrijding werd, dat we meer

actuele cijfers moeten kunnen hebben, dat we aan zogenaamd nowcasting moeten kunnen doen en dat we zelfs prognoses, forecasting, moeten kunnen hebben. Dat is ook wat ik op de eerste vergadering van de interministeriële conferentie ter zake aan de collega's heb gevraagd.

Een volgend probleem bij de cijfers is dat ze enkel over inkomen gaan. Ze houden op geen enkele manier rekening met de kosten die mensen hebben, met de schulden die mensen hebben of met wat mensen hebben gespaard en wat een impact heeft op hun gezinsbudget.

Dat is de reden waarom we binnen de Vlaamse Regering beslist hebben om een nieuwe armoede-indicator te ontwikkelen. We zijn daar ook hard aan aan het werken. Ik heb net de studie ter zake vrijgegeven om te kijken hoe we meer op basis van referentiebudgetten kunnen werken, hoe we een beter zicht kunnen krijgen op de armoedecijfers. Eén zaak is heel positief aan die historisch lage cijfers, daaruit blijkt dat de maatregelen die we naar aanleiding van corona genomen hebben, zowel op Vlaams niveau, maar ook op nationaal niveau, efficiënt waren. Ondanks de coronacrisis hebben we er toch voor kunnen zorgen dat een deel van de laagste inkomens op peil kon blijven. Dat is iets positiefs. Ik heb ook van in het begin gezegd dat ik ervan uitga dat die cijfers de komende jaren jammer genoeg niet dezelfde positieve tendens hebben als er niets gebeurt. Integendeel, dat ze achteruit kunnen gaan door alle zaken die we nu zien, bovendien ook door de uitgavencrisis die er is. Het is geen inkomstencrisis als dusdanig, het is een uitgavencrisis door de energieprijzen, door de inflatie, enzovoort.

De cijfers die collega Vandecasteele begin deze week citeerde, hoeven niet te verwonderen. Ik wijs erop dat het niet gemakkelijk is om die studies terug te vinden. Ik vermoed dat u verwijst naar een persartikel wanneer u het over die cijfers hebt. De studie van de Mental Assessment Group staat nog niet online. Ze verwijzen naar de motivatiebarometer, ze verwijzen naar een bevraging van verzekeraar NN. Het is niet helemaal duidelijk hoe dat allemaal tot stand komt. Ik vermoed dat ze ook naar cijfers van Statbel verwijzen die voor België geciteerd worden, maar die op het niveau van Vlaanderen natuurlijk een pak lager liggen. Die cijfers zijn dus met een korreltje zout te nemen.

Desalniettemin moet het ons zeker tot extra bezorgdheid en extra waakzaamheid aanmanen. Op dat vlak zijn we natuurlijk hard aan het werken in de September-verklaring waarin er diverse maatregelen zijn die hier natuurlijk hun impact op hebben, in de sociale toeslagen in het groeipakket, die stijgen met 15 euro, de twee keer 100 euro die daarin opgenomen is, de beperking van de huur-indexering voor energieverslindende woningen, de ondersteuning van energietechnische renovaties, de jobbonus, de verhoging van de zorgbudgetten, enzovoort.

Collega De Rudder, concreet, in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) zijn er de 17 nieuwe acties en de update van 84 acties die ervoor moeten zorgen dat we ook in deze tijden nog sterker kunnen inzetten op armoedebestrijding dan al het geval was.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, de strijd tegen armoede gaat enorm belangrijk worden. Wat we nu rondom ons horen, mensen die medische zorgen uitstellen, mensen die heel lastige keuzes moeten maken over welke facturen ze gaan betalen, mensen die steeds meer in de problemen komen: er komt een enorme crisis op ons af. Mensen weten vandaag echt niet meer hoe ze het moeten betalen. Minister, we kunnen over cijfers spreken, maar u moet de realiteit bekijken. Het is toch heel vreemd dat experts jarenlang zeggen wat een Vlaamse Regering kan doen in de strijd tegen armoede, maar dat niet gebeurt. Hetgeen ik opsomde, investeren in kindergeld, investeren in betaalbaar wonen, de

maximumfactuur voor onderwijs, dat zijn maatregelen die jaar na jaar herhaald worden en waar deze Vlaamse Regering gewoon weigert in te investeren. Dat snap ik niet. U spreekt over het kindergeld en de sociale toeslag, over de bonus van 100 euro. We weten dat door het niet indexeren van de kinderbijslag elk gezin erop achteruitgaat en een aantal gezinnen gelijk blijft, maar u neemt kindergeld af van gezinnen en dat vandaag in bijzonder preciaire omstandigheden. Minister, gaat u het kindergeld indexeren? Gaat u inzetten op het betaalbaar wonen en op die maximumfacturen voor het onderwijs? *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (cd&v): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik ben blij dat u aangeeft dat er een nieuwe armoede-indicator komt. Dat is heel belangrijk om, zoals u ook aangeeft, de situatie duidelijker in kaart te brengen. Als we nu maar één indicator hebben, enkel het inkomen, dan missen we natuurlijk heel wat gegevens van gezinnen zoals mensen die nu de dag van vandaag aan hun spaargeld moeten zitten en die op die manier onrechtstreeks op langere termijn ook opnieuw in armoede zouden kunnen geraken als we die niet verder ondersteunen. Het is heel goed dat de nieuwe armoede-indicator er komt.

Collega's, ik wil ook nog eens benadrukken dat we armoede niet met één maatregel kunnen oplossen. Het is een en-en-verhaal. Minister, u neemt uw rol als coördinerende minister zeker en vast goed op. Ik wil toch oproepen om ook binnen de regering aan uw andere collega's nogmaals de oproep te doen om binnen ieder zijn of haar beleidsdomein vaak genoeg de armoedebrijl op te zetten bij maatregelen, keuzes die gemaakt worden. Dat telt niet alleen voor de regering, maar ook voor onze lokale besturen die vandaag natuurlijk ook heel sterk werken aan het armoedebeleid op hun terrein. Daarom mijn oproep: zorg ook binnen de regering voor voldoende daadkracht op het armoedebeleid.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Minister, u weet ongetwijfeld al langer dat ikzelf en mijn partij aanklagen dat er een enorm grote groep van werkende armen bestaat. Dat zijn mensen die net iets te veel verdienen en daardoor voor van alles en nog wat uit de boot vallen. Ondanks het feit dat zij plichtsbewust keihard blijven doorwerken kunnen ze toch amper de eindjes aan elkaar knopen. Dat mag en kan niet de bedoeling zijn. We hebben het er in de commissie ook al vaak over gehad, en u erkent dat ook.

U weet dat ik al langer pleit voor een interministeriële conferentie (IMC) armoedebestrijding of maatschappelijk migratie, of ik weet niet hoe u het zelf gaat noemen. Armoede is niet iets wat door een minister of door het Vlaamse niveau alleen kan worden opgelost. Op de dag dat u bent aangetreden als minister voor Armoedebestrijding hebt u, in tegenstelling tot uw voorganger, aangegeven er ook werk van te gaan maken. Mijn vraag is dan ook heel concreet: hoe staat het daar nu mee, met die IMC? Ik hoop dat u ook de verzuchting van mijn partij over die werkende armen hebt meegenomen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, we hebben hier recent nog een heel uitgebreid debat over kinderarmoede gevoerd. Ik heb toen gezegd dat ik indertijd als kind zo geschokt was over de grote armoede in mijn stad, en dat ik dertig jaar later hier in het parlement moet vaststellen dat de armoede in die dertig jaar eigenlijk nog toegenomen is. Het is een goede zaak dat de recentste cijfers voor een knik zorgen, maar het maakt mij wel nog altijd heel ongerust. Je ziet dat heel wat experts aangeven dat die knik er eigenlijk komt omdat de covid-maatregelen goed gewerkt hebben. Zowel de Vlaamse, maar zeker ook de

federale maatregelen hebben gewerkt. Ons systeem van sociale zekerheid werkt in crisistijden. Dat is een zeer goede zaak.

Maar de vraag is wat er de komende jaren zal gebeuren, zeker met de energiecrisis. Hoe gaan de armoedecijfers verder evolueren? Elke overheid moet dan opnieuw doen wat ze kan doen. Als Vlaams parlements lid kijk ik dan uiteraard naar de Vlaamse overheid, en dan stel ik vast dat besparen op de kinderbijslag geen maatregel is die de kinderarmoede zal doen dalen, en dat in de sociale huisvesting de middelen niet zijn uitgegeven. De vraag is concreet: laat ons alstublieft niet in slaap vallen en laat ons kijken hoe we nog meer kunnen inzetten op kinderarmoede of op armoede in het algemeen. Het zal nodig zijn de komende jaren, in de moeilijke tijden waarin we ons bevinden.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, de dalende armoedecijfers die u terecht aanhaalt, dat zijn natuurlijk wel cijfers die de situatie van twee jaar geleden beschrijven. De experten, van Ive Marx tot Wim Van Lancker, zeggen daar drie dingen over: ten eerste is het heel goed dat dit aantoonde dat armoedebeleid werkt, maar dit gaat wel vooral over de federale maatregelen tijdens de covidperiode. Ten tweede: de Vlaamse Regering moet meer doen. En drie: we vrezen voor 2021 en 2022.

Minister, deze regering wil ambitieus zijn, maar in armoedebeleid is ze tot nu toe nogal tekortgeschoten. In de kinderopvang betalen de ouders meer, en gaan mensen die het moeilijk hebben vanaf nu geen voorrang meer krijgen. In de sociale woningsector wachten er bijna 200.000 gezinnen op een woning, en zo kunnen we blijven doorgaan. Tijdens het armoedebat in oktober hebben we u al gezegd dat er in deze legislatuur al 2 crisissen geweest zijn. Dat zal niet afnemen. U moet op dit moment zorgen voor een crisiskabinet rond armoede, waarin deze Vlaamse Regering bekijkt wat ze globaal kan doen voor een crisisbestendige bevolking. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt voor de extra opmerkingen en vragen, collega's.

Ik zal misschien opnieuw beginnen met de cijfers. We zitten nu in de meest recente cijfers, die niet zo recent zijn, met een positieve tendens. Ik heb vanaf mijn aantreden gezegd: pas op met ze te citeren, want er zit een vertraging op die cijfers. We zitten in een heel moeilijke periode en bovendien met een uitgavencrisis die een impact heeft op de mensen. In die zin ben ik het absoluut met u eens, collega Vandecasteele, dat dit deze winter een acuut probleem is waaraan we keihard moeten werken.

Ik ben wel een beetje verrast door de collega's van Vooruit en Groen. Vandaag erkennen ze dat er een positieve knik is in de cijfers, en met exact dezelfde cijfers – die tijdens het debat over kinderarmoede ook voorhanden waren – zeiden ze dat de kinderarmoedecijfers alleen maar blijven stijgen. Dat is toch wel een bijzonder merkwaardige vaststelling. *(Opmerkingen van Hannes Anaf en Celia Groothedde)*

We hebben vandaag geen nieuwe cijfers. We hebben inderdaad de cijfers van SILC 2021, die toen ook beschikbaar waren.

Ten tweede, deze Vlaamse Regering zet natuurlijk keihard in op de verschillende hefbomen die er zijn. Als er gezegd wordt dat de federale overheid een grote impact heeft op de armoedecijfers, dan klopt dat. Waar het gaat over het

inkomen van de mensen, wat in die SILC-index de centrale factor is, dan zit je natuurlijk met een groot stuk federale fiscaliteit. Je zit met heel wat uitkeringen, die trouwens nog niet allemaal boven de armoedegrens zitten, die door federaal beleid worden bepaald.

Waar het gaat over de Vlaamse bevoegdheden, neemt deze Vlaamse Regering zeker wel de verantwoordelijkheid. Het gaat dan over investeringen in Welzijn, over investeringen in Onderwijs, en ook een extra investering in de kinderbijslag. Ik moet altijd mijn wenkbrauwen fronsen als ik hoor over besparingen in de kinderbijslag, terwijl daar honderden miljoenen euro's bij komen de komende jaren. In de sociale toeslagen zit je bijvoorbeeld met een zeer forse extra investering in het totaalpakket: 15 euro op het vlak van die toeslagen. En er is ook de uitbreiding van de groep kinderen die daar aanspraak op kan maken. Dat zijn zeer belangrijke beslissingen. Er is ook twee keer die premie van 100 euro. Dat zijn geen kleine zaken.

Ook op het vlak van betaalbaar wonen – ik zie collega Diependaele zitten – worden er grote inspanningen gedaan om effectief te investeren in sociale woningen, ook om gemengde projecten te realiseren, en ook om op het vlak van energiezuinigheid stappen vooruit te zetten. We geven niet alleen cash aan de mensen, maar we willen ook zorgen voor ondersteuning voor mensen die hun woning energiezuiniger willen maken, hetzij als verhuurder, hetzij als eigenaar of als huurder. Ook daar worden extra stappen gezet.

De kinderopvang, daar hebben we het de afgelopen weken vaak over gehad. Daar zijn natuurlijk ook heel forse extra investeringen gebeurd, en dat zal ook het komende jaar gebeuren. Dus kom niet zeggen dat er geen extra zaken gebeuren; er wordt heel fors geïnvesteerd in armoedebestrijding.

We doen dat ook, als coördinerend minister, vanuit het VAPA, waar eigenlijk alle acties zijn geactualiseerd, en waar we ook tal van nieuwe acties hebben. Ik stel ook vast dat verschillende collega's daar hun bijdrage aan hebben geleverd, dus dat de hele regering daar werk van maakt. Maar het is natuurlijk juist dat we vanuit Vlaanderen niet alle hefboomen hebben om dat aan te pakken. Dat is de reden waarom ik reeds één keer de IMC heb gezien. We hebben ook twee vergaderingen ingepland volgend jaar, de eerste al in januari, om daar verder in te gaan.

Collega Verheyen, inderdaad, ook de 'working poor' zijn een belangrijk thema. Je stelt vandaag vast dat werken natuurlijk nog altijd de beste garantie is tegen armoede, maar het volstaat niet langer. Er zijn inderdaad gezinnen, en zeker ook alleenstaande ouders, die het heel moeilijk hebben om rond te komen met een inkomen uit arbeid. Dat is natuurlijk iets wat we absoluut moeten vermijden.

Kortom, collega's, ik denk dat de situatie, ondanks de meest recente positieve cijfers, inderdaad ernstig is, en dat we heel hard moeten werken vanuit alle verantwoordelijkheden, maar dat we ook als Vlaamse Regering partner moeten zijn van mensen in armoede. We moeten heel sterk tegen armoede strijden. *(Applaus van Orry Van de Wauwer)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Dalle, u zegt dat u fors investeert, maar dat komt gewoon niet overeen met de realiteit op het terrein, en de realiteit van uw beleid. In de realiteit neemt uw beleid geld af van ouders via het kindergeld. Het kindergeld gaat erop achteruit omdat er niet geïndexeerd wordt. Door het beleid van de Vlaamse Regering groeit de wachtlijst voor sociale woningen. Dat is de realiteit.

Ik vind het bijzonder pijnlijk dat als we hier verhalen aanhalen, echt gebeurde verhalen van mensen die getuigen over hoe moeilijk ze rondkomen vandaag, dat onthaald wordt op gelach. Maar dat is de realiteit van de mensen die vandaag bij mij op de raadplegingen komen. Er wordt gelachen als we getuigenissen bovenhalen van mensen die vertellen hoe ze moeten proberen rond te komen vandaag. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Ik vind het tekenend, omdat die mensen inderdaad ook door deze regering niet geholpen worden. Mensen worden niet gehoord en worden niet geholpen door het beleid van deze regering. Terwijl Engie vandaag miljarden doorsluis naar Frankrijk, weten mensen vandaag niet hoe ze alle facturen moeten betalen en dat is het probleem vandaag. Er is wél geld en er is wél een plan van aanpak voor armoede. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (cd&v): Ik denk dat iedereen die hier aanwezig is, erkent dat elke persoon in armoede er een te veel is, en dat elk gezin dat vandaag de dag zijn kinderen geen eten kan meegeven naar school, een gezin te veel is.

Maar we kunnen natuurlijk ook niet ontkennen dat er vandaag al een heel sterk beleid gevoerd wordt. Er wordt vandaag al heel sterk ingezet op het armoedebeleid. Kan het nog beter? Uiteraard, ik denk dat we elke dag verder moeten werken om een nog daadkrachtiger beleid te voeren rond armoede. Maar ik zei daarnet al dat een armoedebeleid voeren een werk van lange adem is.

Daarom heb ik alle vertrouwen in u, minister, om samen met uw collega's verder werk te maken van het armoedebeleid. Het vraagt veel energie, maar we plukken de vruchten er wel van. Dat blijkt uit de recentste cijfers. Laat ons hopen dat we dit nu kunnen verderzetten, en dat we met de verdere maatregelen die cijfers opnieuw kunnen halen. We hebben alle vertrouwen in u, en we zullen hier verder ook vanuit onze fractie zeker en vast aan meewerken. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, ik schors de vergadering tot 17.40 uur.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.23 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.42 uur.*

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013

– 1440 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 5

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013.

De algemene bespreking is geopend.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, beste minister, beste collega's, dit ontwerp van decreet bevat een heel aantal positieve zaken. Ik denk aan de vrijstelling van de belasting op inverkeerstelling van de voertuigen voor gemeenschappelijk vervoer van rolstoelgebruikers.

Maar toch zullen we dit ontwerp van decreet niet steunen, omdat er ook een platte belastingverhoging in zit voor heel wat liefhebbers van oldtimers. Die oldtimerliefhebbers zien hun hobby daardoor duurder worden, terwijl ik denk dat de Vlaamse Regering haar geld toch niet dáár moet halen, bij mensen die op zondag eens een toertje willen maken met de Volkswagen kever of het 2pk'tje. Ik denk dat u het geld beter haalt waar het zit, bij échte vervuilers en niet bij mensen die er een hobby op nahouden.

Daarom zullen we dit ontwerp van decreet niet steunen. Het bevat echter wel een aantal positieve zaken.

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Minister, ook het Vlaams Belang zal dit ontwerp van decreet niet steunen. Ik heb u al in de commissie uitgelegd dat we niet akkoord gaan met het feit dat het inderdaad belangrijke onderwerpen zijn die in een globaal ontwerp worden vervat. Elke belangrijke fiscale wijziging heeft een specifiek ontwerp van decreet nodig.

We gaan ook niet akkoord met het verhogen van de belasting voor oldtimers. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) heeft terecht opgemerkt dat er heel wat mensen zijn die oldtimers nodig hebben. Dat vinden wij ook. Zij overtreden momenteel inderdaad soms de wetgeving, waarbij er geen commercieel vervoer of woon-werkverkeer kan gebeuren. Maar er zijn nu eenmaal mensen die geen ander vervoermiddel hebben. We vinden de maatregel om van 31 euro naar 100 euro te gaan grosso modo toch wel erg overdreven, vooral voor de mensen die niet anders kunnen dan met zo'n oude Volkswagen Golf of Polo rond te rijden. Ik vind het een redelijk asociale maatregel.

Anderzijds vind ik het ook een soort van nostalgibelasting, als ik het zo moet noemen. Want de maatregelen kunnen niet goed worden afgedwongen. Ik verwijs naar de voorwaarden die aan zo'n oldtimernummerplaat zijn verbonden. Men kan het niet handhaven, dus gaat men daarop een bijkomende belasting laten betalen. Dat is natuurlijk geen manier van werken. De SERV heeft het gezegd: het zijn vooral die jonge oldtimers die de regelgeving niet naleven. Als er een betere handhaving zou zijn geweest, zou het niet nodig zijn om die verhoging door te voeren.

Ik heb u in de commissie trouwens ook al gezegd dat ik in uw meerjarenraming heb gevonden dat dit een meeropbrengst van ongeveer 8,7 miljoen euro moet opleveren. Ik denk dat hier ten koste van mensen die nostalgisch zijn en daarvoor oldtimers aankopen, een belastingverhoging wordt doorgevoerd. Dat is een heel asociaal kantje aan deze belasting. Daarom zullen we dit ontwerp van decreet niet goedkeuren.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Mijn collega's verbazen mij een beetje. Ik volg mijn collega in verband met de voertuigen voor het gemeenschappelijke vervoer van rolstoelgebruikers. Ik vind dat echt een goede maatregel. Het gaat meestal om zwaardere wagens die moeten worden omgebouwd, maar zij hebben een redelijk hoge CO₂-uitstoot en zouden dus normaal gezien veel belastingen moeten betalen. Maar het is belangrijk dat zij kunnen blijven rijden, want mensen hebben die nodig.

Wat de oldtimers betreft, begrijp ik het niet goed. De jaarlijkse verkeersbelasting voor die oldtimers is nog altijd lager dan voor de gewone wagens. Dus collega Van dermeersch, als het effectief is om echt te gebruiken, door mensen die niet anders kunnen, dan is het nog altijd goedkoper dan met een gewone auto rond te

rijden. Dan hebben ze dus nog altijd een voordeeltarief. Waarom krijgen ze een lager tarief dan het gewone? Net omdat er minder mee zou worden gereden. In uw voorbeeld, waar het voor gewoon gebruik is en ze niet anders kunnen, klopt de redenering niet. Want dan zouden ze minstens de belasting moeten betalen die je voor een andere auto betaalt. Voor dat soort auto's is het dus een voordeel en begrijp ik uw redenering niet.

Voor de echte oldtimers is het logisch dat ze minder rijden en dat ze daardoor relatief minder verkeersbelasting moeten betalen. Aan de andere kant hebben ze een veel grotere CO₂-uitstoot. Daarin moet je een evenwicht vinden. De 35 euro per jaar om met de auto te rijden lijkt mij heel laag. Die 100 euro lijkt mij een beter evenwicht tussen aan de ene kant de uitstoot en aan de andere kant het feit dat die auto's minder worden gebruikt.

Dus, in elk geval, en dat zal niemand verbazen, zal mijn fractie met plezier deze aanpassing van de Vlaamse Codex goedkeuren. Er zijn nog heel veel andere punten die vaak in het voordeel van de leesbaarheid zijn. Ook die volgen we.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank voor de tussenkomsten.

Mevrouw Van dermeersch, ik sluit me aan bij wat collega Muyters zegt want ik begrijp uw tussenkomst niet. En vooral, het hangt niet af van de nummerplaat. Het hangt af van de leeftijd. Ook zij die geen O-nummerplaat hebben vallen onder hetzelfde regime. Dat is het eerste. En ten tweede, de stelling als zouden alleen jonge eigenaars zich niet aan de regelgeving houden – wat u net zei – daar heb ik geen flauw idee van. Op basis waarvan zegt u dat? Ik zou dat wel eens willen weten.

U weet allemaal dat dit deel uitmaakt van een ruimer akkoord dat we bij de begrotingsopmaak 2022 hebben gesloten. Ik ben zelf oldtimerfanaat. Ik heb dat in de commissie uitgelegd. Ik heb twee oldtimers gehad en heb er nog één staan. Ik vind dit wel degelijk heel redelijk. Het gaat hier niet om een heel grote belastingverhoging. Het gaat hier niet om het alternatief, wat ook mogelijk was geweest, dat je die wagens effectief onder de normale verkeersbelasting gaat inschrijven. Dan zit je al heel gauw – het zijn zware en vervuilende motoren – aan heel hoge bedragen. Ik heb ook naar de oldtimersector toe verdedigd dat dit een zeer redelijke bijdrage is. U weet dat die sector uit twee grote groepen bestaat. Dat zijn diegenen die de oldtimer als een investeringsproduct beschouwen. Dat zijn de meer kapitaalkrachtige mensen. Maar, mijnheer D'Haese, die gaan ongetwijfeld zeer blij zijn dat u, als communist, hen verdedigt. Anderzijds zijn er een groot deel mensen, de sleutelaars, die graag aan de wagen sleutelen en dat als hobby doen.

Wat volgens mij de ideale oplossing was nadat ik deze regeling had afgesproken, is de brief die ik heb gestuurd naar de Federale Regering om te vragen of het mogelijk zou zijn om meer dan één wagen per nummerplaat in te schrijven. Want, zoals collega Muyters aangeeft, gaat het natuurlijk om een voordeeltarief omdat de wagens veel minder rijden, veel minder gebruikt worden. Dan zou het ideaal zijn mocht je meerdere wagens, bijvoorbeeld tot drie, kunnen inschrijven op dezelfde nummerplaat. Nu, we hebben een redelijk hallucinant bericht teruggekregen van de federale overheid dat het niet mogelijk was wegens het feit dat men bij de Dienst voor Inschrijving van de Voertuigen (DIV) nog onvoldoende digitaal werkt. Dat is zeer vreemd. Volgens mij was dit de ideale oplossing, maar die is er niet doorgekomen.

Samenvattend, ik denk dat dit een bescheiden, redelijke bijdrage is. Ik begrijp de mensen die zeggen dat dit vervelend en ambetant is. Niemand voert graag een belastingverhoging door. Maar het lijkt me wel te verdedigen.

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Ik wil nog even kort reageren op de jonge oldtimers die de regelgeving niet naleven. Dat werd zwart-op-wit op papier gezet door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Ik herhaal wat de SERV zegt.

Om het asociale karakter van dit onderwerp nog eens te onderlijnen, wil ik toch nog opmerken dat het voorstel van aanhangwagens die een boot kunnen vervoeren wordt behouden op een basistarief van 31,61 euro. Het argument hiervoor is dat zij op zichzelf geen bijkomende CO2 uitstoten. Dat is toch wel kort door de bocht. Zo'n aanhangwagen stoot op zich geen CO2 uit, maar er wordt wel een boot of paard mee voortgetrokken. Daar heeft men een voertuig voor nodig dat, als het zo'n zware last voorttrekt, vaak tot 30 procent meer uitstoot heeft. Ik kan niet goed volgen. Het is inderdaad heel asociaal dat jonge oldtimers zich niet aan de regelgeving houden en echt de regels overtreden om van punt A naar punt B te geraken. Tegelijk staat in dit ontwerp toch nog het voorstel om voor aanhangwagens die een boot kunnen vervoeren geen belastingverhoging door te voeren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1440/5)

– *Artikel 1 tot en met 41 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET over regiovorming en tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur – 1446 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 5

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet over regiovorming en tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Voorzitter, ik wil voor de algemene bespreking begint, het woord vragen omdat er volgens ons een aantal passages in het decreet mogelijk problematisch zijn.

Met dit decreet zou het goedkeuringstoezicht op het privatiseren van openbare diensten, zoals ouderenzorg in woonzorgcentra, volledig afgeschaft worden. Dat is ook iets waar de vakbonden ons op gewezen hebben. Dat gaat concreet over verenigingen en vennootschappen voor maatschappelijk welzijn. Ook bij alle verenigingen en vennootschappen die een private rechtsvorm aannemen, wordt het goedkeuringstoezicht vervangen door een niet-bindend advies. Dat wil

eigenlijk concreet zeggen dat lokale besturen zonder goedkeuring van de overheid kunnen overgaan tot het privatiseren van zorg.

Daarom hebben we, samen met Groen en Vooruit, enkele amendementen ingediend die ervoor zorgen dat het goedkeuringstoezicht blijft bestaan voor het privatiseren van bijvoorbeeld woonzorgcentra en andere openbare zorg. En we zouden daar graag het advies van de Raad van State over vragen, conform artikel 72, punt 2, van het reglement, omdat het mogelijk in strijd is met de Grondwet.

De voorzitter: Oké, de algemene bespreking stopt vooralsnog dan hier.

Verzoek tot raadpleging van de Raad van State

De voorzitter: Dames en heren, ingevolge het verzoek van collega Vandecasteele tot raadpleging van de Raad van State wordt de beraadslaging vooralsnog geschorst en ga ik na of het verzoek gesteund wordt door ten minste een derde van de volksvertegenwoordigers. Dat betekent minstens 42 parlementsleden.

We gebruiken hiervoor de stemtoepassing.

De parlementsleden die het verzoek steunen, drukken op de groene knop. De andere parlementsleden drukken op de rode knop.

Stemming nr. 1

Het verzoek tot raadpleging van de Raad van State wordt gesteund door 42 volksvertegenwoordigers. Dit is net een derde van de Vlaamse volksvertegenwoordigers. Dientengevolge zal ik het advies van de Raad van State over dit ontwerp van decreet vragen en is de beraadslaging zolang geschorst.

Excuus, minister Somers, maar u bent dus voor niets naar hier gekomen. Tenzij u ons nog eens wou zien.

Minister Bart Somers: Voorzitter, twee zaken: het is altijd een eer om naar het parlement te komen als minister en een tweede ontwerp van decreet, dat nu besproken wordt, is ook van mij. *(Gelach. Applaus)*

Maar misschien gaat dan ook een vraag aan de Raad van State volgen. *(Gelach)*

De voorzitter: Ik zie inderdaad net dat het volgende ontwerp van decreet ook van u is.

ONTWERP VAN DECREET over de toekenning van diverse subsidies aan lokale besturen als vermeld in het VIA6-akkoord – 1473 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet over de toekenning van diverse subsidies aan lokale besturen als vermeld in het VIA6-akkoord.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1473/3)

– *Artikel 1 tot en met 12 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Katja Verheyen, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Alessia Claes, Vera Jans en Sarah Smeyers tot wijziging van het decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, wat betreft de vrijstelling van bepaalde informatieverplichtingen en formaliteiten in het kader van de vorming van woonmaatschappijen – 1463 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Katja Verheyen, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Alessia Claes, Vera Jans en Sarah Smeyers tot wijziging van het decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, wat betreft de vrijstelling van bepaalde informatieverplichtingen en formaliteiten in het kader van de vorming van woonmaatschappijen.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Dank u wel, voorzitter. De fusies van de verschillende sociale huisvestingsmaatschappijen tot één sociale woonactor per gemeente is al zeer vaak het onderwerp geweest van werkzaamheden in de commissie Wonen. Ik ga dat debat vandaag niet heropenen, voorzitter. De essentie lijkt ons wel dat we de sector vandaag fundamenteel gaan versterken en daar heeft, in de eerste plaats, de kandidaat sociaal huurder baat bij.

We gaan concreet in Vlaanderen van 134 woonactoren naar 42 eengemaakte maatschappijen. Daarvoor moet het gros van de ruim 175.000 sociale woningen in Vlaanderen bij een nieuwe maatschappij terechtkomen. Het merendeel van die overdrachten, die zullen gebeuren via fusie of splitsing, zal aan tal van notariële handelingen en informatieverplichtingen onderworpen zijn. Informatieverplichtingen die niet alleen voor de notarissen zeer arbeids- en tijdsintensief zijn maar ook weinig nut hebben en heel veel geld kosten. Ik heb al veel cijfers horen circuleren maar om jullie een beeld te geven: in Limburg alleen al, waar alle 19 sociale woonactoren worden ondergebracht in 1 provinciale woonmaatschappij, moet er met meer dan 16.000 percelen of delen van percelen worden geschoven. De kostprijs van de notariële verplichtingen wordt door de externe partner die het proces begeleidt, geraamd op een 6 miljoen euro.

En dat is wat we met dit voorstel van decreet dan ook gaan doen: kosten en administratieve verplichtingen tot een absoluut minimum beperken. Op zich maakt het exacte bedrag dat daarmee uitgespaard wordt eigenlijk niet zo veel uit. Elke euro die niet naar onnodige notariële kosten moet en binnen de woonmaatschappij blijft ten voordele van de sociale huurder, is een gewonnen euro, collega's. Maar ik kan ook niet genoeg benadrukken dat we, ondanks het feit dat we door dit voorstel van decreet de kosten naar beneden halen, geen enkele euro beloofde herstructureringssteun afpakken. Het moet jullie dan ook niet verbazen dat dit er onder meer op vraag van de sector komt. Dus iedere

uitgespaarde euro blijft integraal ter beschikking van de woonmaatschappij, geld dat ze onder meer kunnen gebruiken om de nodige maatregelen te financieren voor een betere en snellere operationele vorming van de woonmaatschappij.

Collega's, jullie hebben allemaal het voorstel van decreet en het verslag van de commissie uitvoerig kunnen lezen. Ik zal mij in mijn toelichting, voor wat betreft de techniciteit, beperken tot de belangrijkste elementen. Het zijn drie punten. Ten eerste beperken we de informatieverplichtingen tot een minimum: alleen de essentiële informatieverplichtingen, diegene die echt wel hun nut hebben, blijven bestaan. Een voorbeeld daarvan zijn de handelingen die een unieke identificatie van de overgedragen onroerende goederen mogelijk maken. Ten tweede moeten in de praktijk de overdragende entiteiten, dus de woonmaatschappijen die ophouden te bestaan, de notaris van dienst één lijst bezorgen waarin de te overdragen onroerende goederen worden geïdentificeerd. De notaris voegt deze lijst dan toe aan de te verlijden akte. Na het verlijden van de akte bezorgt de notaris de bovenvermelde lijst met overgedragen onroerende goederen aan het kantoor Rechtszekerheid. Het kantoor Rechtszekerheid zal de akte overschrijven in de daartoe bestemde registers om, en dat is heel belangrijk, de tegenstelbaarheid van de overdrachten van de onroerende goederen aan derden te waarborgen.

Ten derde, en belangrijk om eveneens te vermelden, deze werkwijze is enkel van toepassing bij fusie en splitsingen waarbij de overdrachten gebeuren tegen een vergoeding in aandelen. De regeling geldt niet voor overdrachten via de klassieke koop-verkoopovereenkomsten, ruilovereenkomsten, schenkingen of andere overdrachtswijzen. Bovendien geldt onze voorgestelde regelgeving enkel en alleen in het kader van de fusieoefening.

Collega's, tot daar het wetgevingstechnische aspect van het voorstel van decreet. In de commissie kon het voorstel van decreet alvast op unanieme steun rekenen. Ik hoop dat dat vanavond ook het geval zal zijn. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1463/1)

– *Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt betreffende zijn dotatie voor het begrotingsjaar 2023 – 49 (2022-2023) – Nr. 1

Bespreking en stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt betreffende zijn dotatie voor het begrotingsjaar 2023.

De bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel zoals aangenomen door de commissie.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt betreffende zijn dotatie voor het begrotingsjaar 2023 is aangenomen. Ik zal dit ter uitvoering meedelen aan de Vlaamse Regering.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013
– 1440 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 5**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
60 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
17 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Redenen voor onthouding? (*Neen*)

**ONTWERP VAN DECREET over de toekenning van diverse subsidies aan lokale besturen als vermeld in het VIA6-akkoord
– 1473 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet over de toekenning van diverse subsidies aan lokale besturen als vermeld in het VIA6-akkoord.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
105 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Katja Verheyen, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Alessia Claes, Vera Jans en Sarah Smeyers tot wijziging van het decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, wat betreft de vrijstelling van bepaalde informatieverplichtingen en formaliteiten in het kader van de vorming van woonmaatschappijen
– 1463 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van Katja Verheyen, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Alessia Claes, Vera Jans en Sarah Smeyers tot wijziging van het decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, wat betreft de vrijstelling van bepaalde informatieverplichtingen en formaliteiten in het kader van de vorming van woonmaatschappijen.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
99 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 14 december 2022 om 9 uur, om 14 uur en om 19 uur.

We beginnen dus om 9 uur en we gaan door tot het einde van de bespreking.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 18.08 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Annick De Ridder, Karolien Grosemans, Bart Tommelein, Steve Vandenberghe: ambtsverplichtingen;

Els Ampe, Guy D'haeseleer, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, Tom Ongena, Els Robeyns, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Van den Brande, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys: gezondheidsredenen;

Filip Brusselmans: ongeval.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr. 1:****JA-stemmen:**

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Wim Verheyden, Suzy Wouters

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Wim Verheyden, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Conner Rousseau, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise

Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Karin Brouwers, Yves Buysse, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın